

TPLA120B158

ఓం.

శ్రీపరమేశ్వర కరుణాకలిత కవితావిచిత్ర

విద్యావినుతానుపమసాహిత్య

సహజపాండిత్య

బమ్మెర పోతనామాత్య ప్రణీత

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

షష్ఠ స్కంధము

పండిత పరిశోధితము.

ప్రకాశకులు

ఆంధ్రగ్రంథమండలి, తెనాలి.

బ్రాంచి, గరికపర్తి.

ఉయ్యూరుపోస్టు, కృష్ణాజిల్లా.

1929

రామకృష్ణ ప్రింటింగ్ పర్క్స్, తెనాలి.

1-50

సంపాదకులు,

దావులూరు కోటిసూర్యప్రకాశరావు,
నెక్కలపూడి సుబ్బారావుచౌదరి.

ప్రకాశకుడు

బాలకవి, దింటకుర్తి భాస్కరరాజు.

. శ్రీమదాంధ్ర భాగవత పద్యములు.

శ్రీ స ర స్వ తీ ప్తా ర్థ న.

ఉ. తోణితలంబు నెన్నుదురు ♦ సోడగ మ్రొక్కి నుతింతు నైకత.
త్రోణికిఁ జంచరీకచయ ♦ సుందర వేణికి రక్షితామర
త్రేణికిఁ దోయజాతభవ ♦ చిత్తవశీకరణైక వాణికిన్
వాణికి నక్షదామశుక ♦ వారిజపుస్తక గమ్యపాణికిన్.

శా. తల్లి నిన్నుఁ డలంచి పుస్తకము చే ♦ తం బూనితిన్ నీవు నా
యుల్లం బందున నిల్చి జృంభణముగా ♦ నుత్తుల్ సుశబ్దంబు శో
భిల్లం బల్కుము నాదువాసుకనను సం ♦ ప్రీతిన్ జగన్మోహినీ
పుల్లబ్జాక్షి సరస్వతీ భగవతీ ♦ పూర్ణేందునింబాసనా.

శ్రీమదాంధ్రభాగవత గ్రంథప్రణేత యగు

వ్యా స మ హర్షి ప్తా ర్థ న.

ఉ. ప్రాంశుపయోదనీలతను ♦ భాసిను నుజ్జ్వలదండధారుఁ బిం
గాంశు జటాచ్ఛటాభరణు ♦ నాగమపుంజపదార్థతత్వని
స్సంశయకారుఁ గృష్ణమృగ ♦ చర్మకృతాంబరకృత్య భాగతీ
వంశవివర్ధనుం గ్రిదశ ♦ వందిను సాత్యవతేయుఁ గొల్చెదన్.

శ్రీమదాంధ్రభాగవతార్థోపదేష్ట యగు

శు క మ హర్షి ప్రా ర్థ న.

ఘ. సముండై యెవ్వఁడు ముక్తకర్మచయుండై ♦ సన్న్యాసియై యుంటిఁబో
వ మహాభీతి నొహోఽపమార యనుచున్ ♦ వ్యాసుండు చీరంగపు

క్షములుం దన్మీయతం బ్రతిధ్వనులు చె ♦ క్కంజేసె మున్నట్టిభూ.
తమయుక్ మొక్కెద బాదరాయణిఁ దపో♦ధన్యాగ్రణిఁ ధీనుణిఁ

శ్రీ మ ద్భా గ వ త ప్రా ర్థ న.

అ. వేదకల్పపుక్ష ♦ విగళిత మయి శుక

ముఖసుధాద్రవమున ♦ మొనపి యున్న

భాగవతపురాణ ♦ ఫలరసాస్వాదన

పదవిఁ గనుఁడు రసిక ♦ భావవిదులు.

మ. లలితస్కంధము కృష్ణమూలము శుకా ♦ లాపాభిరామంబు మం

జులతాశోభితమున్ సువర్ణసుమన ♦ సుజ్ఞేయమున్ సుందరో

జ్వలవృత్తంబు మహాఫలంబు విమల ♦ వ్యాసాలవాలంబు నై

వెలయున్ భాగవతాఖ్యకల్పతరు వు ♦ ర్విన్ సద్విజ్రళేయమై.

గ్రంథ నాయకుడగు

శ్రీ రా మ మూ ర్తి ప్రా ర్థ న.

క. శ్రీకంఠనాపఖండన

పాకారిప్రముఖవినుత ♦ భండన విలస

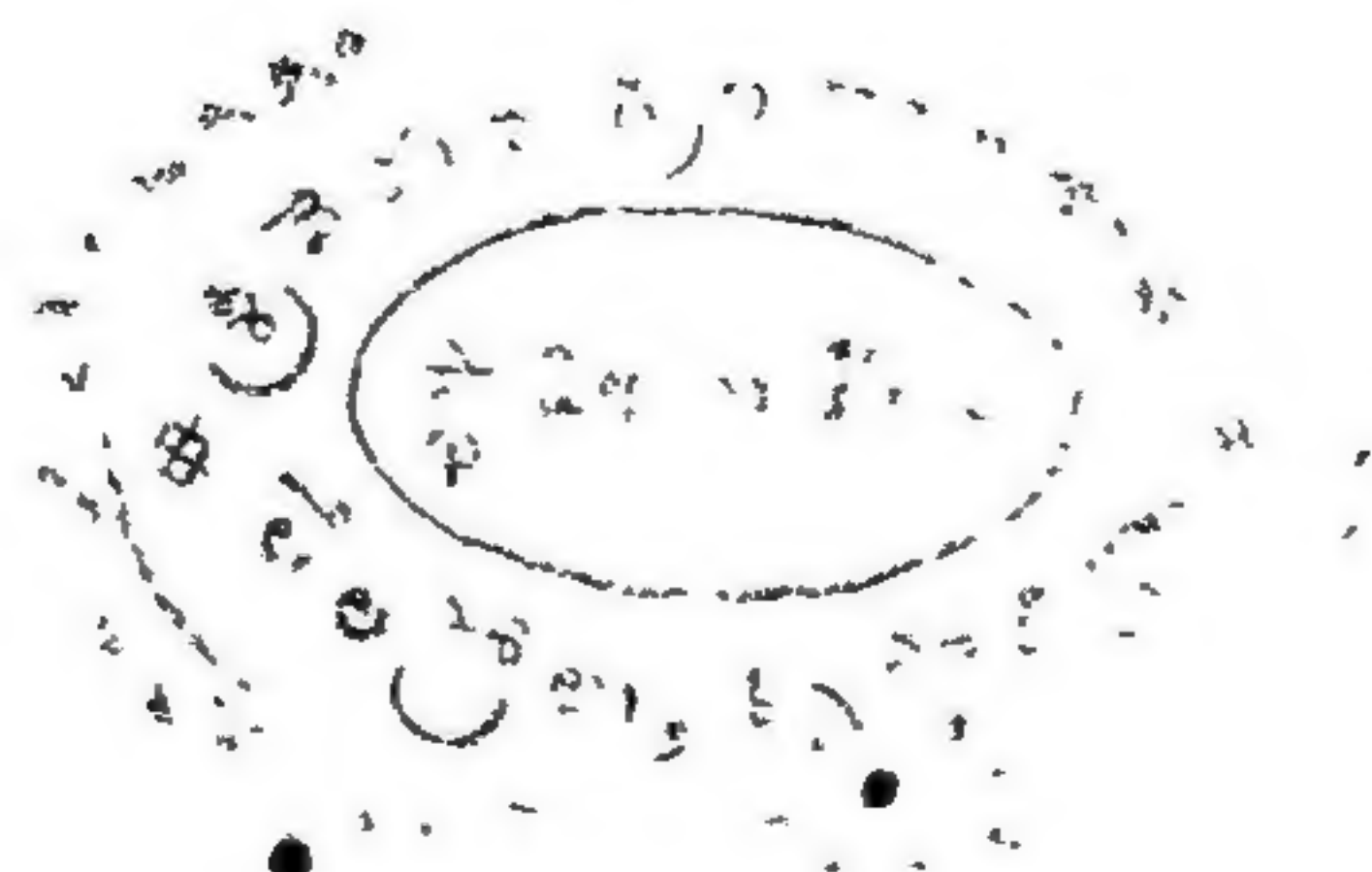
త్కాకుత్ స్థవంశమండన

రాకేందుయశోవిశాల ♦ రామ నృపాలా.

విషయ సూచిక.

షష్ఠ స్కంధము.

షష్ఠ్యంతములు	7
అజామిలో పాఖ్యానము	18
విష్ణుదూత యమదూతల సంవాదము	16
దక్షుఁడు స్తుతియించినహంస గుహ్యంబును స్తవరాజము	51
నారదుఁడు శబళాశ్వలను నివృత్తిమాగ్గంబు నుపదేశించుట.	63
దక్షుండు నారదునిశపియించి ప్రజాసర్గం బొనరించుట	65
దానవులు దేవతలతో యుద్ధము సేసిదేవతల నోడించుట	75
శ్రీమన్నారాయణ కవచప్రాంభరము	81
చిత్రకేతూపాఖ్యానము	131
చిత్రకేతుండీశ్వరధిక్కారంబున గారిచే శాపమొందుట	148
సవిత్సవంశప్రవచనాదికథ	154

11

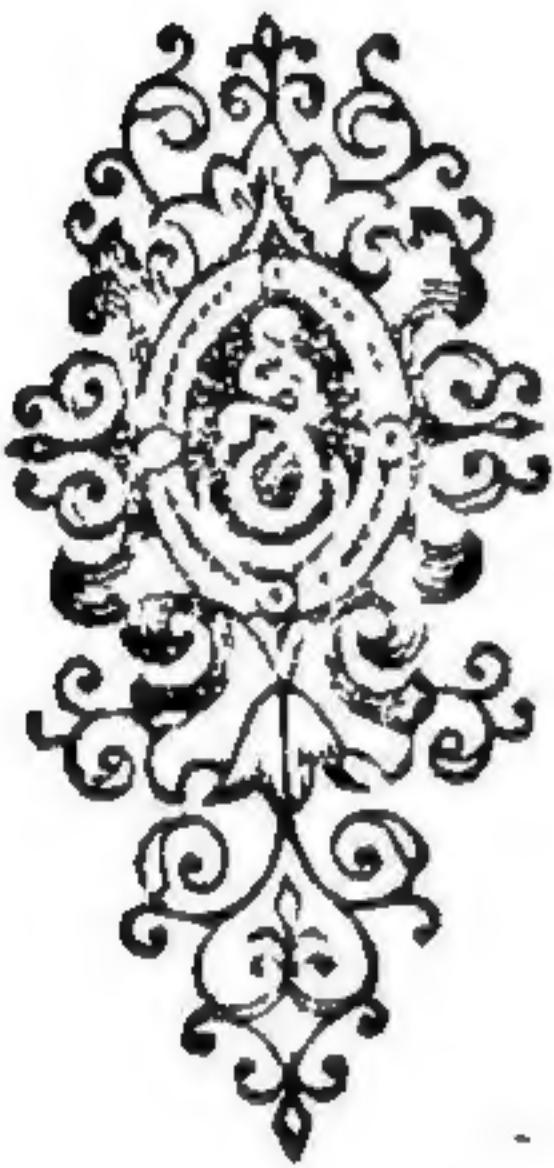
శ్రీ వేమన తండ్రి అయ్య.

వేమన తండ్రి
శ్రీ

శ్రీ శ్రీనివాస పరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమదాంధ్రభాగవతము

షష్ఠ స్కంధము.

వత్సాంతకౌస్తుభస్ఫురితలక్ష్మీ శ్చాచారువక్షస్థల
శ్రీవిభాజిత నీలవర్ణ శుభరా • జీవాక్షుః గం
[జాతభూ
దేవేంద్రాదిసమస్తదేవమకుటోద్దీప్తోరురత్నప్రభా
వ్యావిధ్యాంఘ్రిసరోజు నచ్యతుః గృవా • వాసుం
బ్రశంసించెదన్. 1

ఉ. నిండుమతిం దలంతుః గమనీయభుజంగమరాజమండలీ
మండనుః జంద్రఖండపరిమండితమస్తకుః దారమల్లికా
పాండూరవర్ణుః జండతరభండను హేమగిరీంద్రచారుకో
దందు మహేశు గంధగజదానవభంజను భక్తరంజనున్ 2

ఉ. హంసతురంగముం బరమహంసము నంచితదేవతాకుటో
త్తంసము నాగమాంతవిదితధ్రువపుణ్యరమావతంసముం
గంసజిఘాంశునంశమును గర్భరసూత్రసమావృతాంసమున్
హింస నడంచుబ్రహ్మము నహీనశుభంబుల కై భజించెదన్ 3

ఉ. మోదకహస్తానిన్ సమదః మూషకవాహను నేకజంతులం
బోదరు నంబికాతనయుః నూర్జితపుణ్య గణేశు దేవతా
హ్లాదగర్భిణు దంతిముఖుః నంచితభక్త ఫలప్రదాయకున్
మోదముతోడ హస్త ములుః మోడ్చి భజించెద నిష్టసిద్ధికిన్ 4

ఉ. కల్లతసంబు గాక పొడఁగట్టిన పూర్వపురీతి నేడు నా
యుల్లమునందు నుండుము సమున్నత తేజముతోడ భక్తిరం
జిల్లినచూపు గూడ విధిఁ • జెందినప్రపాద బుధాల్సినద మా
తల్లి దయామతల్లి ప్రణతద్రుమకల్పవల్లి భారతీ. 5

క. విలసత్కంకణరవరవ
కలితంబగు నభయవరద • కరములఁబెరయం
జెలరేగిభక్తులకు సల
కలుముల దయ సేయుజలధి • కన్యకఁదలఁతున్. 6

క. కాళికి బహుసన్నతల్
కాళికిఁ గమనీయవలయ • కరకీలితకం
కాళికిఁ దాపసమానస
కేళికి వందనము సేసి • కీర్తింతుమదిన్. 7

వ. అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబు సేసి. 8

చ. పరమసమాధిధుర్యుఁ బటు • పాపనకర్మవిధేయు దేవతా
వరనరవంశ్యు సద్విమల • వాక్యుఁ జనార్దనకీర్తినక్రియా
భరణసమర్థు వేదచయ • పారగు భవ్యుఁ ద్రికాలవేదిభా
సురమతిఁ గొల్చుటొప్పుబుద్ధుఁ శోభితుఁ బుణ్యుఁ బరాశరాత్మజున్.

క. వ్యాసునిభగవత్పదసం

వాసునినాగమపురాణ , వరవిష్ణుకథా

వాసుని నిర్మలకవితా

భ్యాసుని పదపద్మయుగము . భావించు మదిన్.

10

సీ. వరకవిత్వోదేకి • వాల్మీకిగొనియాడి

భాగవతార్థజై • భవముఁబలుకు

శుకమంజులాలాపు • శుక యోగిఁ బార్థించి

బాణమయూరుల • ప్రళయభనొడివి

భాససామిల్లిక • భారవిమాఘుల

ఘనసుధామఘరవా • కృములఁదలచి

కాళిదాసుఁ గవీంద్ర • కల్పవృక్షముఁగొల్చి

నన్నపాచార్యు వ • న్ననలఁ బొగడి

తే. వెలయఁ దిక్కనసోమయా • జల భజించి

యెఱ్ఱనామాత్యుభాస్కరు • నిచ్చగొలిచి

సుకవిసోమునినాచన • సోము నెఱిగి

కవిమనోనాథుశ్రీనాథు • ఘనతమెచ్చి.

11

ఉ. ఎక్మెలు సెప్పనేలజగ • మెన్నఁగఁబన్నగ రాజశాయికిన్

సాముగవాక్యసంపదలు • సూటలుచేసినవానిభక్తి

నమ్మినవానిభాగవత • నెఱ్ఱికుండెతగువానిబేర్చితో

బమ్మెరసోతరాజుగవి • పట్టపురాజు దలంచి మొక్కెదన్.

వ. అని సకలసుకవీరికరంబులకు ముకుళితకరకమలు - జ్జెన్. 13

ఉ. ఎయ్యది కర్మబంధముల • నెల్లి హరించు విభూతి కాదని

బెయ్యది సన్మనింద్రులకు • నెల్లిగవిత్యసమాశ్రయంబు ను

నైయ్యది సర్వమంత్రముల నేలిన దెయ్యది మోక్షలక్ష్యరూప
 పెయ్యది దానిఁ బలెకదను హృద్యము భాగవతాఖ్యమంత్రమున్.
 వ. అని శ్రీ మహాభాగవత పురాణంబునందు పవ్యసకాంధం
 బాంధ్రభాష రచియింపంబూని యీకృతికిం బతిగ్గా నె
 ద్దేవుండు గలండని వితర్కించి నాకుంగవిత్వమహత్త్వంబు
 సంప్రాప్తంబగు కాలంబు దలంచి నారాయణుండె దైవం
 బని యెఱింగి మనోరథంబు సఫలం బయ్యెనని యీకృతిఁ
 గృహ్ణార్పణంబుజేసితి. నది యెట్లనిన, నేనువిద్యాభ్యాసంబు
 నందగిలి కొంకిక నైయుండ నొక్కనాడుదివంబున. 15

చ. కలితవిశేషవస్త్రములుఁ గట్టిహిమ్నాంబునుగంధచందనంబల
 దివి నూత్న భూషణములారఁగఁ దాల్చి వినోదలీలనింపులమ్మ
 దుశయ్య నిద్రఁ దగఁబొందినచోఁ గనువచ్చెఁ బల్మఱుండలము
 నఁగ్రమ్ము క్రొమ్మెఱుఁగుతండమురూపుననిల్చుపోలికన్. 16

సీ. ఉరవడిఁ బ్రాగ్వీధిఁనుదయించు మార్తాండ

కోటిబింబచ్ఛాయఁ గూడినట్లు

హరిహరిబ్రహ్మలఁ యాత్మలలో నుబ్బి

కరుణయొక్కటమూర్తిఁ బెరసినట్లు

ఖరకరకరతీవ్రఁగతినిఁ గరంగుచు

హేమాద్రి చెంతఁ బెల్లెగసినట్లు

ఫణిరాజఫణరాజఁ మణిగణవిస్ఫూర్తి

నుషిరంపువెలిఁ దలఁ సూపినట్లు

తే. ఉట్టిపడట్లు కట్టెఱునూదినట్లు

తేజమెసఁగంగ నామోలఁదివ్యవాణి

• పూని సాక్షాత్కరించి సంపూర్ణ దృష్టిఁ
జూచి యిట్లని పలికె మంజులముగాను.

17

ఉ. ఆటలుఁ బాటలుంజదువులదృఢతముల్ విననొప్పువాద్యముల్
సాటి దలంప రాని బలుసాములు మున్నగువిద్యలెల్ల నీ
కాటలుఁ బాటలయ్యె వినుమన్నిటికిఁ మెఱుఁగిడ్డభంగి నా
చాటున జాటుకారపదసాధుకవిత్వముఁ జెప్పుమింపుగఁ 18

వ. అని యానతిచ్చు జగన్మాతృకృపావలోకనశుశ్లోకుండనై
యేమెక్కశ్లోకంబు నాక్షణంబ నుడివిత నది యెట్టిదనిన
శ్లో. హంసాయ సత్త్వనిలయాయ సదాశ్రయాయ
నారాయణాయ నిఖిలాయ నిరాశ్రయాయ
సత్సంగహాయ సగుణాయ సదీశ్వరాయ
సంపూర్ణ పుణ్యపతయే హరయేనమస్తే.

20

వ. ఈ శ్లోకం బద్దేవి యంగీకరించె. నంత మేలుకాంచి యా
నందభరితుండనై నాటనుండి చంద్రానుగతయగు చంద్రిక
యుం బోలె నారాయణాంకితంబయిన కవిత్వతత్వజ్ఞా
నంబు గోచరం బయ్యె. దానికి ఫలంబుగా గోపికావల్లభుని
నుల్లంబున నిడుకొని.

21

ఆ. పలుకఁ గలిగె మొదల • భాగవతార్థంబు
భర్త కృష్ణుఁ డయ్యె • భాగ్య మొదవె
సమ్మతరసముఁ గోర • నలరు చింతామణి
పాత్ర శుంభవించు • భంగి నిపుడు.

22

ఆ. భాగవతము తేట • పలుప నెవ్వఁడు చాలు
శుకుఁడు దక్క నర్దుని • సఖుఁడు దక్క

బుద్ధిఁ దోచినంత ♦ బుధులచే విన్నంత

భక్తి నిగిడినంత ♦ పలుకువాడ.

23

ఉ. పుట్టిన నాటనుండియును ♦ బుట్టదె యెట్టియ దట్టు నైనఁజే
పట్టి నుతింపఁ జిత్తము శు ♦ భంబగు మద్వరవాక్యసీమకుం
బట్టము గట్టినాడ హరిఁ ♦ బాయక తత్కథనామృతంబు నే
నుట్టిపడంగఁ జెప్పుదుబుధోత్తములానుఁడు శ్రోతవద్ధతిన్

వ. అని.

25

సీ. శ్రీవత్సగోత్రుఁడు ♦ శివభక్తియుక్తిఁ డా

పస్తంబసూత్రుఁ డ ♦ పారగుణుఁడు

నేర్పూరిశాసనుం ♦ డెట్టినప్రగ్గడ

పుత్త్రుండు వీరన ♦ పుణ్యమూర్తి

కాత్మజుండగు నాద ♦ యామాత్యునకు బోల

మాంబకు నందను ♦ లమితయశులు

కసువనా మాత్యుండు ♦ ఘనుఁడు వీరనమంత్ర

సింగధీమణియు నం ♦ చిగగుణాధ్యు

తే. లుద్బవించిరి తేజంబు ♦ లూర్జితముగ

సారిది మూర్తిత్రయంబన ♦ శుభ్రకీర్తి

బరఁగి రండులఁ గసువన ♦ ప్రభువునకును

ముమ్మడమ్మనుసాధ్వీ యి ♦ మ్ములను వెలసె.

26

ఉ. ఆడదు భర్తమాట కెదు ♦ నాడదు వచ్చిన వారివీడఁగా

నాడదు పెక్కుభాష లెడ ♦ నాడదు వాకిలి వెల్లి కల్లమా

టాడదు మిన్న కేని సుగు ♦ నావలి కిందిర గాక సాటి యే

చేడియ లేరు చూరికుతి ♦ శేఖరుకస్వయముమ్మడమ్మకున్.

క. త్రికసువయమంత్రకిఁ బు,
ణ్యాకల్పశుభాంగి ముమ్మ • డమ్మ మము న్న
వ్యాకులచిత్తుల నిరువుర
శ్రీకరగుణగణులఁ బుణ్య • శీలురఁ గాంచెన్.

28

క. అంగజసమలావణ్య శు
భాంగులు హరిదిప్యవద యు • గాంబుజవిలస
ద్భృంగాయమానచిత్తులు
సింగయ తెలగయలు మంత్ర • శేఖరు లనఁగన్.

29

క. అం దగ్రజుండ శివ పూ
జం దనరినవాఁడ విష్ణు • చరితామృతసి
ష్యందిపటువాగ్వీలాసా
నరీదోచితమానసుండ • నయకోవిదుఁడన్.

30

వ. కావునం గృష్ణపాదారవింద సందర్శ నాదర్శ తలాయ
మాన చిత్తుండనను.

31

షష్ఠ్యంతములు.

క. శ్రీపతికి మత్పతికి నుత
గోపతికిఁ ద్రిలోకపతికి • గురుజన బుధసం
తాపనిచారణ మతికిం
బ్రాహ్మితసన కాదితతికి • బహుతర ధృతికిన్.

32

క. హరికి గురుకలుషకుంజర
హరికి బలాభీలహరికి • నంతస్థితగ
హ్వరికి నరహరికి రక్షిత
కరికి గరాగ్రగ్రహునికి • ఘనతరకరికిన్.

33

క. గుణికి సమాశ్రితచింతా

మణికి మహేంద్రాది దివిజ • మండల చూడా

మణికిఁ బ్రకల్పిత శయ్యా

ఫణికి నురోభాగ కాస్తు • భప్రియమణికిన్.

34

క. కంసాసుర సంహారున

కంసార్పచిత కన్దకుండ • లాభరణునకున్

హింసాపర వరమస్తక

మాంసకరాశిత గదాభి • నుతహస్తునకున్.

35

క. వరయోగి మాససాంతః

కరణసుధాంబోధిభావ • కల్లోలలన

త్పరత త్వ శేషశాయికిఁ

జిరదాయికి సకలభక్త • చింతామణికిన్.

36

వ. ననుర్పితంబుగా నా యొనర్పం బూనిన పవనస్కంధంబు

నకుఁ గథాప్రారంభ క్రమం బెట్టి దనిన హరిచరణస్మరణ

పరిణామవినోదు లయిన శౌనకాదులకు నిఖిలపురాణేతి

హాసనిర్ణయవిఖ్యాతుం డైన సూతుం డిట్లనియె.

37

క. ఓరమణీరమణకథా

పారాయణచిత్తుఁ డగుచుఁ • బలికెఁ బరీక్షి

దూర్భరమణుఁ డాదరంబున

సూరిజనానందసాంద్రు • శుకయోగీంద్రున్.

38

సీ. పద్మనైర్వర్య శా • శ్వేతమూర్తి నయినట్టి

మునినాథ దయతోడ • ముక్తిపదము

మున్నుగా నేమార్గ • మున వినిపించితి

వారయ నపవర్గ • భూరిమహిమః
గ్రమయోగనంభవ • బ్రహ్మాంబుతోఁగూడ
ననువొంద • నగు నని వినుతి కెక్కి
మఱియు సత్త్వరజస్త • మః ప్రభావంబులఁ
గడిఁది యై యున్నట్టి • కర్మచయము

తే. నప్పటప్పటి కడఁగని • యట్టి ప్రకృతి
గలుగుపరుషుని భోగార్థ • ఘటనదేహ
కారణారంభరూపమా • ర్గంబు మొదలు
మాటి మాటికి నన్నియుఁ • దేటపడఁగ.

౪9

వ. మఱియు ననేక పాపలక్షణంబు లగు నానావిధసరకంబు
లును వాని కాద్యంతంబులును స్వాయంభువసంబంధి యగు
మన్వంతరంబును బ్రియవ్రతోత్తానపాదుల వంశంబును
దచ్చరిత్రంబునఁ దీర్వపవర్ష సముద్రాదినబుద్ధుద్భావనసృతు
లును భూమండల సంస్థానంబును వాని పరిమాణంబును
జ్యోతిశ్చక్రచలన ప్రకారంబును విభుండగున ఘరమేశ్వ
రుం డెవ్విధంబున నిర్మించె. నావిధం బంతయు నెఱింగించి
నాఁడ వివృడు.

40

ఆ. కడిఁది వేదనలకుఁ • గారణం బై యుండు
గుఱుతు లేని నరక • కూపరాశి
పాలు గాక నరుఁడు • బ్రదికెడు మార్గంబు
పరమపుణ్య తెలియఁ • బలుకవయ్య.

41

వ. అనినం బరీక్షిన్న రేంద్రునకు శుకయోగీంద్రుం డిట్లనియె.

క. కట్టా త్రికరణ మెఱుంగక

పుట్టినదురితముల నపుడు • పొలియింపని యా

కట్టిడి దేహం బుడిగినఁ

గొట్టాడును బిట్టునరక • కూపంబులలోఁ.

ఉ. కాపునఁ గాలకింకరవి • కారము గానక మున్న మృత్యుదు

ర్భావనఁ జిత్తమున్ వెడఁగు • పాటునుజెందకమున్న మేనిలో

జీవము వెల్లు చుండఁ దన • చెల్వముదప్పుకమున్నపన్నుగాఁ

భావనచిత్తుడైయమము • బొయు శైతంగొనరింపఁగాఁదగున్

క. కాలం బెడ గని పాపము

మూలముఁ జెఱుపంగవలయు • మునురోగములం

దేలినదోషము నెఱుఁగుచు

వాలాయము దాని నడఁచు • వైద్యునిభంగిన్.

45

సీ. అనపుడు నాతని • కనియె భూ శాంతుండు

కనుకలి వినుకలి • గలిగినట్టి

పాపము దనకు నె • ప్పని దని కనిచాలఁ

బరితప్పుఁ డయ్యు గ్ర • మ్మఱి నొనర్చు

మూఢాత్మునకు దోష • మోచనంబెయ్యది

యారయ నెఱిఁగింపు • మదియుఁగాక

కలుష మొక్కొకచోట • గాపించునొకచోట

గావింపకుండుఁద • తగ్గెఱ్ఱమెఱిఁగి

ఆ. ఇట్టిజనుఁ డపుణ్య • మేరీతిఁ జేసిన

నదిఫలింపఁర • దసిదలంతు

సలిలమందు మేని • మలినంబు వోకుండ

గజముగ్రంకు వెట్టు • గతియుఁబోలె.

46

వ. అనిసశుకుండీల్లసియె.

క. కర్మము గర్మము చేతను

నిర్మూలము కాదు వెలియ • నేరక తానే

కర్మము చేసినదత్ప్రితి,

కర్మం బొనరింపవలయు • గలుపవిదూగా.

48

క. హితవు గల కుడుపు ముతీరు,

గ్వితతులఁ బొడమగ నీచివిధమున నతిస

ద్వైతుఁ డైనవాఁడు నిర్మల,

మతిచే నఘరాళి నెల్ల • మట్టము నేయున్.

49

చ. తపమున బ్రహ్మచర్యమున దాసమున నశమ సద్దమంబులన్

జపమున సత్కౌచముల సన్నియమాదియమంబులంగృహ

నిసంబులు ధర్మవర్తనులు నిక్కముహృత్త నాన్యజంపుపా

వపుగుది ద్రుతురగ్ని శతః పర్వవనంబుల నేర్చుకై వడిన్. 50

వ. అదియునుం గాక.

51

ఉ. కొందఱు పుణ్యవర్తనులు • గోపకుమార పదారివిందజా

నందమరందపానకల • నారతపట్నదచిత్తు లొచు గో

విందపరాయణుల్ విమల • వేషులుదోషమడంతురాత్మలం

జెందినభక్తి చేత రవి • చేకొని మంచు నడంచుకై వడిన్. 52

క. హరిభక్తి చేతఁ గొందఱు .

పరిమార్చును మొదలు ముట్ట • పాపంబుల ని

ఘోరతరకరముల సూర్యుం

డరుదుగఁ బెనుమంచు బించ • మడచినభంగి.

53

క. దంతిపురనాథ వినుమొక

మంతన మెఱిగితు శమద • మంబులు నంహా

వంతు శుభనంతుఁ జేయపు

కంతునిగురుభక్తి ముక్తి • గలిగించుగతి.

54

సీ. హరికి నర్థముఁ బ్రాణ • మర్చితంబుగఁ జేయు

వానికైవల్య మె • వ్వనికి లేదు

వనజలోచను భక్త • వరుల సేవించిన

వానికైవల్య మె • వ్వనికి లేదు

వైకుంఠనిర్మల • వ్రతరతుం డయిసట్టి

వానికైవల్య మె • వ్వనికి లేదు

నరసింహోదరుకథా • శ్రవణలోలుం డైన

వానికైవల్య మె • వ్వనికి లేదు

తే. లేదు తపముల బ్రహ్మచ • ర్యాదినియతి

శమదమాదుల సత్యశౌ • చముల దాన

ధర్మ మఖముల సుస్థిర • స్థాన మైన

వైష్ణవజ్ఞానజనిత ని • ర్వాణపదము.

55

తే. అరయ నేన్నఁడు జేటు లే • నట్టిముక్తి

వర్తమీలోకమందు నె • వ్వరికిఁ గలదు

సాధులును బుణ్యాశీలురు • సజ్జనులును

హరిపరాయణతత్పరు • లయినఁ గాక.

56

క. అరుదుగ నరహరిభక్తిం

బొరయని యాపురుషుసుకృతఃపుంజంబులు వే

మఱుఁ బుఱుఁ జేయ నేరవు,

నరవర మధుఘటయఁ బెట్టఁనదులుం బోలెన్. 57

చ. సతతముఁ గృష్ణచాతజలఁజంబులయందు మనంబు నిల్పును

వ్రతులుఁ దదీయశుద్ధగుణఁరాగులుఁగాలునియుఁగ పాశసం

హతుల ధరించు తత్సుభటఁసర్గములం గలలోనఁ గానరే

గతులను దుష్టకర్మములుఁగై కొనివారలఁజేందనేర్చునే. 58

వ. కావున నీయర్థఁబునకుఁ బురాతనం బగు నొక్క యతిహా

సంబుగల దని విష్ణుదూత యమదూతసంవాదం బనంబడు

దాని నెఱింగింతు నాకర్ణింపుము. 59

అ జామిలో పాఖ్యానము.

సీ. నరనాథ విచుము కల్యాకుబ్జపురమునఁ

గలఁడు శ్రాహ్మణుఁ డజ్ఞఁమిథుఁడనంగఁ

బాతకుం డతులనిఁర్భాగ్యుం డవజ్ఞుండు

నష్టసదాచారిఁకష్టరతుఁడు

జూదంబులందు నుఁర్వాదంబులందును

శౌర్యంబునందు మఁచ్ఛరము గలిగి

తొత్తాత్మపత్నిగామత్తుడై వరియించి

కొడుకులఁ బదుగురఁ • బడసి చాల

ఆ. మోహజలధిలోన • మునిఁగి ముచ్చట దీఱ

బాలలాలనాది • లీలఁ దగిలి

పెద్దకాల ముతఁడు • పెంపార సుఖియించి
ఫలిత మెల్ల వదలి • పతితుఁ డయ్యె.

సీ. నిర్మలంబుఁ జాల • నెరయుచిత్తంబున
నల్లనివెండ్లకల్ • దెల్లనయ్యె
దగు మోహపాశ బం • ధంబు జాతినమాడ్కి
వదలిన యంగముల్ • వదల్చివేలె
నింద్రియంబుల కొర్కు • లిక నొల్లననుభంగి
నడుగక తల చాల • వడఁకఁ జొచ్చె
దమకంబు వ్రాయఁబు • దగిలిపోయినమాడ్కి
లోచనంబుల చూడ్కి • సీచమయ్యె

ఆ. వగరు పుట్టెనంతఁ • బెగలె దంతంబులు
నుక్కిసయును దగ్గు • చిక్కటిలె
శిరసు నొవ్వఁ దొడఁగె • జెదరె మనం బంతఁ
గడిది యైన ముప్పు • కాలమునకు.

61

ఆ. ఎనయ నతిని కెనుబ • దెనిమిది వర్షంబు
లంత నరుగుటయును • భ్రాంతుఁ డగుచు
గోరి పిన్నకొడుకు • నారాయణాఖ్యుండు
భాలుఁ డగుట మిగుల • భక్తి జేసి.

62

క. తన సతియుఁ దానుఁ గూరిమి
మనమునఁ బెనఁగొనఁగ నక్కు • మారున్ది ననిశం
బును ముద్దు సేయుచుండెను
జనవర వాత్సల్యమాత్మ • స్పదడి గొనఁగన్.

63

క. బాలుని ముగ్ధవచోబుజు

ఫాలుని నిజజనకబంధు • పరిణామ కళా

శీలుని లోలతఁ గనుఁగొని

యాలరి బ్రాహ్మణుఁడు నంది • తామ్ముం డగుచున్, 64

క. అత్యంత పానభోజన

కృత్యంబులఁ బొత్తుగలసి • క్రీడలఁ దత్సం

గత్యంబు వదల కాగత

మృత్యువుఁ గన నేరఁడయ్యె • మిక్కిలి జడుఁడై. 65

తే. తెలియ కీరీలి సతఁడు వ • ర్తించు చుండ

భయద మగు మృత్యుకాలంబు • ప్రాప్త మయిన

భూరివాత్సల్యవృత్తి న • స్వత్తుఁ దలఁచి

యాత్మఁ బ్రలపించె నారాయ • నా యటంచు. 66

వ. అప్పుడు.

67

క. శంకరుల ధర్మరాజు

శంకరుల దురంత దుశిత • సమధికజననా

శంకరుల సకలలోకభ

యంకరులం గనియె నింద్రి • యాకులుఁ డగుచున్. 68

క. ఘాతుకుల దండధండిత

వాతకుల మహాగ్రకర్మ • భరిసిష్టరుణా

జాతకులఁ బ్రేతనాయక

దూతక సంతతుల సతఁడు • దూరమునందున్. 69

మ కనియెన్ బ్రాహ్మణుడంత్యకాలమునవీకన్ కోపనిష్ఠుఁడతలన్

ఘనపీఠోష్ణవికారవక్త్రనీపిల స్థ • ద్ధర్వేక్షణోపేతలన్

జనసంతానకరోద్యతాయతసుపా • శశ్రేణికాఙ్గోతలన్
 వాననన్యాప్తివిభీతలన్ముపురనా • త్మానేతలన్దూతలన్.
 వ. ఇట్లతివికృతతుండగండాభోగవిభాగవిషమవివృత సేతులు న
 తిపుష్టనిష్టురతనుయష్టిసంవేష్టితమ హార్ష్యరోములునభ్య
 స్తసమస్త జీవాపహరణకరణప్రళస్తహస్త వినయస్త పాశధారులు
 సగు యమభటుల మువ్వరం గనుంగొని యజామిళుండు
 వికిలేంద్రియుండును. వికంపితప్రాణుండును పకృతలోచ
 నుండును విహ్వలాత్మకుండునునై. 71

క. దూరమున నాడుబాలుడు

బోరునఁ దనచిత్త సీమఁ • బొకకట్టినచో

నారాయణ నారాయణ

నారాయణయనుచు నాత్మనందనునొడివెన్. 72

చ, మరణపువేళనద్దనుజ • మర్దనుసంస్మరణంబు సేయఁద
 త్పరిసరవర్తు లాత్మపరి • పాలకునామము నాలకించి ని
 ఘ్నరగతినేగుడెంచిపొడ • సూపి యదల్చిరి కాలుచాసులన్
 ఖరతరభాషలన్వికట • కల్పితవేషులదీర్ఘరోషులన్. 73

క. చాసీభర్తనజామిశ

భూసురుఁడత్తనువువలన • బోరన వెలికిం

దీసిన యమభటులను బో

ద్రోసిరి శ్రీవరుని కూర్మి • దూతలుకిఁగిమిన్.

• విష్ణుదూత యమదూతల సంవాదము.

వ, ఇట్లు విష్ణుదూషణవలన నిర్ధూత్న ప్రయత్నులై యమదూత
 లిట్లనిరి.

క. ఏవ్యనివారలు మాతోఁ

జిహ్వాకుఁ గత మేమి యిట్లు • చిక్కినవానిం

గ్రోవ్వన నిడిపించితి రిఁక

నవ్వులకో జమునిశాస • నంబులు జగతిఁ.

76

వ. అదియును గాక.

77

సీ. ఎన్వరు మీ రయ్య • యీ భవ్యరూపముల్

గన్నుల కద్భుత • క్రమ మొనర్చె

దివ్యోప దివ్యలో • దేవతాప్రపరులో

సిన్ధులో సాధ్యులో • చెప్పరయ్య

దళిత శాంఘరపద్మ • దళదీర్ఘ నేత్రులు

వరపీత కాశేయ • వాసు లరయ

గండమండల నట • తుండల ద్వయులును

బటుకీరీట ప్రభా • భాసితులును

తే. భూరి పుష్కరమాఖికా • చారువత్సు

లమిత కోమల నవయావ • నాధికులును

భాహు కేయూర మణిగణ • భ్రాజమాన

మనచతుర్భుజ లభ్రసం • కాశరుచులు.

78

క. ధనువులు నిషంగచయములు

కనదంబుజ శంఖచక్ర • ఖడ్గదా సా

ధనములు ధరియించిన మీ

తనువులు లోకముల కద్భు • తం బొనరించెఁ.

79

క. శాంతంబు లయిన మీతను

కాతులు జగములును దిశల • గలిగిన బహుళ

భావంతములఁ బాటఁ దోలుచు

సంతస మొనరించె నిపును • సర్వంకవమై.

80

వ. ఇట్లఖిలలోకానందకర క్రమాకారులును నఖిల విభ్రాజ
మాన తేజో దుర్నిరీత్యమాణులును నిఖిలధర్మ పాలు
రును నగు మీరు ధర్మపరిపాలుర మమ్ము నడ్డపెట్టం గతం
బేమి యనిన వారు ధర్మరాజుచరులు గారను తలం
పున మందస్మిత కందళిత ముఖారవిందులై గోవిందుని కం
దువమందిరంబు కావలి వారలు వారి వాహగంభీర నిర్ఘో
ష పరిపోషణంబులైన విశేషభాషణంబుల నిట్లనిరి. 81

ఉ. మీరు పరేతనాయకునిఁ జేలిదిదూత లఁజేనిఁబల్కుఁ జా
తోరపుఁబుణ్యలక్షణముఁ దుష్కృతభావముదండకృత్యమున్
బీరముతోడ నీతని క • భీష్మనివాసము నోలి దండు్య లె
వ్వారలొ సర్వభూతములొ వారొకకొందఱుపాపకర్ములొ 82

వ. అనిన యమభటు లిట్లనిరి.

83

క. వేదప్రణిహితమే యను

మోదంబుగ ధర్మ మయ్యె • మున్ను తదన్యం

జేడి యగు నది యధర్మం

బాదియు హరిరూపు వేద • మని విచితనన్.

84

నీ. ఎవ్వనిచేఁ దన • యిర వొందుతిగుణస్వ

భావ మైనట్టి యీ • ప్రాణిచయము

లను గుణనామక్రి • యా రూపములచేత

నేర్పడుగతిఁ దాన • యెరుగఁబడును.

సర్వముఁ డనలంబు • నా కాశమును బ్రభం

జనుడుఁ గోచయమును • శశధరుండు

సంధ్యలు దివములు • శర్వరీచయములుఁ

గాలాలు వసుమతి • జాలములును

తే దేహధారికి నాత్ములై • తెలుపుచుండు

దండనస్థానవిధము స • ద్ధర్మగతియుఁ

దగులు మీరీక్రమానుగో • ధనము చేసి

యఖిలకర్ములు దండ్వార్లు • లరయు నెఱుఁ.

85

తే. కోరికర్మము నడపెడు • నారికెల్లఁ

గలితశుభములు నశుభముల్ • గలుగుచుండు

నరయఁగా దేహి గుణసంగి • యైన యపుడె

పూనికర్మంబు సేయక • మానరాదు.

86

క. ప్రకృతమునఁ దా నొనర్చిన

సుకృతము దుష్కృతము నెంత • చూడఁగ నంతే

వికృతి గని యరుచించును

నకృతనుతికా దత్ఫలంబు • నతినిఘణుడై.

87

వ. మఱియు వినుండు జన్మంబు శాంత ఘోరమూఢగుణంబుల

చేత నైనను సుఖ దుఃఖగుణంబులచేతనైనను ధార్మికాది

గుణంబులచేత నైనను సకలభూతంబులుఁ ద్రైవిధ్యంబు నే

ప్రకారంబునం బొందు, నాప్రకారంబున జన్మాంతరంబునం

బొందు చుండు. దేవుడైన యముండు సర్వజీవాంతర్యామి

యై ధర్మాధర్మ యుక్తం బైన పూర్వరూపంబుల విశేష

రూపంబులచేతం జూచు చుండి వాని కనురూపంబులఁ

జింతించుచుండు. నవిద్యోపాధి జీవుండు తమోగుణయక్తుం
డై ప్రాచీనకర్మంబులచేత నేర్పడిన వర్తమానదేహంబు నే
నని దలంచు చుండు, నష్టజన్మస్మృతి గలవాడై పూర్వా
పరంబు బెఱుగం జాల కుండు. మఱియుఁ గర్మేంద్రియం
బులచేతఁ గర్మంబులం జేయు చుండి జ్ఞానేంద్రియంబుల
చేతఁ దమోవిషయంబులైన శబ్దస్పర్శరూపరసగంధంబుల
నెఱుంగు చుండి పరియాటవది యైన మనంబుతోఁ గూడి
పదియేడవవాఁ డగు చుండి షోడశోపాధ్యంతర్గతుం డయి
యొక్కరుండైన జీవుండు సర్వేంద్రియ విషయప్రతిసంధా
నంబుకొఱకు జ్ఞానేంద్రియ కర్మేంద్రియ మనోవిషయం
బులఁబొందు షోడశకళలుగలిగి లింగశరీరంబనంబరఁ గుణ
త్రయకార్యం బగు నిమిత్తంబున హర్షశోకభయంబుల
నిచ్చుచున్న సంసారంబు ధయిరించు చుండు. విజితవద్వ
ర్గుండైన దేహి కర్మంబు లొల్లమి బుద్ధినిటింగియు వినియుఁ
గర్మంబులు నేయుచుండి తనసంచారకర్మంబునం జుట్టుకొన్న
పసిరికాయ పురువునుం బోలె నిర్గమోపాయం బెఱుంగక
నాశంబు నుంచుచుండు. వర్తమాన వసంతాది కాలంబు
భూతభావి వసంతాది కాలయోగ్యంబైన పుష్పఫలాదులు
తతాకాలజ్ఞాపకంబు నెట్లు నేయు నట్లు భూతభావిజన్మంబు
లకు ధర్మాధర్మంబులు నిదర్శనంబులు నేయు చుండు. నొ
క్కనరుండు నొకక్షణంబును గర్మంబునీయ కుండువాఁడు
లేడు. పూర్వసంసారంబులం గల గుణంబులచేతఁ బురు
షుం డపశుండు గావున బలిమిఁ గర్మంబు నేయింపబడు

చుండు, నవ్యక్త నిమిత్తంబు నొంది తదనురోపంబు లైన
స్థూల సూక్ష్మ శరీరంబులు మాతాపితృనదృశంబు లగు
చుండు. నిష్టి విపర్యయంబు పురుషునికిఁ బ్రకృతి సంగమం
బునం గలుగు చుండు. నా ప్రకృతి పురాణంబు రుంఘండైన
యప్పర మేశ్వరుని నేవించినం దలంగు చుండు.

నీ కాపున నితఁడు సంతకర్మవర్తనమున
భూదేవకులమునఁ • బుట్టినాఁడు
దాంతుడై శాంతుడై • ధర్మసంశీలుడై
సకల వేదంబులఁ • జదివినాఁడు
అరయంబు గురువుల • నతిధుల పెద్దల
జేరి శుశ్రూషలఁ • జేసినాఁడు
సర్వభూతములకు • సమబుద్ధియై చాల
బహుమంత్రసిద్ధులఁ • బడసినాఁడు

తే సత్యభాషణ నియమంబు • జరపినాఁడు
నిత్యనైమిత్తికాచార • నెరపినాఁడు
దండిలోభాది గుణములఁ • దరపినాఁడు
మంచి గుణములు దనయందు • మరపినాఁడు.

90

క. సతతాచారసమంత

మతి యై సుజ్ఞానమునకు • మరగెడుతఱి నా
యతగతి నాతని కంగజ

మతి మై నవయావనాగ • ము బెడ సాచ్చెన్.

91

కంట యావన • గర్వంబు వొడకట్టె

మదిలోన సుద్రదేక • మదము దొట్టె

గడు మేనఁగామ వి • కారంబు దలసూపె

ముఖమునఁ జిలునవ్వుఁ • మొలక లెత్తె
నతిపుష్టి నిషరం • బయ్యె దేహం బెల్లఁ

గచభారమున నెఱి • కప్పు మెఱసెఁ
గటిభారమున నూరు • కాండముల్ జిగిమీఱె

బాహుశాఖలు దీర్ఘ • భంగి దోఁచె

ఆ. నరము విపుల మయ్యె • నల్లసద్వరకాంతి

పూర మంగకమునఁ • బొందుపడియె

భూరితేజుఁ డయిన • భూసురాస్వయునకు

నభినవైక యశావ • నాగమమున.

91

క. హృదయమునఁ బాడము యశావన

మదము వెలిం దోఁచుభంగి • మానితరుచిఁ ద

ద్వదనమున నూఁగుమీనలు

పొదలుచుఁ గప్పడరి చూడఁ • బొంకం బయ్యెన్.

92

వ. మఱియును.

93

క. తమ్మివిరిమీఁద వ్రాలిన

తుమ్మెదపంక్తియుచు జూలె • దోరపులీలం

గ్రమ్మకొని విప్రతనయుని

నెమ్మొగమునఁగానఁబడియె • నెఱిమీసంబుల్.

94

వ. అంతననంగ బ్రహ్మతంత్రంబునకు వసంతుండొనర్చు నంకు

రార్పణారంభంబునుంబోలె లలితకిసలయవినరప్రసారభాసుర

బహుపాదపాది పురోప వన పవనజవన ప్రభావ పరికంపిణ

విటవిటీ జన హృదయ ప్రపుల్ల పల్లవ భల్లంబును నన్

ప్రసూన నిర్భరగర్భా విర్భూత సురభి పరాగ పటల పట
ఘటితనభోమండలంబును, వమందనిష్కంద మరందబిందు
సందోహ కందళిత చిత్తమత్త మధుప సంకుల ఝంకార
ము ఖరిత సకలదిశావలయంబును, నిరంతర ధారాళ రసభ
రిత పరిపక్వ ఫలానుభవ ప్రభవ సమ్మోదవాదశుక ప్ర
ముఖపతంగ కోలాహలంబునునై మధుమాసంబు సర్వజన
మనోహరంబై నిఖిలవసాదపంబుల నలంకరించె. నయ్య
వసరంబున నజామిథుండు పితృనిర్దేశంబునం గుశసమిత్తు
ష్పఫలార్ధంబు వనంబున కిరి తిరిగి వచ్చుసమయంబున
నొక్కలతాభవనంబున.

95

క. బద్ధానుకాగ యై స్మర
యుద్ధంబున కలరుబుద్ధి • సురుకామకళా
సిద్ధ యగు వృషలితోబ్రియ
వృద్ధిం దగఁ గూఢియున్న • విటు నొరు గాంచెన్.

96

క. భటునిన్ రతిశాస్త్రకళా
ర్భటునిన్ పరయావనాను • భవమదవిభవో
ద్భటునిన్ సురతేచ్ఛాసం
ఘటునిన్ విగతాంబరోరు • కటునిన్ వటునిన్.

97

శా. హాలాఘూర్ణితనేత్రతోమదనతం • త్రారంభసంరంభతో
ఫేలాపాలన యోగ్యభూవిభవతో • గీర్ణాల కాజీలతో
హేలాల్లింగనభంగి వేషవతితో • నిచ్చావతీమూర్తితో
గేల్లిం దేలుచునున్నవానిగ నెఱుంగుభూతరోమాంచుడై.

క. కలికి వరుమదనకదనపుఁ

బలుకుల కలకలము బెడఁగు ♦ వడుమేఖలము

వ్వలరవళిఁ దగిలి గతిఁగొప

గలకంఠి రతంబు సలుపు • గమకముఁ గనియెన్. 99

క. కవవక్తనై పదనూపుర

రవరవ లాగుబుచ్చొన్న రతిపతి గతులం

జివచివ నై విటుచెవులకు

రనళిన్ రతిసల్పు రతుల • రవరవగనియెన్. 100

చ. కురులళితంబుపై నెగయన్ ♦ గొమ్ముకివీడఁగగుబ్బదోయిపై

సరములు చొకళింపఁ గటి ♦ సంగతి మేఖల తాళగింపన

త్కరవరకంకణావళులు ♦ గర్జిలఁ గొనసియాడ మీఁదుగా

మరునివినోదముల్ సలిపెఁ మాసని యావనగర్వరేఖతోన్

క. మవ్వపుసుకుమారాంగిని

జవ్వని నుపగూహనాది • సముచిత రతులన్

నివ్వటిలు దాసి గనిఁ మది

నువ్విల్లూరంగ మన్న • ధోదీపనుడై.

తరిలము.

బహుళదృక్పరిపాక మోహని • బద్ధుడౌచు మనంబులో

సహజకర్మము వేదశాస్త్రము • సాత్త్వికంబుఁ దలంచి త

న్నిహితచిత్తము పట్టి పట్టఁగ • నేరఁ డయ్యె సదామనో

గహనమండు మరుండు పావకు ♦ కైవసిన్ జరియింపఁగాన్.

శా. ఆ లీలావతి గండపాళికలపై • హాసప్రసాదంబు పై.

నాలోలాలక పక్షిపై నలికపై • నాకర్ణద్రుగ్భూతిపై.

హాలాపాదికుచద్వయోరు కటిపై • నిచ్చల్ పిసాలింపఁగా
జాలింబొందుచునాత్మఁగుందుచుమనో • జాతానలోపేతుఁడై

తే. మఱి కులాచారవర్తన • మాలు చేసి
పరఁగు పితృర్థములు దాని • పాలు జేసి
సాధులక్షణగుణ వృత్తి • జాలు జేసి
లోలఁగఁచనవసఁ జెంది • లోలుఁ డయ్యె.

105

క. శ్యామః గుసుమాస్త్రుఫేలన
కామ, కులస్త్రీలలామఁ • గమచేయగుణ
స్తోమ నిజభామనొల్లక
ధామమున నటించెఁ గ్రొంచు • దన మెదఁ బొడమన్. 106

ఉ. బంధుఁ డిట్టి సజ్జనుల • బాధలఁ బెట్టి యనాధకోటిఁబె
బందెఁ సుట్టి యారములు • పట్టిపథంబులు గొట్టిదిట్టయై
నిందల కోర్చి సాధులకు • నిందితుఁడై గడియించువిత్తమా
సుందరికిచ్చిమచ్చికలు • సొంపెదఁగూర్చివసించెదత్కృపన్.

సీ. సముచితశ్రుతిచర్చ • జర్పింప నుల్లక
సతికుచద్వయచర్చ • జర్చ సేయు
దర్కకర్కశపాఠ • తర్కంబు గాదని
కలికితోఁ బ్రణయత • ర్కంబు సేయు
స్మృతిపదవాక్య సం • గతి గాక తత్సతి
పదవాక్యసంగతి • పరఁగఁ జేయు •
వాటకాలంకార • నైపుణం బుడిగి త
న్నాటకాలంకార • వాటిఁ దిరుగు

తే. బరగఁ జిరకాల మీరీతిఁ • బాపనియతి
రమణ దాసీకుటుంబ భా • రము వహించి
యదికుటుంబిని గాఁగఁ బా ♦ పాత్ముడగుచు
నశుచియును దుష్టవర్తనుఁ • డయిమెలంగె.

108

క. అటుగానఁ బాపకర్ముని
గుటిలుని సుజనార్తు ధూర్తుఁ • నూఁగుని నే మా
రటమునఁ గొని యేగెద మం
తట దండమువలన నితఁడు ♦ ధన్యత నొందున్.

109

వ. ఇటు పలుకుచున్న యమదూతల వారిచి నయఁగోవిదు
లయిన భగవద్దూత లిట్లనిరి.

110

క. అవురా ధర్మవివేక
ప్రవరులపస గానఁబడియెఁ • బాపము పుణ్యో
ద్భవుల యదంధ్యు లదండన
వివరంబొనరింపఁబడియె ♦ విధి యెఱుఁగమిచ్చేన్.

చ. సములును సాధులున్ విహితఁ శాసనులున్ దయాళురున్ శుచో
త్తములును నైనయట్టితలి ♦ దండ్రులు బిడ్డలకెక్కునేయుచోఁ
గ్రమమఱివారలెవ్వరికిఁ ♦ గైకొనికుయ్యడఁజాలువారు సం
భ్రమమునమీమనంబులఁదిరంబుగఁజర్చయొనర్చిచూడఁడా

ఆ. ఎఱుక గలుగువార ♦ లేదియొనర్చిన

111

నదియఁ చేతు రితర • మయినవారు

వారు సత్య మి దని • వచియింప లోకంబు

తత్ప్రవతనమునఁ ♦ దగిలియుండు.

113

ఆ. నమ్మిఁ దొడలమీఁది • నిద్రించు చెలికాని.

నమ్మఁదగినవాఁడు • నయము విడిచి

దోహబుద్ధిఁజంపఁ • దొడరునే యెందైనఁ

బ్రీతి లేక ధర్మ • దూతలార.

114

ఆ, చిత్త మెల్ల నిచ్చి • చెలితనంబున వచ్చి

నచ్చి కలయ మెచ్చి • నమ్మువాని

గరుణ గలుగువాఁడు • కడుసామ్యుఁ డగువాఁడు

చింత సేయకెట్లు • చెఱుపనేర్పు.

115

వ. అదియును గాక.

116

ఉ. ఈతడు కోటిసంఖ్యలకు • నెక్కుడు పుట్టువులందుఁ బుట్టియా

యాతము లైన పాపనివహంబుల నన్నిటిఁ బాఱఁదొలివ్ర

ఖ్యాతమతిన్ మహామరణకాలమునన్ మాపుణ్యనామసం

భూతసుధామయాద్భుతః • భూతిక రాక్షరసంగహంబునన్

సీ. బ్రహ్మహత్యానేక • పాపాటవుల కగ్ని

కీలలు హరినామ • కీర్తనములు

గురుతల్పకల్మష • క్రూరసర్పములకుఁ

గేకులు హరినామ • కీర్తనములు

తపనీయచౌర్యసం • తమసంబునకు సూర్య

కిరణముల్ హరినామ • కీర్తనములు

మధువానకిల్బిష • మదనాగసమితికిఁ

గేసరుల్ హరినామ • కీర్తనములు •

తే. మహితయోగోగ్గనిత్యస • మాధివిధుల

నలర్థు బ్రహ్మాదిసురులకు • నందరాని

భూరినిర్వాణసామ్రాజ్య • భోగభాగ్య
భేలనంబులు హరినామ • కీర్తనములు.

118

సీ. ముక్తికాంతైకాంత • మోహనకృత్యముల్
కేలిమై హరినామ • కీర్తనములు
సత్యలోకానంద • సౌభాగ్యయక్తముల్
కేలిమై హరినామ • కీర్తనములు
మహితనిర్వాణసా • మ్రాజ్యాభిషిక్తముల్
కేలిమై హరినామ • కీర్తనములు
బహుకాలజవితత • పఃఫలసారముల్
కేలిమై హరినామ • కీర్తనములు

తే. పుణ్యమూలంబు లనపాయ • పోషకంబు
లభిమతార్థంబు లజ్ఞాన • హరణకరము
లాగమాంతో పలబ్ధంబు • లమృతసేవ
లార్తశుభములు హరినామ • కీర్తనములు.

119

క. కామంబుపుణ్యమార్గ
స్థేమంబు మునింద్రసాంద్ర • చేతోసరసీ
ధామంబువి ఘ్నసిర్మల
నామంబుఁదలంచువాఁడు • నాథుఁడు గాఁడే.

120

క. డెందంబు పుత్రువలనం
జెందిన దని తలఁపవలదు • శ్రీవలిపేరే
చందమునఁబలుకఁగలిగిన
నందకధరుఁడందుఁగలఁడు • నాథుండగుచున్.

121

ఆ. బిడ్డ పేరు పెట్టి • పిలుచుట విశ్రామ
కేల్లినైనమిగులఁ • గేలినయినఁ
బద్ధగద్యగీత • భావార్థములనైనఁ
గమలనయనుదలఁపఁ • గలుపహరము.

122

ఉ. కూలినచోటఁ గొట్టుపడి • కుందినచోట మహాజ్వరాదులం
ప్రేలినచోటనర్పముఖి • పీడలనందినచోటనార్తులై
తూలినచోటవిష్ణు భవ • దూరునిఁ బేర్కొని రేమివాదన
క్కాలునియాతనాఃతలిఁ • గానరుపూనరుముఖభావముల్.

నీ. అతి పాగములకుఁ బ్ర • యత్న పూర్వకముగఁ
దనుపాపముల కమి • తెంబుగాఁగ
సమ్మనివరులచే • సాపాద్యమైయుండు
నిర్మలం బగు పాప • నిచక్కతంబు
గ్రమకూపమున నుప • శమనంబు లగుఁ గాని,
తత్పాపచయములు • దలఁప లేవు
సర్వకర్మంబుల • సుహార మొనరించి,
చిత్తంబునకుఁ దత్త్వ • సిద్ధి నొసఁగు

ఆ. నొసర నీకు సేవ • యోగిమానసనరో
వాసు సేవ హేమ • వాసు సేవ
వేదవేద్యు సేవ • వేదాంతవిభు సేవఁ
బరమస్మరుషుపాద • పద్మ సేవ.

124

క. హరి నెఱుఁగని యా బాలుడు
హరిభక్తులతోడఁ గూడ • హరి యన రెండు

సరియె దోషము లడచుచు

గరువలితో నన్నిదృణముఁ • గాల్చినభంగిన్.

125

డి. ఆరయ వీర్యవంతమగు • నౌవధమెట్లు యదృచ్ఛగొన్నద
చ్చారుగుణఁబురోగముల • జయ్యనఁబాపెడుమాడ్కిఁబుణ్యవి
స్ఫారుని నంబుజోదరునిఁ • బౌమరుఁ డజ్ఞఁడవజ్ఞఁబల్కినన్
వారక దత్ప్రభావము ధ్రువంబుగ నాత్మగుణంబు జూపెడున్.

క. ధృతి దప్పినతఱిని బురా

కృతమున గాకెట్లుదోచుఁ • గేశవుఁడు మదిన్

మితి లేనిజగము దాల్చిన

యతఁడొక్కని మనములోన • నడఁగెడువాఁడే.

మ. నిరతం బై నిరవద్య మై నిఖిలచి • నిర్మాణమై నిత్యమై
నిరహంకారగుణాఢ్యమై నియమ మై • నిర్దోష మైనట్టి శ్రీ
హరినామస్మరణామృతం బితఁడు ప్రత్యక్షంబు సేవించెదా
మరణాంతంబున నిట్టి సజ్జనుని ధర్మం బేల వృద్ధంబగున్.

స. అని యిట్లు భగవద్దూతలు భాగవత ధర్మంబు నిర్ణయించి
బ్రాహ్మణుని నతిఘోరం బయిన యామృతాశబంధ నిర్ము
క్తుని గావించి యమభటులవలనియదలు వాపిరంత నా
యమదూత లాభగవద్దూతల సంభాషణ ప్రభావంబులఁ
దమ మనంబుల శాంతి నొంది భగవత్త్వజ్ఞానువులయి
చేయునది లేక యమలోకంబునకుం జని పితృపతికి సర్వం
బును నెఱింగించి రంత.

129

క. అతఁడును బాశచ్యుతుఁడై

గతభయుఁడై ప్రకృతి నొంది • కడు నుత్సవసం

గతిఁ జూచి మొక్కి మదిన్

సతులిత ముద ముదవి పొదలి • హరిదాసులకున్. 130

ఆ. నిలిచి కేలు మొగిచి • పలుక నుద్యోగించి

చెలఁగుచున్న లోని • తలఁపు దెలిసి

చక్రభరునికూర్చి • సహచరు లరిసి ర

దృశ్యులగుచు దేవ • దేవుకడకు.

131

క. వేదత్రయగంపాద్యము

మోదంబు గుణాశ్రయంబు • మొగి భగవద్ద

ర్యాదేశం బగు తద్భట

నాదంబు నజామిఘంఘ • వదలక వినుచున్.

132

క. శ్రీమన్నారాయణపద

తామరసభ్యానసలి ల • ధౌతమహాఘ

స్తోమండ్లై సద్భక్తికి

ధామం బగు చుండెఁ దెలిసి • తత్తణమాగ్రన్.

133

క. బరవసమున నెక్కట్టిన

దురితంబులఁ దలఁచి తలఁచి • తుదిఁ దాపమునన్

హరి నీశు నాశ్రయించుచుఁ

బరితాపము నొంది పలికె • బ్రాహ్మణుఁ డంతన్.

134

సీ. వృషలియం దనురాగ • వృద్ధిఁ బిడ్డలఁ గని

కులము గోదావరి • గూలఁ ద్రోచి

రచ్చల కెక్కి పెన్ • రజ్జునేతల సరి

వారిలోపలఁ దల • వంపుచేసి

కట్టిఁ ముదుకన్దై • కర్మబంధంబుల

పుట్టనై నిందల • ప్రోవనగుచుఁ
దరుణుల కోతలఁ • దవిలి భోగించిన

కడిది నాజన్మంబు • గాలిపోయెఁ

ఆ జదువు చుట్టువడియె • శాస్త్రంబు సున్నయ్యె
బుద్ధిపరువు మేసెఁ • బుణ్యమణఁగె
నీతి మట్టునడియె • నిర్మలజ్ఞానంబు
మొదలి కుడిగె బోధ • మూరిఁ బోయె.

135

క. చిక్కని చక్కని చన్నుల
మక్కున యల్లాలి విడిచి • మాయలుగల యీ
వెక్కసపు మద్యపానపు
దొక్కపసాదగిలి దుర్వి • టుండనై చెడితిన్.

136

ఉ. అక్కట ఘోరదుష్కృతమ * హానలకీలలు నన్నముట్టి పే
రుక్కడఁగింప కిట్లుధృతి * నుండఁగనిచ్చెనహోదురాత్ముఁ
గ్రక్కనఁ దల్లిదండ్రుల న * కల్మషచిత్తులఁ బెద్దలన్ మఱ
దిక్కునులేనివారిఁబలు * త్రిమూలఁ బెట్టుచుఁ బాఱఁదోలితిన్.

క. అకృతజ్ఞుడనై విడిచితిఁ
బ్రక్కతింగల బంధువులకు • బాల్యమున నరున్
వికృతిఁ గనకుండఁ బెంచిన
సుకృతుల మజ్జనకవరుల • శోభన కరులన్.

138

ప. అవ్వాడు.

139

ఆ. పెక్కు పాతకముల • భృశ దారుణంబైన
దొడ్డనరకమందు • బడ్డనన్ను.

నాపదలకుఁ బాపిఁ • యరికట్టి రక్షించి

రిట్టి ధర్మపురుషు • లెందువారొ.

140

శా. చోద్యంబై కలవోలె నీక్షణమునఁ జూడంగఁ బ్రత్యక్షమై
వేద్యం బయ్యెనునన్ను నీడ్చిన మహావీరుల్ భృశోదగ్రలా
యుద్యోగంబుల వారు పాశధరులీ యుత్సాహముల్ మానిసం
పాద్యానేకవికారరూపకుటిల • ప్రఖ్యాతు లెందోరో. 141.

ఉ. దారుణపాశబంధనవి • ధానములన్ నరకార్ణవంబునోఁ
గూరిన నన్ను నేడు సెడఁకుండ నెసర్చిన పుణ్యమూర్తులం
భోరుహనేత్రు లుజ్వలనఁ భోమణితేజులు లోచనోత్సవల్.
చారుదయాసమంచితపఁ చారులునల్వరునెందుఁ బోయిరో. 142

మ. నను రక్షించిన పుణ్యవంతులు కన • న్నాచీకపత్రాక్షులం
జనసంకాశులు శంఖచక్రధరులొ జానూరు భాహుల్ స్మితా
నను లాలఁబిత కర్ణవేష్టనసువ • ర్ణచ్ఛాయదివ్యాంబుగుల్
ఘనకారుణ్యరసైకపూర్ణులు సమఁగ్రస్ఫూర్తి నెందోరో 143

పి. పాతెకుండ నగు నాకు నవ్విబుధోత్తమదర్శనంబు పురా
కృత మదీయపుణ్య విశేషంబునం గాని పొంద శక్యంబు
గాదు. తత్సందర్శనం మాత్మకు నతిసుప్రసన్నంబయి
యొప్పె. నల్లుగాకుండేనేనిఁ గలుషవర్తనంబున వృషలీ
భర్త నైయుండి మృతిఁ బొందుచున్న నాదుజిహ్వాకు శ్రీ
మన్నారాయ ణనామగ్రహణంబు సంధవింప నేరదు.
మఱియును.

144

ఆ. పాతెకుండజడఁడ • బ్రహ్మఘాతుకుఁడను

• మానలోభమోహ • మత్సరౌడ

నాకు నెట్లు దొరకు • నా రాయణునిదివ్య
నామవిమలకీర్త • సంబుమదికి.

145

సీ. దారుణమోహాంధ • కారపూరితుండను

హరివిస్మయస్మర • శార్వామతినె
పంచమహాతీవ్ర • పాఠశోపేతుండ

హరివిస్మయస్మర • శార్వామతినె
కౌటిల్యకితవవి • కారపాఠీనుండ

హరివిస్మయస్మర • శార్వామతినె
యఖిలదూఃఖైకఘో • రార్ణవమగ్నుండ

హరివిస్మయస్మర • శార్వామతినె

తే. నిందలకు నెల్లనెల్లవైన • నిర్గుణుండ

మందభాగ్యుండ నేనేడ • మధువిదారి

దివ్యగుణనామకీర్తన • తెటంగదేడఁ

బూర్వసుకృతంబులేకెట్లు • పొందఁగలుగు.

146

వ అని వితర్కించి

147

మ. యతచిత్తేంద్రియమా రుతుంక్షణగుచ్ఛం రుత్నంబానర్తుః

వ్రతసంపత్తికిఁబుణ్యవృత్తికిఁజిదా • వాసోఽన్మృఖానక్తికిఁ [హరి]

యతనిర్వాణపదానురక్తికి సుభో • ద్యోగక్రియాశక్తికిఁ

ధృతిలబ్ధోత్తమముక్తికిఁసకలధా • త్రీధుర్యసద్భక్తికిఁ. 148

క. విడిచితి భవబంధంబుల

నడచితి మాయావిమోహ • మైనతమంబు

న్నొడిచితి సరివర్గంబులఁ

గడచితి నాజన్మదుఃఖ • కర్మార్ణవమున్.

149

1 క. యోషిద్రాపంబున నను
నీవణముఖగహ్వరమున ♦ నెగ్గమింగి కడున్
దేవమునఁ గోతి జేసిన
దోషద యగు నాత్మమాయఁ ♦ దొలఁగం గంటిన్. 150

వ. అని యిట్లు వైష్ణవజ్ఞానదీపం బాత్మస్నేహంబునం దోచిన
నాబ్రాహ్మణుండు. 151

మ. భగవద్ధర్మపరాయణోత్తములసం ♦ భాషైకమంత్రంబులన్
మిగులన్ జ్ఞానముపుట్టిమోహభవస♦స్మిశాత్మబంధంబులం
దెగఱింపించినబంధునిత్ర సుతపతీ మోహవిభ్రాంతుడై
జగతీనాధురమేశుఁగృష్ణునిదయై♦శ్వర్యంబులంగోరుచున్. 152

క. హరిభక్తులతో మాటలు
ధర నెన్నఁడు జెడసిపుణ్య ♦ ధనములమూటల్
వరముక్తి కాంతతేటలు
నరిషడ్వర్గంబు చొరసి • యరు దగుకోటల్. 153

నీ అనుచు నాబ్రాహ్మణుం ♦ డతితత్త్వవేదియై
భవబంధముల నెల్లఁ ♦ బాటఁద్రోవి
మొనసి గంగద్వార • మున కేగి యచ్చటఁ
బ్రబ్ధిన దేవతా ♦ భవనమందు
నానీనుడై యోగ • మాశ్రయించి చెలంగు
దేహేంద్రియాదుల ♦ తెరువువలన
దనుఁబావుకొని పర ♦ తత్త్వంబుతో గూర్చి
మాన్యుఁగా నాత్మస • మాధిచేత

ఆ. గుణగణంబుఁ బాసి ♦ కొమరొప్పినభగవ
దనుభ వాత్మయంబు ♦ వాత్మఁగలిపి
| రమణఁదన్న మొదల ♦ రక్షించినట్టియా
పురుషవరులఁగాంచి ♦ పొనఁగ్రమొక్క.

154

వ. అట్లజామిళుండు యోగమార్గంబున దేహంబువిడిచి పు
ణ్యశరీరుండై యగ్రభాగంబునం బ్రాగుపల్కబు లైన
మహాపురుషకింకరులం గాంచి సమంచితరోమాంచితచలచ్ఛ
టాపింజరిత స్వేదబిందుసందోహమిషవిష్యంద మహానంద
వల్లికాంకురసంకులపరిశోతతనుండును, నార్షవికర్షమాణ
మానసోద్యోగయోగప్రభావోత్సాహస్మయమందస్మితము
భారవిందకందళితుండును, సిఘలజగజ్జేగీయమానాఖండశు
భప్రదశుభాకారసందర్శనసమాసాదితకుతూహలమానసుం
డును, నైప్రణామంబుగాచరించుచు భాగీరథీతీరంబునఁ
గళేబరంబు విడిచి తత్త్వణంబహరిచార్మ్యవర్తులైన దాసవ
రులస్వరూపంబుఁ దాల్చి యావిష్టుసేవకులతోడం గూడి
దివ్యమణిగఁగఱచితంబై సువర్ణమయంబైన యసమానవి
మానంబెక్కి నిఖిలానంద భోగభాగ్యానుభవాకుంతం
బైన వైకుంఠనగరంబునకు శ్రీమన్నారాయణపదారవింద
సేవాచరణపరిణామస్థితికిఁ జనియె. నిట్లువిష్టావితసర్వధర్ముం
డైన దాసీపతిగర్హితకర్మంబులచేతఁ బతితుండును నై నర
కంబునంగూలు చుండి భగవన్నామగ్రహణంబున సద్యో
ముక్తుం డయ్యెఁ గావున.

155

1 క. కర్మంబు లెల్లఁ బాయను
మర్మము దెలువంగ లేరు • మధిఁపుపేరే
పేర్చిని నొడుపుటకంటెను
దుర్మదమునఁ జిత్తమెన్ని • త్రోవలఁ జెన్నన్. 156

ఉ. పాండవవంశపావన నృ • పాలక యాయతిహాస మెవ్వఁడే
నొండాకభక్తి లేకవినుఁనోర్పుమెయిబం తియించు నాతఁడు
ద్వండత యుక్తికామినికి • దానకమై దనుజారిలోకమం
దుగదుమహావిభూతియమఁదూతలచూడ్కికగోచరాకృతిన్ 157

తే అరయఁ బుత్తోవచారిత • మైనవిష్ణు
నామ మవసానకాలంబు • నను భజించి
శార్దూలయంబుఁ జేరె న • జామిళుండు
విష్ణు సదృశిఁ దలఁచిన • సేమిసెప్ప. 158

క. కోరినవారల కెల్లను
జేరువ తైవల్యపదము • సిరివరుని మదిం
గోరనివారల కెల్లను
దూరము మోక్షాప్తి యెన్ని • త్రోవల నైనన్. 159

వ. తినినది బరీక్షిన్న కేంద్రం డిట్లనియె. ముసీంద్రా యాజ్ఞ
శ్రష్టుండై యనుధర్మరాజు ట్టిష్టునిరేళకులనే విహతు

లైన భటులచేత వర్ణింపఁబడిన నారాయణుని నామప్రభా
వం బాకర్ణించి వారలకేమనియె. మఱియు నెన్నఁడేనియు
యమదండంబు విఫలంబైపోయిన వెఱంగు గలదేని విన
వలతు, నీసందేహంబుఁ బాప మహాత్మా నీవుదక్క
దక్కినవారలు సమర్థులుగారని తలంచుచున్నవాడఁ జిత్తం
బును బ్రసాదాయత్తంబుగా భవదీయవచనసుధాధార
లం బ్రసాదింపవలయు ననిన శకుంఁ డిట్లనియె. 160

క. శ్రీకృష్ణభటులచేత ని

రాకృతులై యామృతభటులు , యమునకు నాత్మ
స్వీకృతివిప్రకథాక్రమ

మీక్రియముకా దెలిపిరదియు , నెఱిఁగితుఁడగన్. 161

తే. చేరి త్రైవిధ్యమున మించుజీనతతికిఁ

గర్మఫలములఁ దెలిపెను • కారణులుగ

నగుచు శిక్షింతు వాగ వ్రీ • యవఃమీఁద

దేవ యందఱు గలరయ్య, తెలియవలయు. 162

క. దక్షిణదిశాధి నాయక

శిక్షదగ్గం జేయువారు • క్షితి పెక్కండ్రే

నిక్షయమును నక్షయమును

నాక్షాత్తుగ రెండు నెందు • సంపన్నమగుక. 163

1. తే. దట్టమైనట్టి కర్మబం • ధముల నల్ల
నాజ్జ వెట్టెడువారు పె • క్కెనచోట
నకట శాస్త్రవ్య నూపచార • మయ్యెగాదె
శూరులైనట్టి మండలే • శులకుఁ జూతె.

164

ఉ కాపుననీవ యొక్కడవ • కర్తవుమూఁడుజగంబులందుసం
భావితిభూతకోటిఁ బరి • చాకవంశంబున శిక్ష సేయఁగా
నీవగశాసనం బఖిల • నిర్ణయమై తనరారు చుండ నే
డీవలఁ గ్రమ్మఁజేసెనుటి • యెవ్వడుశక్తుఁడు ధర్మపాలనా.

క. చండకరతనయ యొరులకు

దండధరత్వంబు గలదె • తగ జగమున ను
ద్దండధర వృత్తి నొత్తిలి
దంఁకింతువు నిన్ను దండ • ధరుఁ డని పొగడన్.

166

నీ ఇట్టి నీదండంబ • యీమూఁడుజగములఁ

దెగువమై నేఁడు వ • ర్తిలుచుండ

మనుజులొకంబున • మహితాద్యుతాకార

సిద్ధుల మిగులఁ బ్ర • సిద్ధులైన

వారు నల్వరు వేగ • వచ్చి నిర్దేశంబు

భంగించి మమ్మంత • బారఁ దోలి

మీ శాసనంబున • మే మీడ్చికొని వచ్చు

క్రూరభిత్తునిఁ బుచ్చి • కొని యదల్చి

తే. పాశబంధము లీసునఁ • బట్టితెంచి
 బలిమి మిగులంగ మమ్మును • బాఱఁదోలి
 యిచ్చఁ జనినారు వారు దా • మెఱచివార
 లాదరమ్మున మాకు నేఁ • దానతిమ్ము, 167

వ. అని రని మఱియు శుకుం కిట్లనియె. నట్లు దూతలు పరి
 తాపసమేతులై వలికిన దండధరుండు పుండరీకాక్షుని
 చరణ కమలంబులు దనమానసంబునసన్నిహితంబులుగఁ
 జేసికొని వందనఁ బాచరించి పగమధక్తివరుండై వారల
 కిట్లనియె. 168

సీ. కలఁడు మదన్యందు • ఘనుఁడొక్కఁడతనుండు
 వెలికిఁ గానఁగరాక • విశ్వమెల్ల
 నతిలీనమై మహా • ద్భుతసమగ్రస్ఫూర్తి
 నుండునుగోక నూ • లున్నభంగి
 దామెనఁ బశువులు • దగిలి యుండెడుమాస్కి
 నామసంకీర్తన • స్థేమగతుల
 విహరించునెవ్వఁడు • విలసితమత్సృజ
 లెవ్వనిపదముల • నివ్వటిల్లు

ఆ. గనుట మనుట చనుట • గల్గు నెవ్వనిలీల
 లందు లోక మెవని • యందుఁబొందు

నెన్నఁబడుచుఁ బుడమిఁ • నెవ్వనినామముల్
గర్భబంధనముల • పేర్ని నడఁచు.

169

తరలము.

వినుఁడు నేచుమహే ద్రుఁ డప్పతి • వీతిహోత్రుఁడు రాక్షసు
డవిలుఁ డర్కుఁడు చంద్రుఁడు గమ • లాసనుండు మరుద్గణం
బుచు మహేశుఁడు రుద్రవర్గము • భారిసయమి సిద్ధులు
మునసి శన్దెనఁజూల రెప్పవి • మూర్తి విశ్రుతకీర్తిమై. 170

శ. సత్త్వైతక గుణపాశవ

శ త్వంబునఁ బొంద వీరు • జలబాక్షుసదై

క త్వంబు గాననోపరు

సత్ప్రపాధానుఁలితర • జనముల తరమే.

171

చ అభవునమేయు నవ్వయునఁ నంతుననారతుఁబూని మేనిలో
నుభయమున వెలుంగు పుగుఁజోత్తముఁగానరుచి త్తకర్మవా
గ్విభవగరిష్ఠులె వెదకి • వీఁటికి ప్రాణులు సర్వవస్తువుల్
శుభగతిఁ జూడనేర్చి తను • జూడఁగ నేరని కంటిపోలికన్.

చ. పరముని భ క్తలోకపరి • పాలనశీలుని దుష్టలోక సం
హరుని పతంగపుంగవవి • హరుని కూరిమిగూత లామనో
హరులు సురేంద్రవందితులు • నాహరిరూపగుణస్వభావులె
తిరుగుచు నాగురెల్లెడల • దిక్కుల దేజమునెక్కఁబడిగన్

ఉ. లెక్కకు నెక్కువైకసము • లేని మహాద్భుత తేజమెల్లడగ
చిక్కటిల్లం జరింతు రతి • భీమ బలాఘోరము శక్తిమోగి లా
చక్కనిధర్మ శాంతు లతి • నామనెల తులు దెవనైనా పిల్
గ్గికిఁటి నీజగంబునచు • గేశవ శ్రీవ రక్షణాథమై. 174

క. నావలనను మీవలనను

దేవాసురగణమువలనఁ • ద్రి జగంబులలో
నేవగలఁ బొంద కుండఁగ

గావం గలవారు పుడమిఁ • గల వైష్ణవులఁ. 175

క. భగవత్ప్రణిహితధర్మం

బగపడ దెవ్వారిమతికి • ననిమిష గరుడో
రగసిద్ధ సాధ్యనరసుర

భగతాపస యక్షదివిజ • భచరుల క్షేనఁ. 176

క. ఎన్నఁడుఁ దెలియఁగ నేరరు

పన్నగపతిశాయితత్త్వ • భావము మేనం
గన్నులవేల్పును డాపలఁ

జన్నమరిన వేల్పు ముదుక • చనువులవేల్పుఁ. 177

సీ. వరమహాద్భుత మైన • వైష్ణవజ్ఞానంబుఁ

దిరముగా నెవ్వరు • దెలియఁగలరు

దేవాదిదేవుండు • త్రిపురసంహరుడొండెఁ

గమలసంభవుడొండెఁ • గార్తీకేయ

కపిలనారదుడొండె • గంగాత్మజుడొండె

మఱువొండె బలియుండె • జనకుడొండె

ప్రహ్లాదుడొండె నే • ర్పాటుగా శుకుడొండె

భాసురతరమతి • వ్యాసుడొండెఁ

తే. గాక యచ్యులదరమె యీ • లోకమందు

నీసుబోధంబు సదోబ్ధ • మీపదార్థ

మీసదానందచిన్మయ • మీయగమ్య
మీవిశుద్ధంబు గుహ్యంబు • నీశుభంబు.

178

క. ఈ పన్నిద్దఱు దక్కగ
నోపరు తక్కింబులు దెలియ • నుపనిషదుచిత
శ్రీపతినామమహాద్భుత
దీపిత భాగవతధర్మ • దివ్యక్రమమునన్.

179

తే. ఏదిజపియింప నమృతమై • యెసఁగుచుండు
నేదిసద్ధర్మపదమని • యెఱుఁగఁదగిన
దదియె సద్భక్తియోగంబు • నలవరించు
మూర్తిమతంబు దాహరి • కీర్తనంబు.

180

తే. కంటిరే విారు సుతులార • కమల నేత్రు
భవ్య మగు నాచుకీర్తన • ఫలము నేడు
దవిలి మృత్యువుపాశబం • ధములవలన
జాణతనమున నూడె న • జామిగుండు.

181

ఉ. ఏటికి జాలిఁ బొంద నరు • లీక్రియఁ గృష్ణునికీర్తనంబు పా
పాటపుల్క దహింపఁ గల • దౌటకుసందియమేలయిప్పుడి
తూటరిదో కాసరి పెను దోషియజామిఘటంత మొందుచుం
బాటిగవిష్ణురామసుతుఁ బల్కుచుఁ గేవలముక్తి కేగడే. 182

క. ఇంతయును దధ్యమని మది
నింతయుఁ దెలియంగ లేరు • హీనాత్ములు దు
ర్దాంతరభ్రమటిత మాయా
క్రాంతాత్మంత ప్రకాశ • గౌరవజ్ఞులై.

183

మంగళమహాశ్రీవృత్తము.

ఈ విధమునకా విబుధు • లేకతమచిత్తముల

నేకతము లేక హరి నీశుక

భావమున నిల్చి తగు • భాగవతయోగపరి

పాకమున నొందుదురు వారిం

జేవలమ దండనగ • తిం జనదు మాకు గుఱు

తింపనఘముల్ దలఁగు మీఁదక

శ్రీవరునిచక్రము వి • శేషగతిఁ గాచుసుర

సేవితులు ముక్తిఁ గడు, బెద్దల్. 184

ఉ ఎవ్వరుసిద్ధసాధ్యులచ • రేశలసత్పరిగీతగాథలం

దెవ్వరు ముక్తిభోగతల • హేమమనోహర చంద్రశాలలం

దెవ్వరు శంఖ చక్రగురు • హేతిగదారుచిరో గ్రహణులా

మవ్వపురూపవంతులస • మానులు వోధరలోనివైష్ణవుల్.

సీ. శ్రుత్యంతవిశ్రాంత • మత్యనక్రమణీయ

భగవత్ప్రసంగతుల్ • భాగవతులు

సకలసన్ముఖయోగి • జనసదానందైక

వరమభాగ్యోదయుల్ • భాగవతులు

కృష్ణపదధ్యాన • కేవలామృతపాన

పరిణామయుతులుశ్రీ • భాగవతులు

బహుపాతకాసీక • పరిభవప్రక్రియా

పరుషోగమూర్తులు • భాగవతులు

తే. భావతత్వార్థవేదులు • భాగవతులు

బ్రహ్మవాదానువాదులు • భాగవతులు

సిరులుదొలకంగనెన్నఁడు • జేటులేని
పదవినొప్పారువారువో • భాగవతులు.

186

క. అదిగానవిష్ణుభక్తులఁ
గదియఁగజనవలచుమీరు • కరివరచుల స
త్పదపద్మవినతివిముఖులఁ
దుదినటంగఁ గట్టితెంచు • ధూర్తులువారల్.

187

సీ. ఎకశక్తెమున కైన • నిందిరారమఁగునిఁ
బలుకంగ లేని దు • రాభిషితులచు
గలలోన నైన శ్రీ • కాంతునిసత్పాద
కమలముల్ సూడసి • కర్మదృశుల
నవ్వుచు నైనఁ గృ •ష్ణప్రసంశకుఁ జెవిఁ
దార్ప నేరని దుష్క • ధారతులను
యాత్రోత్సవంబుల • నైననీశుని గుడి
త్రోవ ద్రొక్కగలేని • దుష్పథులను

ఆ. బరమభాగవతుల • పాదఘాత సమస్త
తీర్థసారమచుచు • దెలియ లేని
వారి వారివారి • వారిఁ జేరినవారిఁ
దొలుతఁ గట్టి తెంచు • మాతలార.

188

ఆ. ఎల్లపాపములకు • నిల్లయినయింటిలో
బద్ధత్వములగుచు • బుద్ధి దలఁగి
పరమహంసకులము • గుఱిదప్పి వర్తించు
ధూర్జనుల దెంచు • మాతలార.

189

ఆ. అరయః ధనదుజిహ్వా • హరిపేరు నుడువదు

చిత్తమతనిపాద • చింతః జనదు

తలఃపః దమకు ముక్తి • తంగేటిజున్నాకొ

సకలవిష్ణుభక్తు • లకును భాలె.

190

ఆ. పద్మనయనుమీది భక్తియోగంబెల్ల

ముక్తియోగమనుచు • మొదలెఱుంగు

వారి వారివారి • వారి జేరినవారి

త్రోవః భోవ వలదు • దూతలార.

191

వ. అని పలికె నని చెప్పి మఱియు శుకుండిట్లనియె. శ్రీకృష్ణ
నామకీర్తనంబు జగన్మంగళం బనియును జగన్మోహనం బని
యును జగజ్జేగీయమానం బనియును నిఖిలపాపైకనిష్కృతి
యనియును నిఖిలదుఃఖ నివారణంబనియును నిఖిలదారిద్ర్య
నిర్మూలనం బనియును, నిఖిలమాయా గుణవిచ్ఛేదకంబని
యును నుద్ధామంబులగు హరివీర్యంబుల నాకర్ణించువారల
చిత్తంబు లతనిర్మలంబు లగు భంగిం దక్షిణ వ్రతాచరణం
బులం గావనియును శ్రీకృష్ణపద పద్మంబులు హృద్పదంబుల
నిలుపువార లన్య పాపకర్మంబులగు నవిద్యావ్యసనంబులం
బొరయనేర రనియును నిజ స్వామి యైన యమధర్మరాజు
చేతఁ గీర్తింపఁబడిన భగవన్మవత్వంబునాకర్ణించి విస్మితులై
కాలకింకరుడు నాటనుంటయు వైష్ణవజనంబులం దేత
చూడ్చవెఱుతురు. నరేంద్రుడా పరమగుహ్యం బగు నీయతి
హాసంబును బూర్వకాలంబున సకల విజ్ఞానగోచరుండైన
కుంభనంభవుండు సకలదుఃఖిలయంబును సకలపుణ్యనిల

యంబునునై నమలయంబునఁ బురాణపురుషుండైన పురు
షోత్తము నారాధనంబు నేయు చుండి నాకెఱింగించె.
ననిచెప్పిన విని విస్మయానందహృదయుండై పరీక్షిజ్జన
పాలుండిట్లనియె.

192

క. స్వామంభవమయవేళల

నోయయ్యసురాసురాండ ♦ జోరగనరవ

గ్గాయతసర్గము దెలిపితి

పాయక యదివిస్తరించి ♦ పలుకంగదవే.

193

క. ఉత్తరకొడు కట్టడిగిన

నుత్తరముచు నమ్మునీంద్రుఁ ♦ దుత్తమచేతో

వృత్తి ముదమంది పలికెను

దత్తరపాలుడిగి వినుఁడు ♦ తాపసులారా.

194

సీ. పూనిప్రచేతను • పుస్త్రాలు పదుగురు

ప్రాచీనబర్హిష ♦ ప్రాఖ్యంగలుగు

వారుమహాంభోధి ♦ వలన వెల్వడివచ్చి

తగవృక్షవృతమైన • ధరణిఁజూచి

మేదినీజములపై • మిక్కిలికోపించి

మదిలోనదీపిత ♦ మన్యులగుచు

వక్త్రంబులను మహా ♦ వాయుసంయుత మైన

యనలంబుగల్పించి • యవనిజములు

తే. బెల్లువడ్డఁగాల్పదొడగినఁ • దల్లడిల్లి

వారికోపంబు వారించు • వాడవూవె

బలిఁకెజంధురుఁడోమహా • భాగులార
దీనమగువృక్షములమీఁద • దెగుటదగునె.

195

తే. మొదల వర్తిష్టు లగు మిమ్ము • సదయహృదయు
లగుప్రజాశతు లనుచు స • ర్వాత్ముఁ డనియె
నట్టి మీరు ప్రజాసృష్టి • కై నవార
లీవనస్పతితతుల ద • హింపఁ దగునె.

196

సీ. ఆదికాలంబున • నాప్రజాపతి పతి
యైన లోకేశ్వరుం • డచ్యుతుండు
పద్మ నేత్రుఁడు వన • స్పతుల నోషధముఖ్య
జాతంబు మిషము నూ • ర్జంబుఁ గోరి
కల్పించె నందు ము • ఖ్యం బైన యన్నంబు
నచరంబు లై నట్టి • యపద మెల్లఁ
బాదచారులకును • బా ల్వెట్టి యిరుగాళ్లు
చేతులు గలిగిన • జీవతతికి

తే. పాణు లొగిలేని యాచతు • ష్మాత్తు లెల్ల
నన్నముగఁ బూని గావించె • నదియుఁగాక
నామహాభాగుఁ డచ్యుతుఁ డాదరమున
మీకు ననఘాఖ్యవిఖ్యాతి • జోకపటిచె.

క. నిజముగ దేవాధీశ్వరుఁ
డజుఁడు ప్రజాసర్గమునకు • ననఘుల మిమ్మున్
సృజియించె నిట్టివారికి
గుజదహనము సేయ నెట్లు • గోరిక వొడమెన్.

198

చ. సతతమహత్త్వసత్త్వగుణః సత్పురుషస్మృతిః బౌందరయ్యమీ
పితరులునుంబితామహాలుః • బెద్దలు నెన్నఁచుఁబౌందనట్టిను
ష్కృతమతమైనకోపమునఁ గిల్పిషభావముమానరయ్యసం
భృతకరుణావలోకమున • భీతతరుప్రకలంబుఁ జూచుచున్.

ఉ. తప్పక యర్భకావలికిఁ • దల్లియుఁదండ్రు నేత్ర పంక్తికిన్
తెప్పలు నాతికిం బతియు • తేఁడు ప్రజావలి కెల్ల నధికిం
పొప్పగృహస్థమూఢులకును తమ్ము లెన్నఁగ వీరు చుట్టముల్
ముప్పనఁగాతలేనికడు • మూర్ఖులుసుమ్మి సమస్త బాంధవుల్.

సీ. అఖిల భూతముల దే • హంతస్థమగు నాత్మ
యీశుఁ డచ్యుతుఁడని • మెఱుఁగవలయు
నెఱిఁగి సర్వంబైన • యిందిరారమణు లోఁ
జూపులఁ దనివిగాఁ • జూడవలయుఁ
జూచిన చిద్రూప • శుద్ధాత్ములగు మిమ్ము
నెనసిన వేడకతో • నిచ్చమెచ్చు
మెచ్చిన సర్వాత్ము • మీరెఱింగిన చోటఁ
గోపగుణంబులఁ • బాప వలయుఁ

ఆ. బాపి దగ్ధశేష • పాదపజాలంబు
నెయ్యమెసఁగ బ్రదుకనియ్య వలయు
ననఘులార మీర • లస్మదీయ ప్రార్థ
నంబు పరఁగఁ జేకొ • నంగవలయు.

క. ఇదె వృక్ష సముద్భవ యగు
మదిశేక్షణ నాప్సరసిఁ గు • మారిక నిత్తున్

వదలక పత్నిఁగఁ జేకొని

ముదమందుఁడు వాదపముల • మోసము వాయన్. 202

వ. అని యిట్లామంత్రణంబు నేసి మారిష యను కన్యను వా
రలకిచ్చి చంద్రుండు ననియె నప్పుడు. 203

క. వారలు పర్యాయంబున

నీరేజముఖ్ వరియించి • నెఱిరమియింపన్

ధీరుఁడు ప్రచేతసుం డై

వారక దక్షుండు వృట్టై • వనజజనము డై. 204

క. ఎవ్వనిసంతానంబులు

నివ్వటిలెన్ వసుధ నెల్ల • నెఱి నాదక్షుం

డివ్వలన జగము లన్నిటఁ

బ్రవ్వ జలము నిలిపినట్లు • ప్రజఁ బుట్టించెన్. 205

ఉ. వారనివేడ్కతోదుహితృవత్సలదక్షుఁడుదక్షుఁడాత్మలో

గోరి సృజించెఁ గొన్నిటి నకుఁ తీర్వముచేతఁ గొన్నిటిన్

బోరన ఖేచరంబులను • భూచరముఖ్యవనేచరంబులన్

నీరచరప్రజంబు రజ • నీచరజాలదివాచరంబుల్. 206

క. నరసురగరుడోరగకి

న్నరదానవ యక్షపక్షి • నగవృక్షములం

దర మిడి సృష్టి యొనర్చెను

దిరమృగ దక్షప్రజాప • తి వితతకీర్తిన్. 207

క. బహువిధముల బహుముఖముల

బహురూపము లై నప్రజల • బహులోకములన్

బహుశముగఁ జేసి మదిలో

బహుమానము నొందఁ దయ్యెఁ • బ్రఖ్యాతముగఁ. 208

తే. ఆప్రజాసర్గబృంహితం • బయిన జగము

దక్షుఁ డీక్షించి మదిలోనఁ దాప మొంది

మఱియు జననంబు నొందించు • మతము రోసి

పరమపురుషుని నాశ్రయిం • పంగఁ దలచె. 209

వ. ఇట్లు దక్షప్రజాపతి ప్రజాసర్గంబు సాలక చింతించి మంత

నంబున లక్ష్మీకాంతుని సంతృప్తస్వాంతం జేయువాడై.

క. మోదం బై పరిదూషిత.

భేదంబై శాంబరీధ • కిలికించితదృ

గ్భేదం బై బహుసౌఖ్యా

పాదంబై యొప్పు వింధ్యపాదంబునకుఁ. 112

వ. ఇట్లు వింధ్యపాదంబున కరిగి యం దఘమర్షణం బగు

తీర్థంబు సర్వదురితహరంబయి యొప్పు దాని ననుసవనంబు

సేవించి యతిఘోరంబైన తపంబు సేయుచు హరిం బ్రస

న్నుం జేసి హంసగుహ్యం బను స్తవరాజంబున నిట్లని స్తుతి

యించె.

—† దక్షుఁడు స్తుతియించిన హంసగుహ్యం బను స్తవరాజము. †—

తే. వరమునికి వందనము సేతుఁ • బరిధవించి

ము న్నవిలథానుభూతికి • మ్రొక్కికొందు

మెఱయే గుణములఁ దేలుని • మిత్తమాత్ర

బంధువైనట్టి వానికిఁ • బ్రణుతి సేతు.

213

ఆ. తవిలి గుణులచేతఁ ♦ తత్త్వబుద్ధులచేత

నిగిడి కానరాని ♦ నెలపు వాని

మొదలఁ దాన కలిగి ♦ ముక్తిమానాపధి .

రూప మైనవాని • ప్రాపుఁగందు. 214

ఆ. ఎల్ల తనువులందు ♦ నిర వొంది తనతోడఁ

బొందు సేసినట్టి ♦ పొందుకాని.

పొందు వొందలేడు • పురుషుండు గుణము నా

గుణుని బొలునట్టి • గుణిభజింతు.

ఉ. పూని మనంబునుం దనువు • భూతములు మఱి యింద్రి

(యంబులుం

బ్రాణములు వివేకగతిఁ • బాయక యన్యముఁ దమ్ము

(నెమ్మెయిం

గానఁగ నేర వా గుణుని ♦ కాయములం బరికించు నట్టి స

ర్వానుగతుఁ సమ స్తహితుఁ నాదిను పూరుషునాశ్రయించెదన్

వ. మఱియు ననేకవిధనామరూపనిరూప్యం బగు మనంబునకు

దృష్టస్మృతులనాశంబు వలనఁ గలిగెడు నుపరామం బగు

సమాధియందుఁ గేవలజ్ఞానస్వరూపంబునఁ దోచు నిర్మల

ప్రతీతిస్థానం బైన హంసస్వరూపికి నమస్కరింతును. దారు

వందు నతిగూఢం బైన వీతిహోత్రుని బుద్ధిచేతం బ్రకా

శంబు నొందించు భంగి బుద్ధిమంతులు హృందంతరంబున

సన్నివేశుం డయిన పరమపురుషుని నాత్మ శక్తిత్రయంబుల

చేతం దేజరిల్లఁ జేయుదు. రట్టి దేవుండు సకలమాయా

విచ్ఛేదకం బయిన • నిర్వాణసూక్ష్మానుభవంబునం • గూడి

!

యుచ్చరింపం గొలందిగాని శక్తిగల విశ్వరూపుండు నాకుం
 బ్రసన్నుం డగుంగాక. వాక్కుబద్ధింద్రియమాచసంబులచేతం
 జెప్పను నిట్టిదని నిరూపింపను నలవి గాక యెవ్వని గుణ
 రూపంబులు వర్తించు, నెవ్వగుడునిర్గుణుండు, సర్వంబు నెవ్వని
 వలన నుత్పన్నంబగు, నెవ్వని వలన స్థితి బొందు. నెవ్వని
 వలన లయంబగు, నట్టి పరాపరంబులకుం బరమం బై
 యనన్యంబై ప్రాక్ష్యార్థం బై యదియ బ్రహ్మంబై యూది
 కారణంబై యున్న తత్త్వంబు నాశ్రయింతు. నెవ్వని
 ప్రభావంబు మాటలాడెడు నారలకు వాదంబు నేయు
 వారలకు వివాదసంవాద స్థలంబులగుచు నప్పటప్పటికి.
 మోహంబు నొందించుచుండు, నట్టి యనంతగుణంబులు
 గల మహాత్మునకు నతి భక్తిం బ్రణామంబు నేయుడు.
 నస్తి నాస్తి యచు వస్తుస్త్వయనిష్ఠం గలిగి యొక్కటన
 యుండి విరుద్ధ ధర్మంబులుగఁ గనంబడు నుపాసనాశాస్త్ర
 సాంఖ్యశాస్త్రంబులకు సమంబై వీక్షింపఁ దగిన పరమంబు
 నాకు ననుకూలం బగు గాక. యెవ్వఁడు జగదను
 గ్రహంబు కొఱకు జన్మకర్మంబులచేత నామరూపంబులు
 గలిగి తేజరిల్లు, నట్టి యనంతం డగున భగవంతుండు
 బ్రసన్నుం డగుం గాక యెవ్వఁడు జనులకుఁ బురాకృత
 జ్ఞానకదంబులచేత సంతకృతుండై మేదిని గలుగు
 గంధాద్వి గుణంబుల నాశ్రయించిన వాయువు భంగి మెలల
 గుడుండు, నా పరమేశ్వరుండు మదీయ మనోరథంబు
 పథంబు నేయుం గాక. అమచు భక్తిపరవశుం డయి

యుక్తి విశేషమున స్తుతియించు చున్న దక్షునికి. భక్త
వత్సలుండైన ఓ వత్సలాంధనుండు ప్రాదుర్భావంబు
నొందె నప్పుడు. 217

సీ. భర్మాచలేంద్ర ప్ర • పాతద్వయంబునఁ

గలిగిన నీలంపు • గను లనంగ

మొనసి తార్జ్యుని యిరు • మూపుపై నిడినట్టి

పదముల కాంతులు • పరిధవింపఁ

జండ దిబ్బండల • శుండాలకరముల

కైవడి నెనిమిది • కరము లమరఁ

జక్ర కోదండాసి • శంఖ నందక పాశ

చర్మగదాదుల • సరవిఁ బూని

ఆ. నల్లమేను మెఱయ • నగుమొగం బలరంగఁ

జల్లచూపు విబుధ • నమితిఁ బ్రోవ

బసిఁడికాసెఁ బూని • బహుభూషణకీరీట

కుండలములకాంతి • మెండుకొనఁగ.

218

సీ. కుండలమణిదీప్త • గండస్థలంబులు

పూర్ణేందురాగంబు • బానుఁగుపలుప

దివ్యకీరీటాంత • దీప్తులు బరరమా

సతికి గౌసుంభ ప • ప్ర్రంబుగాఁగ

వక్షస్థ లంబుపై • వనమాలమాలిక

ఓవత్సకౌస్తుభ • ఓల నెఱియ

నీలాద్రిఁ బెనఁగొని • నిలిచినవిద్యుల్ల

తలభౌతిఘనకాంగ • దంబుమెఱయ

ఆ. నఖిలలోకమోహ • నాకారయుక్తుడై
నారదాదిముచులు • నీరిపొగడఁ
గదిసిసురలుగొలువ • గంధర్వకీన్నర
సిద్ధగానరవము • సెవుల నలర.

219

క. సర్వేశుఁడు సర్వాత్ముఁడు
సర్వగతుండచ్యుతుండు • సర్వమయుండై
సర్వంబుజేరికొలువఁగ
సర్వగుండైదత్తునకుఁబ్ర • సన్నండయ్యెన్.

220

వ. ఇట్లు ప్రసన్నుండయిన సర్వేశ్వరుని సర్వంకషంబును మహా
శ్చర్యధుర్యంబును నయి తేజరిల్లు దివ్యరూపంబుఁ గాంచి
భయంబును హర్షంబును విస్మయంబును జిత్తంబున ము
ప్పిరిగొస చొప్పు దప్పింపం దెప్పిటి కప్పరపాటునం బు
డమిపైనిమసఁగిలంబడి దండప్రణామంబు లాచరించి కర
కమలంబులు మొగిడ్చి సెలయేలుఁ తొట్టునఁ గొట్టువడి యిట్టిట్టు
బట్టుచాలకనిట్టవొడిచి మున్నీరు దన్ని నిలిచిన పెన్నీరునుం
బోలె సర్వాంగంబులుం దొంగిలింపఁ జిత్తంబు నాత్మాయ
త్తంబు నీసి పిక్కటిల్లిన సంతోషంబు చేతభగవంతుంబులుకను
నత్యంతమంగళ సందోహపాదకంబులైన తన్నామంబులు
గ్గడింపను నతినిర్మలంబులయిన తదీయకర్మంబులు దడవ
ను విబుధహర్షకంబులైన తత్పృథుషంబులు వొగడను నా
త్మీయమవోరథంబు వ్రాక్కువ్వను నోపక ప్రజాకాముండై
యూరకున్న ప్రజాపతిం జూచి సర్వజీవదయాపరుండును
సర్వసత్త్వహృదంతర్గతుండును • సర్వజ్ఞుండనుం గావున

నతసిభావంబు దెలిసి జగన్నాథుం డార్తపోషణంబు లైన
భావణంబులనిట్లనియె. 221

క. మెచ్చిత్రైబాచేతన తప

మిచ్చట ఫలసిద్ధి యయ్యె ♦ నిట్లతిథక్తి

హెచ్చగు మద్భవవిభవము

నచ్చుడడంబొంద నెవ్వఁ ♦ డర్హుఁడు జఁతిన్. 222

ఆ. తపము సాలు నిలకఁ ♦ దగ భూతతతికి వి

భూతు లొనరుఁగాక ♦ పొందుపడఁగ

నిదియ సుమ్ము మాకు ♦ నిచ్చులోఁ గల కోర్కి

పొసఁగ నీదువలనఁ ♦ బొందువడియె. 223

వ. వినుము బ్రహ్మయు భర్గుఁడను బ్రజాపతులును మనుష్య

లును నింద్రులును సిఖిలభూతంబులకు భూతిహేతువులయిన

మద్భూతివిభవంబులు, మఱియు నాకు యనునియమాదిస

హిత సంధ్యావందనాదిరూపంబగు తపంబు హృదయంబు,

సాంగజపపద్ధానరూపంబగు విద్యశరీరంబు, ధ్యానాదివిషయ

పుంవ్యాపారంబుగానుండు భావనాదిశబ్దవాచ్యంబగుక్రియయా

కృతి, క్రతుజాతంబు లంగంబులు, ధర్మం శాస్త్ర, దేవతలు

ప్రాణంబులు, నిగమంబు మత్స్యరూపంబు, జగదుత్పత్తికి

నాదియందు నేనుకొఁడన తేజరిల్లుచున్న బహిరంతరం

బుల వేటొక్కటి లేక సుషుప్త్యవస్థయందు సర్వంబు లీనం

బగుటంజేసి సంజ్ఞామాత్రుఁడును నవ్యక్తుఁడును గా నుండు

జీవునిభంగి నొక్కండన యుండుదు. సంతుండనై యన

తగుణంబులు గల మాఃయాగుణంబులవలన గుణవిగ్రహం

బగు బ్రహ్మాండంబును నయోనిజుండు స్వయంభువు నగు
 బ్రహ్మయును నుదయించిరి. మదీయ వీర్యోపబృంహితుం
 డయి మహాదేవుడగు నాబ్రహ్మ యసమర్థుండును బోలె
 నకృతార్థ మ్మన్యమానమనసుండగు సృజింప నుద్యమిం
 చుతఁడే దపం బొచరింపుమని నాచేత బోధితుండై ఘో
 రంబైన తపంబొచరించి తొలుత సృష్టికర్తృత్వంబు వహిం
 చిన మిమ్ము సృజియించె. నంతఁ బంచజనప్రజాపతితనూజ
 యగు నసిక్ని యను పేరిట వినుతి నొందియున్న యిక్కి
 న్యకను నీకిచ్చితి. దీనిం బత్నిఁగాఁ గైకొని మిథునవ్య వా
 యధర్మంబు గలవాడవై మిథునవ్య వాయధర్మంబు గల
 యీనాతియందుఁ బ్రజాసర్గంబు నతివిపులంబుగఁ గావిం
 పంగలవాడవు. మఱియు నీకుఁ బిదప సీక్రమంబున నిఖిల
 ప్రజలును మన్మాయామోహితులై మిథునవ్యవాయధర్మం
 బునఁ బ్రజావృద్ధి నొందించి మదారాధనపరులై యుండ
 గలవారని పలికి విశ్వభావనుండైన హరి స్వప్నాపలభార్థం
 బునుం బోలె నంతర్ధానంబు నుండె

అప్పుడు దక్షుండు విష్ణుమా యోపబృంహితుండై పాంచ
 జనియగు నసిక్నియందు హర్యశ్వసంజ్ఞల వినుతిఁ జెంది
 యున్న యయతసంఖ్యాపరిగణితులైన పుత్రులదశసహ
 ప్రసంబులఁ బుట్టించె. నప్పుడా ధర్మశీలురైన దాక్షాయ
 నులు పితృనిర్దేశంబునం బ్రజాసర్గంబుకొఱకుఁ దపంబు
 సేయువారై పశ్చిమదిశకుం జనియచ్చట సింధుసముద్ర
 సంగమంబున సమస్తదేశమునిసిద్ధగణసేవితంబై దర్శన

స్వర్ణనాళోకనమాత్రంబుననిర్ధూతకల్మషులను నిశ్చలధర్మప
రులను నిర్మలచిత్తులనుం జేయుచున్న నారాయణసరస్వ
నంబరంగు తీర్థరాజంబున నవగాహనంబుసేసి నిర్మలాంత
రంగులై పరమహంసధర్మంబునందు నుత్పన్న మత్తులై ప్ర
జాసర్గంబుకొఱకుఁ దండ్రులనుమతంబున నుగ్రతపంబు
సేయుచుండ వారికడకు వారదుండు వచ్చియిట్లనియె, 224

సీ. మీరతిమూఢులు ♦ మీఁదటిగతి గాన

రెన్నంగఁబసిబిడ్డ ♦ లన్నలారి

పుడమి దానంతని ♦ కడఁ బరికింపరు

ప్రజలఁబుట్టింప నే ♦ ప్రతిభ గలదు

అట్లయిన నొక్కమ ♦ హత్కుఁడు పరుషుండు

బహురూపములు గల ♦ భామ యొకఁడె

పుంశ్చలి గర్తంబుఁ ♦ బురణింప నుభయప్ర

వాహంబు గల నది ♦ వఱలఁ గదల

ఆ. నంచ యొకటి యిరువ ♦ దైదింటి మహిమలఁ

గలిగి యుండు తెరువు ♦ గాన రాక

వజ్రనిబిడ మగుచు ♦ వరుసఁ దనంతన

దిరుగుఁ గాష్టబిలము ♦ దేటపడఁగ.

225

క. వినుఁ డందుల ననురూపము

నను బొందఁగ నెఱుఁగ కాత్మ ♦ నాత్మగురూక్తి

గొనసాగించెద మను మి

మ్మన నేమియు లేదు మూఢు ♦ లని తెలసి తగన్. 226

వ. అని నారదుండు బోధించిన హర్యశ్వులు సహజబుద్ధిచేత
నారదవాక్యంబులఁ దమలో నిట్లని వితర్కించి. 227

తే. సాది తేత్రజ్ఞఁ డన నతి • సూక్ష్మ బుద్ధి
నరయ నజ్ఞానబంధనం • బగుచు లింగ
దేహ మన నెద్ది గల దది • దెలియకున్నఁ,
గలదె మోక్షంబు దుష్కర్మ • గతులచేత. 228

తే. కలఁడు జగదేక సన్నత • కారణుండు
స్వామి భగవంతుఁ డభవుండు • స్వాశ్రయుండు
పరముఁ డాతనిఁ జూడక • బ్రహ్మకైస
గలుగునే ముక్తి పదము దుష్కర్మగతుల. 229

ఆ. పురుషుఁడెట్టు లేనిఁ • బూని బిలస్వర్గ
గతుఁడుఁబోలె వర్త • కంబు మాను
నట్టి బ్రహ్మ మెఱుంగ • నయ్యకు స్వర్భోగ
కర్మ గతుల నెమి • గాన,బదును. 230

శా. తన్నిష్ఠాగతి లేవివానికి నన • త్కర్మప్రచారంబుచే
మున్నేమయ్యెడినాత్మబుద్ధిగుణసంస్మృహంబునందోఁచుచున్
వన్నెల్ వెట్టుక వింతబాగులతటిక • వర్తించు దార్ద్రణ్యసం
పన్నశ్రీయును బోలె నెల్లగతులం బ్రభ్యాతమైయుండఁగన్.

సీ. అనువొంద సృష్టి న • వ్యయముగఁజేయుచుఁ
బ్రచురప్రవాహసం • పతిత మైన

నెఱయఁ గూలం బను • నిర్గమస్థానంబు
నందు వేగము గల • క్రందు మాయః

గదలి యహంకార ♦ గతివశంబునఁ జాల

వివశుఁ డై బోధకు ♦ విషరియైన

వానికి నీరీతి ♦ వలవంత కర్మవ

చారంబులను మీఁదఁ ♦ జక్కనైన

ఆ. జన్మ మరణ ముఖ్య ♦ జాడ్యంబుతోఁ బాసి

నిఖిల సౌఖ్య పదవి ♦ నెఱసి క్రమ

మార్గమైన యట్టి ♦ మహనీయధామంబుఁ

జిత్రమార నెట్లు ♦ సేరఁ గలఁడు.

232

తే. దాసినంసర్గగుణములు ♦ దప్పి నడుచు

కుచ్చితపుభార్యఁ జేకొన్న ♦ కుమతి వోలె

దివిరి సుఖదుఃఖములఁ గూడి ♦ తిరిగిజీవ

రూపమెఱుఁగనివారికిఁ ♦ బ్రావుగలదె.

233

మత్తకోకిలము.

పంచవింశతితత్త్వరాశి క ♦ పారదర్పణ మయ్యుఁ దాఁ

గొంచె మై పురుషుండు తత్త్వముఁ ♦ గోరిపట్టగ సేర కే

మంచుఁ గించుఁ దలంచువారును ♦ మార్గకర్మమీ సేయగా

మంచిలోకము వారికేటికి ♦ మానుగా సమకూరెడిన్. 234

క. బంధానుమోక్షాక్రమ

సంధానైశ్వర్యధుర్య ♦ శాస్త్రసమగ్ర

గ్రంథంబు మాను చిద్రూ

పాంధునకును గర్మగతుల ♦ నగునే శుభముల్.

235

మత్తకోకిలము

చూడ నీజగ మంతయున్ వెనఁ • జుట్టి పట్టుక లీల నే
జోడు లేక రయంబునగ గుడి • సుట్టునట్టి స్వతంత్రముం
గూడియుండిన కాలచక్రముఁ • గోరి గూడనివారి కే
జూడఁ గల్గును గర్మసంగతిఁ • జారుమోక్షపదం బిలన్.

ఆ. జన్మహేతువైన • జనకసిద్ధేశంబు
దనమఁ జేయరాని • దనుచుఁ దెలిసి
గుణమయప్రపృత్తి • ఘోరాధ్వనిశ్వాస
నిరతుఁ డగుచుఁ జేయ • నేరఁడతడు. 237

వ. అని తమలో విచారించి యాకుమారు లప్పుడు. 238

సీ. పనవయ్య భూపాల • మునివరేణ్యనిమాట
లనువొందఁ దలపోసి • వినయ మలర
వలగొని యతనికి • వందనంబు లొనర్చి
తిరిగి యెన్నఁడురాని • వెరువు వట్టి
చయ్యన నేగిరి • సహజసత్త్వబహ్మ
మయ మైన పంకజ • నయచుపాద
పద్మమరందంబు • పానంబు సేయుచు
మత్తిల్లి నిలిచిన • మానసాళి

ఆ. పరిణమింప విష్ణుఁ • బాడుచుఁ దట్కరి
సరణి మ్రోయు మహతి • సంఘటింపి
నారదూండు గుణవి • శారదుం డెందేని
జనియెఁ దన్న జగము • సన్నతింప. 239

క. అప్పుడు దక్షుడు దనయులు

దప్పి మహాపథము గనుటఁ • దగ నారదుఁడే

చెప్పినఁ గప్పినశోకము

ముప్పిరిగొని చిత్తవృత్తి • మూరిం బోవన్.

240

చ. అడలుచునున్న పచ్చి కమలాసనుఁడూఱడిలంగబల్కిమున్

పడసినలీలఁ బుత్తుల న • వారగునాథ్యులఁగాంచుచున్ననా

పడఁతుకయందుఁగ్రమ్మఱనుఁ బల్వురదా శబళాశ్వసంజలన్

బెడఁ గగువారిఁబుణ్యములఁ • బేర్చినవారిసహస్రసంఖ్యలన్.

క. పుట్టించిన జనకునిమదిఁ

బుట్టినతలఁ పెఱిఁగి వారు • పూనికఁ బ్రజలం

బుట్టించు గ్రతముఁ గెళొని

గట్టిగఁ దప మాచరింపఁ • గాఁ జనిరి నెసన్.

242

వ. ఇట్లు శబళాశ్వలు ప్రజాసర్గంబుకొఱకుఁ దండ్రిపంపున

దపంబు నేయువారై యేతీర్థంబు తీర్థరాజంబై లసకతీర్థ

ఫలంబుల నాలోకనమాత్రంబు ననుగ్రహించుచు సకలపా

పంబుల నిగ్రహించు, నేతీర్థప్రభావంబున నగ్రజన్ములు

ఫలసిద్ధిం బొందుదు రట్టి నారాయణసర స్సచు పుణ్యతీర్థం

బునకుం జని తదుపస్పర్శమాత్రంబున నిర్ధూతమలా

శయులై.

243

శా. బ్రహ్మాండ్రాదులునంద నేరనిపరఁబ్రహ్మంబుఁజింతించుచున్

బ్రహ్మనందముఁబొంది జిహ్వాకలపైఁబ్రహ్మణ్యమంత్రంబులన్

బ్రహ్మలోకననాంఘతో నిలుపుచున్ బ్రహ్మాంబోతండంచుమున్
 బ్రహ్మజ్ఞానగురున్ హరిం దపమునం బాటించి ర బ్బాలకుల్.
 సీ. ఏకపాదాంగుష్ఠ • మిలమీద సవరించి

నిశ్చలకాయులై • నిశ్శి నిలిచి
 కరములు గీలించి • సరవి మీదికి నెత్తి,
 గుఱుతుగాఁ బెనుబయల్ • గుట్టి పట్టి
 నిశివిగాఁ గ్రూరమై • నిగిడినచూడుకల
 గడుఁ దీవ్రభానునిఁ • బొదివి పట్టి
 వడిఁ గొంతకాలంబు • నాయువు భక్షించి
 యంతనండియు నిరా • హరు లగుచు

ఆ. సకలలోకములకు • సంహారకరమును

బేర్చి దేవతలకు • భీతీకరముఁ
 గాఁగ స్మారతపముఁ • గావింపఁ దొడఁగిరి
 మహితచిత్తు లకుఁ • మారవదులు.

245

కారముఁడు శబళాశ్వులకు నివృత్తిహృద్గంబు నుపదేశించుట.

వ. ఇట్లతిభయంకరంబైన తపంబు నేయుచు నెడఁజెగక ఓం
 సమోన్మారాయనాయ పురుషాయ మహాత్మనే విశుద్ధవత్స్య
 దిష్ట్యాయ మహాహంసాయ ధీమహి (పురుషుండును మహా
 త్ముండును నగు నారాయణునకు సమస్కారము, విశుద్ధ
 సత్త్వాశ్రయుని పరమహంసుని ధ్యానించెదము) భగవన్మం
 త్రంబును నొడువుచుఁ బ్రజాస్థకాములై యున్న యచ్చి
 న్ని బాల్కరకడకు నారకుండు సనుదెంచి పూర్వవిధంబునం
 బలుకుచు నిట్లనియె. భాతృవత్సలులై యున్న విూరలు

వేదాంత సారంబాలుకు చున్న నావచనంబులాదరించి తోఁబుట్టు
పులు సనినమార్గంబునఁ జనుండెవ్వడేనిదనయగ్రజులుసన్న
మార్గంబునందానునుందప్పక వర్తించెనేని నట్టివానినివిశేష
ధర్మబెఱింగిననాడండ్రు, సంతతంబునుబుద్ధ్యబంధువులైనదేవ
తలం గూడి సుఖం బుండుఁ డని పల్కి నారదుండు సనియె
వారలును సర్వకర్మంబుల యందు నిర్మోహితులై పరమ
పదంబునకు నాస్పదంబు లయిన దేవషిఁ వాక్యంబుల
నాశ్రయించి.

246

ఉ. అప్పుడు లజ్జతోడ శబఁ , భాశ్యులు పూర్వజు లేగినట్టియా
చొప్పున నెన్నఁడుం దిరిగి • చూడనితోవ విశేషపద్ధతిం
దప్పక పోయిరయ్యగుణ • ధాములు నేడునుమశ్శరేమిసేఁ
జెప్పెద గాకరాక కడ • నేరినరాత్రులఁ బోలి భూవరా.

క. దక్షున కాకాలంబున

లక్ష్మితమై యుండెఁ బెక్కు • లాగుల నుత్పా
తక్షోభంబులు వానికి

రూక్షవ్యథ నొంది యాపు • రుష నాశంబుక.

248

క. నారదకృత మని యెఱిఁగి మ

హరోషముతోడ నేఁగి • యాతనిఁ గని దుః

ఖారూఢ చిత్తుడై మది

నూటడిలం దెరువు లేక • యుగం డగుచుక.

249

ఆ. మోము జేవుటింప • ముడివడ బొమ్మలు

చూపు వెంటమంట • సుసిగొనంగఁ

బెదపులదరఁబండ్లు • పెటపెటఁ గొఱకుచు

దక్షుఁడౌగహించి • తపసిఁబలికె.

250

చ. నెఱయఁగ సాధురూపమున • నీవతిబాలుర కాత్మజాతికిం
గఱకున భీక్షుమార్గ మగు • కందువసెప్పిత వేలధూర్తవై
మఱుఁగక యుండవచ్చు నకు • మారులనీచురితంబుమోదని
నొఱుఁగద్రోతు నాచుసమద్రోగమహాగ్రహశాఢవహ్నులన్

దక్షుండు నారదుని శపియించి ప్రజాసర్గం బొనరించుట.

వ. అది యెట్లంటేని పితృదేవర్షియుఁబులు దీర్పక శర్మవిచారంబు నేయక యుండు బాలురబుద్ధిం జెఱచి వారలకు నుభయలోకంబులం బొందఁ గలశ్రేయంబునకుహాని యొనర్చితి, విట్టిపాతకంబున భాగతోత్తములలో లజ్జాహీనుండవైయశోహానిం బొంది చరింతువుగాక. భాగవతోత్తములంధఱును సకలధూతాచుగ్రహశరవశులై యుండ నీవు స్నేహపాశ సక్పంతనంబైన మిత్రభేదంబు చేయించుచు నొకరి కొకరికి జగడంబులం బుట్టెంతువుగాక. ఇంతనుండి యుఁ బురుషుండు విషయతీక్షణత్వంబు లనుభవించినం గాని తెలియుకుండత. జ్ఞానంబు తనంతన తెలియునేగాని యితరులు భోదించినం దెలియకుండును. నిగంతరంబును దిరుగు నీకు నేలోకంబునను నునికిపట్టు లేకుండుగాక, యని నిర్దయుండైశాపంబిచ్చె. నంతనారదుండు తత్కౌఠధవాక్యంబుల కఱుగక యట్లు కాకని సమ్మతించిచనియె. నిట్టిశాంత భావం బెవ్వనివలనం గలుగు నతండు సర్వాతీతుండయిన సర్వేశ్వరుండనంబడు.

మఱియు దత్తుండు దనమనోరథులు విఫలం బగుటం జేసి
 యతిదుఃఖితమనసుకందై పొగులుచున్నఁ బితామహుండు
 సనుదెంచి మఱియుఁ బ్రజాసర్గోపాయం బెఱింగించిన నా
 ప్రజాపతి ప్రియభామ మైన యసిక్నేయందుఁ బితృవత్సల
 తై నకూతుల నలువదుండ్రం బుట్టించి వారిలో ధర్మనకుం
 బదువురను, కశ్యపనకుం బదుమువ్వురను, జంద్రునకు
 నిరువదేష్వురను భూతునకు నాంగిరసునకుఁ గృశాశ్వనకు
 నిద్దతేసిచొప్పన నార్వురను తామ్రుండను నామాంతరం
 బుఁ దాల్చిన కశ్యపునకు మరలఁ గడమ నలువురను నీక
 మంబునఁ నిచ్చె. వారినామంబు లొకర్నింపుము. 252

ఆ. ఎట్టిపుణ్యవతులొ • యీచేడియలు సెప్ప.

సవతు లేని యట్టి • సవతు లయ్యుఁ

గడువు వడసి రెట్టి • కడుపునఁ బుట్టిరో

కడిది త్రిజగమెల్లఁ • గడువు గాఁగ.

253

వ. వార తెవ్వ రనిని భానువు లంబయుఁ గకుప్పజామియు
 విశ్వయు సాధ్యయు మరుత్వతియు వసువుముహూర్తయు
 సంకల్పయు ననంబదుగురు ధర్మనకుఁ బత్నులయికొడుకులం
 బడసిరి. వార తెవ్వ రం లేని భానువు నకు వేద
 ఋషభుండు పుట్టె, నతనికి నింద్రసేనుం డుదయించె.
 లంబకు విద్యోతుండు గలిగె, నతనికి వ్రాతయిత్సువు
 లనువారు పుట్టిరి. కకుబ్దేవికి సంకుటుండుపుట్టె. సంకుటునకుం
 గీటకుండు పుట్టె, గీటకునకు దుర్గాభిమానిను లయిన దేవ
 తలు జన్మించిరి. జామిదేవికి దుర్గభూముల కధిష్ఠాన దేవ

తలు జనియించిరి, వారికి స్వర్గుండును నందియు జన్మించిరి.
 విశ్వయనుదానికివిశ్వేదేవగణంబుజనియించె, వారలపుత్రకు
 లనం బరగిరి. సాధ్య యను దానికి సాధ్యగణంబులు వుట్టె,
 వానికి నర్కసిద్ధి యనవాడువుట్టె. మరుత్వతియను దానికి
 మరుత్వంతుండు జయంతుండు డనువార లుదయించి, రందు
 జయంతుండు వాసుదేవాంశజుం డైన యుపేంద్రుం డనం
 బడి పినుతినొందె. ముహూర్తయను దానికి సకలభూతంబు
 లకు నాయాకాలంబులం గలిగెడు నాయాఫలాఫలంబుల
 నిచ్చు మహాహూర్తికు లనియెడు దేవగణంబులు వుట్టిరి.
 సంకల్ప యనుదానికి సంకల్పుం డుదయించె నాసంకల్పు
 నకు గాముండు జనియించె. వసు వసుదానికి ద్రోణుండును
 బ్రాహ్మణుండును ధృవుండును నరుగండును నన్నియు
 దోషుండును వస్తువును విభావసువు నన నెనముండు వసువు
 లుదయంబు నొంది, రందు ద్రోణునకు నభిమతి యను
 భార్యయందు హర్ష శోకభయాదులుపుట్టిరి, ప్రాణునకుభార్య
 యైన యూర్జస్వతియందు సహుండును నాయువును బురోజ
 వుండును ననువారు గలిగిరి. ధృవునకు భార్యయగు ధరణి
 యందు వివిధంబు లగు పురంబులు వుట్టె. నరుగనికి భార్య
 యగువాసనయందూఁ దర్వాదు లుదయించి, రగ్నకిభార్యయైన
 వసుధార యందు ద్రవిణకాదులు వుట్టిరి, మఱియుఁ గృత్తి
 కలకు స్కంధుండు గలిగె, నా స్కంధునకు విశాఖాదు
 లుదయించిరి; దోషునకు శర్వరి యను భార్య యందు
 హరికళ శింశుమారుం డుదయించె; వస్తువునకు నాగి

రస యందు విశ్వకర్మ యను శిల్పాచార్యుండు దయం
 బందె, నా విశ్వకర్మకు నాకృతి యను సతి యందుఁ
 జాక్షుషుండును మనువు జనియించె, నామనువు వలన
 విశ్వలు సాధ్యులను వారలు పుట్టిరి; విభావసునకు నుష
 యను భార్యయందు పుష్టియు రోచియు నాతపుండును
 జనించి, రందు నాతపునికిఁ బంచయాముండును దివసాధి
 మానదేవత జనియించె శంకరాంశజుండయిన భూతు
 నకు సురూప యను భార్య యందుఁ గోట్ల సంఖ్య
 లైన రుద్రగణంబు లుదయించిరి; మఱియై వైవతుండు
 నజుండు భవుండు భీముండు వాముండు నుగ్రుండు వృషా
 కపియు నజైకపాత్తు నహిర్బుధ్నుండు బహురూపుండు
 మహాంతుండు నను వారలును, రుద్రపారిషదులును,
 సతి భయంకరులయిన ప్రేతులును, వినాయకులును బుట్టి,
 రంగిరసుండును ప్రజాపతికి న్వధయను భార్యయందుఁ బితృ
 గణంబులు పుట్టిరి, సతి యను భార్యకు నధర్వ వేదాభి
 మాని దేవతలు పుట్టిరి. కృశాశ్వనకు నర్చి యను
 భార్య యందు ధూమకేశుండును పుత్తుండు ధుదయించె,
 ధిషణ యను భార్యయందు వేదశిరస్సును దేవలుండును
 వయునుండును మనువును బుట్టిరి. తార్మ్యనకు వినత
 కద్రువ పతంగి యామిని యను నలువురు భార్యలందుఁ
 బతంగికిఁ బక్షులు పుట్టె, యామినికి శలభంబులు పుట్టె,
 వినతకు సాక్షాత్కరించిన యజ్ఞాధిపతికి వాహనం బయిన
 గరుడుండును సూర్యునకు సారథియైన యనూరుండును

జనించిరి. కద్రువకుఁ బెక్కు తెలుగులగు భుజగంబులు
 వుట్టెఁ. జగద్రువకుఁ గృత్తి కాదినక్షత్రంబులు భార్యలైనను
 నారలయందుఁ జంద్రుండు రోహిణియందు మాత్రము
 మోహితుం డగుటంజేసి దక్ష శాపంబున క్షయరోగగ్రస్తం
 డై సంతానంబు వడయనేరఁడయ్యె. సంత ధక్షప్రసాదం
 బున క్షయపీడితంబు లగు షోడశకళల మరలం బొందె.
 మఱియును.

254

సీ. కామితప్రదుఁ డై న • కశ్యపు కాఁగిట,
 ముచ్చట దీర్తు రే • ముద్దరాండు
 రఖిలలోకములకు • నవ్వలై జగ మెల్లఁ,
 బూజింప నుండు రే • పుచ్చాబోండ్లు
 బలియులయి పుత్తులు • పౌత్తులు త్రిజగంబు
 లేలంగఁ జూతు రే • యిందుముఖులు
 ముంగొంగువసిడి యై • మూల్గుపుణ్యంబుల
 విట్టివీగుదు రెట్టి • వింతరాండ్రు

తే. వారి కలగంపకడుపుల • నేరుపటప
 నరిది బిడ్డలఁ బడసిన • బిరుదుసతుల
 నామములు నన్వయంబులు • నీమనంబు
 పూనఁ జెప్పదు వినవయ్య • మానవేద్ర.

255

తరలము.

అదితియుఁ దితిగావ్యయుఁ దను • సయ్యరిష్టయుఁ దామ్రయు
 న్నందనఁ గ్రోధవశాఖ్యయుఁ సుర • సాఖ్యయుఁ సురభిఁ మునిఁ

:

మొదలుగాఁ దిమియు నిశాఖ్య సు • ముఖ్యయాసరమాదిగా
ముదిత లెన్నఁగఁ గన్న సంతతి • ముజ్జగంబుల భావరా. 256
సీ. చాలంగఁ దిమికిని • జలచరంబులు పుట్టె

శావపదంబులు పుట్టె • సరమయందు
సురభికి మహిషాది • సురభులు జనియించెఁ

దామ్రకు శ్యేనగృ • ధములు గలిగె
మునికి నప్పరసల • మూఁకలు జనియించెఁ

నిశ గనె భూరుహ • ములను గ్రోధ
వశ కుద్భవితై దు • ర్వార నర్పంబులు
సరి యాతుధానులు • సురస కరయ

తే. నువ్వుతిల్లిరి గంధర్వు, లొక్క మొగి న
రిష్టకు సుతుల్ దనువునకుఁ • ద్రిదశరిపులు
పదియు నెనముద్రు నైనట్టి • విదితబలులు
వారి నామాన్వయంబులఁ • గోరివినుము. 257

వ. ద్విమూర్ధుండును శంబరుండును నరిష్టుండును వాయుగ్రీ
వుండును విభావనుండును నయోముఖుండును శంకు
శిరుండును స్వర్భానుండును గపిలుండును నరుణియుఁ బులో
ముండును వృషపర్వుండును నేకచక్రుండును ననుతాప
కుండును ధూమ్రకేశుండును విరూపాక్షుండును విప్రచి
త్తియు దుజ్జయుండు నను వారలు. వీరలలోన స్వర్భా
నునకు సుప్రభ యను కన్యక పుట్టె, దాని నమించి వివా
హం బయ్యె. వృషపర్వునకు శర్మిష్ఠ యను కూతురు
పుట్టె. దాని నహుష పుత్తుండైన యయాతి ప్లేక్షి

యయ్యె. వైశ్వానరునకు నుపదానవి హయశిరస పులోమ
కాలక యను నలువురు పుత్త్రిక లుదయించి. రందు నుప
దానవి హిరణ్యాక్షునకుం బట్టి యయ్యె. హయశిరసను
గ్రతువు వివాహం బయ్యె, పులోమ కాలక లను నిరువురు
ను గశ్యప్రజావతి చతుర్ముఖునివాక్యంబునఁ గైకొనియె,
నాయరువురకును సమరకోవిదు లయిన గానవులు పోలో
మకాలకే గు లనం బుట్టిరి. మఱియు నాయరువురకు నలు
వది శేలరాక్షసులు జన్మించిరి, వారు యజ్ఞకర్మంబులకు
విఘాతుకులయివర్తింపవారి నింద్రునకుం బ్రിയంబుగా నీ పి
తామహుండగు నర్జునుడు వధించె. మఱియు విప్రచిత్తి సిం
హిక యను దాసయందు రాహు ప్రముఖంబుగాఁ గల
కేతుశతంబును బడసె, వారలు గ్రహత్వంబుఁ గైకొనిరి.
మఱియు బురాణపురుషు డైన శ్రీమన్నారాయ
ణుండు దన యంశంబునఁ బరమ భాగ్యవతి యయిన
యదితి గర్భంబున నుదయించె, నా యదితి వంశంబును
విదితంబుగా వినిపించెద నావధానుండ వయి వినుము.
వివస్వంతుండును నర్మముండును బూషుండును ద్వష్టయు
సవితయు భగుండును ధాతయు విధాతయు వరుణుండును
మిత్రుండును శక్రుండును సురుక్రిముండును నను మను
వులు జన్మించి, రందు వివస్వంతునకు శ్రాద్ధదేవుం డను
మనువు సంజ్ఞాదేవియందు నుదయించె, మఱియు యముండు
యమియు నను నిరువురు మిథునంబుగా నుదయంబు
నొందిరి, వెండియు సంజ్ఞాదేవి బడిబా స్వరూపంబు నొంది

యశ్వినీ దేవతలం గనియె. ఛాయాదేవియందు శనై శ్చరుం
 డును సావర్ణి యను మనువును దపతి యను కన్యకయుం
 బుట్టి రాతపతిని సంవరణుండు ననియించె. నర్యమునకు
 మాతృక యను పత్నియందుఁ జక్షుణు లుదయించిరి, వారి
 మూలంబున మనుష్యజాతి యీశాకంబున స్థిరంబుగా నుం
 డునట్లు బ్రహ్మదేవునిచేఁ గల్పింపబడె. బూషుండు భర్గునిం
 జూచి దంతంబులు నివృతంబులుగా నగినతండు క్రోధించి
 దంతంబులూడ నడచిన నాటనుండియు భగ్నదంతుండయి
 యనవత్కుండయి పిష్టాదులు భక్షించు చుండె. ద్వష్టకు
 వైత్యానుజయైగ రచనయను కన్యకకునధికబలాధ్యుండగు
 విశ్వరూపుండు పుట్టె. నంత నాదేవతలు బృహస్పతి గో
 పించి తలంగి పోయినదమకు నావిశ్వరూపుని నాచార్యు
 నింగా వరియించి రని చెప్పినవిని శుకయోగీంద్రునకుం బరీ
 క్షిన్నరేగ్రుం డిట్లనియె.

258

సీ. అరయంగ యోగీంద్ర • యవృతం బయ్యెడు
 సురలపై నేటికి • సురగురుండు.

గోపించె నీతండు • గురుభావమున దేవ
 తల కేమి యాపదఁ • దలఁగఁ జేసె

నెట్టిగింపు మనవుడు • నింద్రుండు త్రిభువ నై
 శ్వర్యమదంబున • సత్పథంబు

గానక వసురుద్ర • గణములు నాదిత్య
 మరుదశ్వదేవాది • మండలములు

తే. సిద్ధచారణ గంధర్వ • జహ్మగారి
సురులు మునులును రఁభాది • సుందరాంగు
లాడఁ బాడంగ వినుతి సే • యంగఁ గొలువ
క్రమైక్క భద్రదాసనంబున • నుక్కుమీటి.

సీ. నిండుపున్న మనాఁడు • గండరించిన చంద్ర
మండల త్రిత్యోడి • మాఱు మలయు
భద్రవిద్యోతాత • పత్రంబు గ్రాలంగ
మిన్నేటిశరంగల • మేలుకొలుపఁ
గలితదివ్యాంగ నా • కరతలచాతుర్య
చామరశ్రేణులు • జాడపడఁగఁ
జింతామణిస్ఫుట • కాంతరత్నా నేక
ఘటితసింహాస నా • గ్రంబునందు

తే. నూరుపీతంబు పై శచి • యుండ నుండి
వరుస దిక్పాలకాది దే • వతలు గొలువ
సాటి సెప్పంగ రాసి రా • జసముతోడ
నింద్రుఁడొప్పారె వైభవ • సాంద్రుఁడగుచు.

260

వ. అప్పుడు.

261

క. గురుతర ధర్మక్రియ నయ
గురుఁడు మరున్మూత విషయ • గురుఁడు వచశ్శ్రీ
గురుఁడు సమస్త సురావలి

గురుఁడు గురుం డరుగుడెంచె • గొల్వనకు నృపా 262

చ. అమితతపఃప్రభావుఁ గురుఁడాత్ముని గీష్పతిఁ జూచిరాజ్యను
ర్దమమద రేఖ నింద్రుఁడు వృంధా తనగద్ది యలేవకుండె నె

య్యమున నెదుర్కొనంజనక • మాసనమీయక గౌరవోపచా
రములఁ బ్రసన్నఁజేయక తిరంబుగదివ్యసభాంతరంబునన్.

క. అప్పుడు సురపతికన్నులఁ

గప్పిన సురరాజ్యమద వి • కారంబునకుం

జప్పుడు సేయక గృహమున

కప్పుణ్యుడు దిరిగి పోయె • నతిఘన్నుండై. 264

చ. ఎఱుగమిఁ జేసినట్టి గురు • హేళనమంతనెఱింగియింద్రుఁడ
చ్చెరువడి భీతి నొంది యతిఁచితితుండై తలపోసి పల్కెన
వ్వరమపవిత్రు లోకనుత • భవ్యచరిత్రు విశేషచాదపం
కరుహముఁ బూజ సేయకయఁకర్మముఁ జేసితినప్రబుద్ధిన్.

క. త్రేభువన విభవమదంబున

సభలో మద్గురువునకుఁ బ్ర • సన్నునకు లస

త్ప్రభువునకు నెగ్గు సేసితి

శుభములు దొలగంగఁ నే న • సురభావమునన్. 266

ఆ. పారమేష్ఠ్య మయిన • పదవి నొందినభూపు

లెట్టివారికైన • లేన వలదు

విబుధు లిట్లు సెప్ప • విధ మెన్న వారలు

ధర్మనేత్ర లనుచుఁ • దలఁపఁబడరు. 267

ఆ. కుపధవర్తు లగుచుఁ • గుత్సితదుర్వచో

నిపుణు లయినవారు • నియతి విడిచి

తొలఁగ లేక తార • ధోగతిఁ బడుదురు

తప్పు లేక రాతి • తెప్పభంగి. 268

ఉ. కావున లోకవందితుని • కార్యవిచారునియింటి కేగి త
త్పావన పాదపద్మములపై మకుటంబు ఘటిల్ల మ్రొక్కిత
త్సేవ యొనర్చి • చిత్తము వసింపఁ బ్రసన్నునిజేతునంచునా
దేవవిభుండు వోయె నతి • తీవ్రగతిన్ గురుధామసీమకున్.

సీ. ఈరీతిఁ దనయింటి • కేతెంచు దేవతా

పతి రాక యాబృహ • స్పతి యెఱింగి

యధ్యాత్మమాయచే • నడఁగి యదృశ్యుడై

పోయె నప్పుడు దేవ • పుంగవుండు

నకలంబుఁ బరికించి • జాడఁ గానక గురు

జింతించి తలపోసి • చిన్నఁ బోయె

బోయినవిధ మెల్ల • దాయలు రాక్షస

పీరులు వేగుల • వారివలన

తే. దెలిసి మిక్కిలి తమలోనఁ • దెలివి నొంది

యందఱునుగూడి భార్గవు • నాశ్రయించి

తత్కృపాదృష్టిఁ తమశక్తి • దట్టమైన

దేవతలమీఁదిదాసికిఁ • దెరువు పెట్టి.

270

దానవులు దేవలతో యుద్ధము నేసి దేవతల నొడించుట.

క. ధూర్తులు సమస్త కిల్చిష

మూర్తులు వరధర్మకర్మ • మోచితమార్గా

వర్తులు దుర్ణయ సర్విత

కీర్తులు దానవులు సనిరి • గీర్వాణులపై.

2

న గ ర

దండిం గోదండకాంఠో • ద్ధతరథహాయవే • దండతండం
 బుతోడన్ | దండెత్తెన్ మెండుగా న • ద్దను జనికర
 ముల్ • దైవవర్గంబుమీదం | జండబంహండ భేదో
 చ్చయజయరవముల్ • సర్వదిక్ష్తోభగా ను
 ద్దండ ప్రఖ్యాతలీలం • దలపడిరి సురల్ • దర్పులయ నారి
 తోడన్. 272

చ. మదమున దేవదానవులు మచ్చరు లెగడుఁ బిచ్చలింపి సం
 పదలకుఁ గోరి పోరునెడ • భార్గవమంత్రకళావిశేషు లై
 యదరులు వాఱు నస్త్రముల నార్చి మహాసురు లేచియేసి పెం
 గుదులుగఁ గ్రువ్వ దేవతలుఁ గోల్తలకోర్వక పాటిరయ్యెడన్.

ఆ. దనుజవీరు లేయు • దారుణదివ్యాస్త్ర
 దళితదేహు లగుచుఁ • దలలువీడ
 నోడి పాటి రద్భు • తో'పేరిబలు లైన
 త్రిదశవరులు బిట్టు • దిట్టినట్లు. 274

క. ఒక మొగము గాక దివిజులు .

తికమక గొన పైరు లెల్ల • దీక్షానఁ దమ్ముం •
 బికవికలై నకనకలై
 లుకలుకఁ బరు వెత్తి రోడి • లోఁగొన్నభీతిన్. 275

చ. దనుజులగర్వ రేఖయును • దానవవీరుల యంపజోకయున్
 మనుజవిశేష భోజనుల • మచ్చరికంబు నిశ్చట కోటి యే
 చినబలశౌర్యముం దమకు • సిగ్గుచుహాః మహాధయంబు ని
 ర్గుణతను జేయునుమ్మలికఁ • గోల్తులకోర్వక పాటిరారులై.

క. అమరులు విస్మయదారుణ

సమరులు శరణిన్న దేహం • సంతాపకుణ

భ్రమరులు దైత్యకిరాతక

చమరులు కమలజుని కడకు • జనిరి భయాత్రిక. 277

ఉ. ధాతకు దేవతావిభవ • ధాతకు బుణ్యజనానురాగ సం

ధాతకు సర్వలోక హిత • ధాతకు వైదికధర్మ మార్గ ని

ర్ణేతకు నుల్లసద్విభవ • నేతకు సర్వజగజ్జయాం గజ

భ్రాతకు బుణ్యయోగిజన • భావవిజేతకు మొక్కిరయ్యెడన్.

క. ఆఖండలుండు మొదలుగ

తేఖానీకముల బ్రహ్మ • తేనగవున ని

త్యాఖండ సతకృపారస

శేఖరవాక్యముల వారి • సేదలు దేర్చెన్. 279

వ. ఇట్లు బ్రహ్మదేవుండు దేవేంద్రప్రముఖు లయిన దేవతల

కినుకంపాతిశయ విభవంబున నభయం బొసంగి యిట్లనియె.

ఉ. నట్టన పాపకిర్మమున • నేరమి జేసితి రేమి సెప్పమి

పుట్టిననాటనుండియును • బుద్ధులు సెప్పి జగంబు లేలగా

బట్టముఁ గట్టి పెంచిన కృ • పానిధి బ్రహ్మకళావిభజ్ఞ జే

పట్టక గుట్టు జారి సిరిపట్టునఁ దొట్టిన పొట్ట క్రొవ్వునన్.

వ. బ్రహ్మామృతమైన బ్రాహ్మణు నాచార్యుం గైకొనక గురు

ద్రోహంబు సేసితిరి తద్దోషం బిపుడు మీకుఁ జేసేత శత్రు

కృతం • బై యనుభవింపఁ జేసె నతిబలవంతు లయిన

మిమ్ము నతిక్షీణు లయిన రాక్షసులు జయించుట నమయా

చార్యుండయిన శుక్రు నారాధించి తన్మంత్రప్రభావంబున

బునర్లబ్ధనీర్యులయి యిప్పుడు మదీయం బయిన సలయ
 బు నాక్రమింపఁ గలవారునై మదోద్రేకంబున నెదురులే
 వర్తిల్లుచున్న రిక్షోనాయకులకుఁ ద్రిదివంబుఁ గొనుట
 తృణప్రాయంబభేద్యమంత్రబలంబు గల భార్గవునకు వారు
 శిష్యు లగుటంజేసి విప్రగోవింద గవేశ్వ రానుగ్రహంబు
 గల వారలకుఁ దక్కం దక్కినరాజుల కరిష్టంబగుం గావున
 మీరిప్పుడు త్వష్టయను మనుపుత్తుఁడగు విశ్వరూపుఁ
 డను ముని శిష్యులతపోమహత్త్వసత్త్వ స్వభావుం డతని
 నారాధించినమీకు నభీష్టార్థంబుల నతండు సంఘటించునెట్టి
 దుర్దశల నైన నడంచునని చెప్పిన దిక్పాలకాదులు డెం
 దంబులు డిందుపడి కమల గర్భుని వీడ్కొని విశ్వరూపు
 కడకుం జని యిట్లునిరి.

282

తే అన్న మే లగు నీకు ని • న్నడుగఁ గోరి
 వచ్చినారము భవదీయ • వనమునకును
 దండ్రులకు నేడు సమయోచి • తంబులైన
 కోర్కు లొడఁగూడఁ జేసి చే • కొమ్ము యశము. 283

క. సుతులకుఁ బితృశుశ్రూషణ
 మతిపుణ్యము నేయు చుండు • నాత్మజులు గుణో
 న్నతి బ్రహ్మచారు లేనియు
 మతిలో గురుసేవకన్న • మఱియుం గలదే. 284

వ. అదియన్యుం గాక. 285

సీ. అరయ నాచార్యుండు • బరతత్త్వరూపంబు
 దండ్రు దలంపఁగ • ధాతరూపు

రూపింప భ్రాత మ • రుత్పతిరూపంబు

దెలియంగఁ దల్లి భూ • దేవిరూపు

భగిని కరుణ రూపు • భావంబు ధర్మ స్వ

రూపంబు దా నర్థి • రూపు మొదల

సభ్యాగతుఁడు మున్న • యగ్ని దేవుని రూపు

సర్వభూతములుఁ గే • శవుని రూపు

ఆ. గాన తండ్రి వేగ • కడునార్తు లగు పితృ

జనుల మైన మమ్ముఁ • జల్లఁ జూచి

పరభయంబు వాపి • నిరుపమం బగు తపో

మహిమచేత మెఱసి • మరుపవయ్య.

286

వ. ఇట్టి బ్రహ్మనిష్ఠుండవైన నిన్నాచార్యునింగా వరియించి

భవదీయ తేజోవిశేషంబు చేత వైరివీరులం బరిమార్చెద,

మాత్మీయార్థం బయిన యవిషపాదాభివందనంబు నింది

తంబు గా దని వేదవాక్యంబు గలదు, గావున నీకు నమ

స్కరించు చున్నదేవవరులం గైకొని పౌరోహిత్యంబు

సేయు మనినం బ్రహ్మసితవదనుండై య మృతీశ్వరుం

డిట్లనియె.

287

తే. బ్రహ్మ తేజంబు హోయెడి • ప్రార్థనంబు

ధర్మగుణగర్వితం బని • తా నెఱింగి

సారిది ననుబోఁటి తపసి యీ • సురలచేతఁ

బ్రకటమధురోక్తి నేటికిఁ • బలుకఁబడియె.

288

వ. విశేషించియు.

289

క. గురుధనముఁ గూర్చ నేటికి

గురుశీక్షం దగిలి మంత్ర • కోవిదులై స

ద్గురుధర్మనిరతు లేనియు

గురువులకును శిష్యులకులై • కూర్చినధనముల్.

290

సీ. అరయ నకించను • తైనట్టివారికిఁ

దగు శిరోఁఛన వృత్తి • ధనము సుమ్ము

దానిచే నిర్వర్తి • త ప్రియసాధుస

త్కియ గలవారలై • ప్రితి నొంది

రది గాన సద్గర్హి • తాచార మైన యా

చార్యత్వ మిపుడు మీ • శాసనమునఁ

గైకొంటి గురుల • కామంబు వ్రాణార్థ

వంచనములు లేక • పడి నొనర్తు

ఆ. ననుచు విశ్వరూపుఁ • డనియెసి మునిప్రతి

జ్ఞోక్తిఁ బలికె వారి • నూటసించి

మహిత మైన తత్స • మాధిచే గురుభావ

మమరఁ జేసి దేవ • సమితి కప్పుడు.

291

క. భార్గవ విద్యాగుప్త

స్వర్గశ్రీద్విగుణదనుజ • సమధికనంప

ద్వర్గముల విష్ణుమాయా

నర్గళగతిఁ దెచ్చి యింద్రు • నకు నిచ్చెన్పా.

292

విద్యచేత రక్షితుఁ

దైవజి దురంబులోన • ననురులఁ ద్రుంచెన్.

భావింప నట్టివిద్యను

శ్రీవరమాయామతంబుఁ • జెప్పెను హరికిన్.

293

ఉ. నావుడు పాండవాన్యయుఁడు నమ్మినభక్తి జగన్నివాసురా
జీవదళాక్షుఁగృష్ణుఁ దనఁచిత్తమునన్ భజించి పల్కెనో
దేవగణాన్చితాంఘ్రియుగ • దివ్యమునీశ్వర విశ్వరూపుఁడ
చ్చావన మైనవిద్య సుర • పాలున కేక్రియనిచ్చెఁ జెప్పవే.

ఉ. ఎందును రక్షితుం డగుచు నిండుఁడు లీలయపోలె వైరిసే
సం దుచుమాడి దేవతలు • నమ్మి సుఖంపఁగ నిష్టసంపదం
జెంది సమస్త లోకములఁ జేకొని యేలె మునీంద్ర దాని నే
విందు సుఖంబుఁ గందు నిఁకఁవీనులు సంతసమందఁబల్క వే.

శ్రీ మ న్నారాయణ క వ చ ప్రా రం భ ము.

క. వరనారాయణకవచము

నరిభీకరవజ్రకవచ • మాశ్రితసంప

త్పరిణామకర్మకవచము

పురుహూతున కెట్లు మోని • బోధించెఁ దగన్. 296

వ. అనినం బరీక్షిజ్జనపాలునకు మునినాథుం డి ట్లనియె.

నీ. వినవయ్య సరినాథ • మునినాథుఁ డింద్రున

కనువొంద నారాయ • ణాఖ్యమైన

కవచంబు విజయసంక • ల్పంబు సప్రమేయ

స్వరూపంబు మ • హాఫలంబు

మంత్రగోప్యము హరి • మాయావిశేషంబు

సాంగతతోడనె • టుంగఁ జెప్పె

దాని నే వినుపింతుఁ • బూని తదేకాగ్ర

చిత్తంబుతోడుతఁ • జిత్తగింపు

తే. మొనర ఘోతాంఘ్రిపాణియై • యాత్తరంబు
ముఖముగా నుత్తమాసన • మున వసించి
కృతనిజాంగకరన్యాస • మతిశయిల్ల
మహిత నారాయణాఖ్య వ • ర్మము నొనర్చె. 298

ప. ఇట్లు నారాయణకవచంబు ఘటించి పాదంబులను జాను
పులను నూరుపులను నుదరంబునను హృదయంబునను
నురంబునను ముఖంబుననుశిరంబునను నిట్లెట్లాం గంబులం
బ్రణవపూర్వకంబైన ఓంనమోనారాయణాయయను నస్త్రా
క్షరీమంత్రం బుపన్యాసంబు సేసి ద్వాదశాక్షరవిద్యచేతం
గ ర న్ యా స ం బు సే సి మం త్ర మూ తి
యై భగవచ్ఛబ్దవాచ్యంబైన ప్రణవాదియకారాంత మగు
ఓం విష్ణవేనమః అను మహామంత్రంబుచేత నంగుళ్యంగుష్ఠ
సర్వసంధులయం దుపన్యసించి మతియు హృదయంబున
నోంకారంబు వికారంబు మూర్ధంబున షకారంబు భూమి
ధ్యంబునగదు ణకారంబు శిఖయందు వేకారంబు నేత్రంబు
లయందు నకారంబు సర్వసంధులయందు మతియు నస్త్ర
ము నుద్దేశించి మకారంబు నుపన్యసించెనేని మంత్రమూ
ర్త్యగు మతియును నస్త్రాయుఫట్టను మంత్రంబున దిగ్బా
ధనంబు సేసి పరమేశ్వరునిం దనభావంబున నిల్చి విద్యా
మూర్త్యుఁ దపోమూర్త్యుఁ నగు షట్చక్ర సంయుతంబు
యిన నారాయణ కవచాఖ్య మైన మంత్రరాజింబు నిట్లు
పఠియించె. 229

చ. గరుడునిమూపుపై బదయుంగంబు ఘటిల్లఁగ శంఖచక్రవ
ర్మరుచిర శార్ఙ్గఖడ్గశర • రాజితపాశగదాదిసాధనో

తకరనికరంబు లాత్మకరకంజములన్ పారియించి భూతినం
భరితనుహాష్టబాహుఁడుకృపామతితో సనుఁగాచుఁగావుతన్.

ఆ. ప్రకటమకరవరుణ • పాశంబులందుల

జలములందు నెందు • బొలియకుండ

గాచుఁ గాక నన్ను • ఘనుఁ డొక్కఁడైనట్టి

మత్స్య మూర్తివిద్య • మానకీర్తి.

301

క. వటుఁడు సమాశ్రితమాయా

నటుఁడు బలిప్రబలశోభ • నప్రతిఘటనో

దృటుఁడు త్రివిక్రమదేవుఁడు

చటులస్థలమందు నన్ను • సంరక్షించున్.

302

చ. అడవుల సంకటస్థలుల • నాజిముఖంబుల నన్నికీలలం

దెడరుల నెల్ల నాకునుతి • కెక్కఁగ దిక్కగుఁగాకశ్రీనృసిం

హుఁడు నురశత్రుయూధపవఁధోగ్రుఁడువిస్ఫురితాట్టహాసవ

క్రుఁడు ఘనదంష్ట్రపాపకవిఁధూతదిగంతరుఁడప్రమేయుఁడై.

చ. అరయఁగ నెల్లఁగములు • నంకిలి నొందమహార వంబులో

నెరగి నిమగ్నఁడైన ధర • నుద్ధతిఁ గొమ్మన నెత్తినట్టియా

కిరిపతి యగ్నికల్పుఁడురు • ఖేలుఁడు నూర్జితమేదిసీ మనో

హరుఁడు గృపావిధేయుఁడు స • దాధ్వములన్ సనుఁ గా

చుఁ గావుతన్. • 30

క. రాముఁడు రాజకులయి కవి

రాముఁడు భృగు సత్కులాభి • రాముఁడు సగుణ

స్తోమముఁడునను రక్షించును

శ్రీమహితోన్నతుఁడు నద్రి • శిఖరములందున్. 305

సీ. తాటక మర్దించి • తవసి జన్మముఁ గాచి

హరువిల్లు విటిచి ధై • ర్యమున మెఱసి

ప్రబలు లయినట్టి వి • రాధక బంధోగ్

ఖరదూషణాది రా • తునులఁ దునిమి

వానరవిభు నేలి • వాలిఁ గూలఁగ జేసి

జలరాశిగర్వంబుఁ • జక్కఁజేసి

నేతువు బంధించి • చేరి రావణ కుంభ

కర్ణాది వీరులఁ • గడిమి ద్రుంచి

తే॥ యల విభీషణు లంకకు • నధిపుఁ జేసి

భూమిసుతఁ గూడి సా కేత • పురమునందు

రాజ్య సుఖములు గైకొన్న • రామవిభుఁడు

వరుస ననుఁ బ్రోచుచుండుఁ బ్ర • వాస గతుల. 306

ప॥ మఱియు నఖిల ప్రమాదంబులయిన యభిచార కర్మంబుల

వలన నారాయణుండును, గర్వంబు వలన నరుండును,

యోగభ్రంశంబువలన యోగనాథుండయిన దత్తాత్రేయుం

డును, గర్మబంధంబువలన గణేశుండును కపిలుండును గామ

దేవుని వలన సనత్కుమారుండును, మార్గంబుల దేవహే

ళనంబు నేయుటవలన శ్రీహయగ్రీవ మూర్తియును, దేవ

తానమసాకర దేవపూజాచ్ఛిద్రంబులవలన నారదుండును

నశేష నిరయంబుల వలన గూర్మంబును, నపథ్యంబు వలన

భగవంతుం న ధన్వంతరియు, ద్వంద్వంబు వలన నిర్జితా

త్కృతైః ఋషభృంశున, జనాపవాదంబు వలన నగ్నిదే
 వుండును, జననమరణాదులం గలుగ జేయు కర్మ బుల
 వలన బలభద్రుండును, గాలంబునలన యము డును, సర్ప
 గణంబువలన శేషుండును, నప్రభాధంబువలన ద్వేషాయ
 నుండును, బాషండసమూహంబువలన బుద్ధదేవుండును,
 శనైశ్చరువలన, గల్కియునై ధర్మరక్షా పరుండయిన
 మహావతారుడు నన్ను రక్షించుగాతఁ, బ్రాహ్మ మధ్యా
 హ్న పరాహ్న సాయంకాలంబులను బ్రహ్మాధ్వర త్రా
 పర రాత్ర ప్రత్యూషానుసంధ్యా ప్రభాతంబులను గనా
 ద్యాయుధంబుల ధరియించి కేశవ నారాయణ గోవింద
 విష్ణు మధుసూదన త్రివిక్రమ వామన హృషీకేశ పద్మ
 నాభశ్రీవత్సధామ సర్వేశ్వరకాలమూర్తులను నామరూపం
 బులుగలదేవుండునన్ను రక్షించుగాక. ప్రళయకాలానలాతిశీక్ష్ణ
 సంభ్రమభ్రమణిర్వికవిక్రమవక్రీకృత దనుజచక్రం బైన
 సుదర్శనచక్రంబు నామచక్రంబ మహా వాయు ప్రేరితుండయి
 హుతాశనుండు నీరసతృణాటపులభస్మీభూతంబు సేయుభంగి
 భగవత్ప్రయుక్తంబునై మద్వేరిసైన్యంబుల దగ్ధంబు గావించు
 పుము. జగత్సంహారకాల పటుఘటిత చటులమహా
 త్పాత గర్జారవ తర్జన దశదినాభి భర్జిత ఘన ఘనాంతర
 నిష్ఠూత నిష్ఠుర కోటిశతకోటి సంస్కర్మ స్ఫురద్విస్ఫు
 లింగ నిర్గమానర్గళ భుగభుగాయ మాన మూర్తి విస్ఫూ
 తి నారాయణకరకమల వర్తిగదాయుధోత్తమ మదీయ
 వైరి తోడోప తండంబుల భండనంబునం జండగతిం బింసి

బిండిగా కూశ్మాండ వైనాయక రక్షోభూతగ్రహం
 బులు చూర్ణంబులుగాఁ గొండొక వినోదంబు
 సలుపుము. దశేంద్రంబవైన పాంచ జన్యంబ
 సర్వలోక జిహ్వుం డయిన శ్రీకృష్ణుని నిఖిల పుణ్యైక సదన
 వదన నిష్ఠూత నిశ్వాసాధర వేణు సరివ్రాతంబవై
 యున్న తభూతప్రేత పిశాచవిషగ్రహాది క్రూరదుర్గ
 హంబులు విదాణవంబులుగా నస్మత్పర వీరమండలంబుల
 గుండియలతోఁ దదీయమాసినిదుర్భరగర్భంబులు గర్భ
 స్థార్భకనిర్భేదంబులుగా నవియ బ్రహ్మాండభాండభీకరం
 బయిన భూరినాదంబున మోదింపు మతితీవ్రధారాదళిత
 నిశాటకొరికతోర కంఠకరాళ రక్తధారాఛాత మలీమసవిన
 రంబ వైన నందకమహాసిశేఖరంబ జగదీశప్రేరితంబ నై
 మద్విద్వేషి విషమవ్యూహంబుల మెండు గండికండలుగాఁ
 జెండి చెండాడుము. నిష్కలంక నిరాతంక నిశ్శంక సాంద్ర
 చంద్రమండలపరిమండిత సర్వాంగరక్షణ విచక్షణ ధర్మ
 నిరతంబ వయిన చర్మంబ దుర్మద మద్వైరి లోకభీకరాలో
 కంబులను సమాకుల నిబిడసీరంద్రనిష్ఠురతమఃపటలవటు
 ఘటనంబులం గుటిలపటుపుము. నిఖిలపాప గ్రహంబుల
 వలనను సకలనరమృగసర్పకోడ భూతాదులవలనను నగు
 భయంబులు భగవన్నామ రూపయాన దివ్యాస్త్రంబులవల
 నం బొంద కుండుఁ గాక. బృహద్రథఁ తరాదిసామంబుల
 చేత స్తోత్రంబు సేయంబు చున్న ఖగేంద్రుండు రక్షణ
 దక్షుండై నన్ను రక్షించుఁ గాక. శ్రీహరినామరూప

వాహనదివ్యాయుధపారిష దోత్రమప్రముఖింబు లస్మదీయ
 బుద్ధీంద్రియమనఃప్రాణంబుల సంరక్షించు. భగవంతుండయిన
 శేషుండు సర్వోపద్రవంబుల నాశంబు చేయు. జగదైక్యభా
 వంబయిన ధాన్యంబు గలవానికి వికల్పరహితుండయి భూష
 ణాయుధలింగాఖ్య లగుశక్తులందనమాయ చేతధరియించి తేజ
 రిల్లుచుండు. లక్ష్మీకాంతుండు వికల్ప విగ్రహంబులనలన
 నన్ను రక్షించుఁ గాక. లోకభయంకరాట్టహాసభాసురవద
 నగహ్వరుం డగు సమస్త తేజోహరణధురీణతేజఃపుంజసం
 జాత దివ్యనృసింహవతారం డగు నప్పరమేశ్వరుండు సర్వ
 దిగ్భాగంబులవలన సమస్తబహిరంతరంబుల వలన నన్ను
 రక్షించు చుండుగాత. యని నారాయణాత్మకకవచప్రభా
 వం బితిహాసరూపంబున నింద్రుడు దెలిసికొని ధ్యానంబు
 చేసి తద్విద్యాధారణమహిమ వలన నరాతుల నిర్జించెం
 గావున నెవ్వరేని నిర్మలాత్ము లగువార లేతద్విద్యా
 ధారణులై యనుదినంబును బరిమించిన నతిఘోరరణం
 బుల సత్యుత్కటసంకటంబులను సర్వగ్రహనిగ్రహకర్మ
 మారణకర్మాది దుష్కర్మజన్యకేశంబులను వదలి యవ్యా
 కులమనమోక్షులై విజయంబు నొందును రదియుంగాక. 307

సీ. అతిభక్తిఁ గౌశికుం • డను బ్రాహ్మణుఁడు దొల్లి.
 యీ విద్య ధరియించి • యెలమిమియి
 మరుఘ్నియందు ని • ర్మలచిత్తుడై యోగ
 ధారణంబున బిట్టు • తనువు విడిచె

దానిపై నొక్కడు గంధర్వ వశేణ్యుండు

చిత్రరథాఖ్యుఁ డ • జేయుఁ డొంటి

చదలఁ జనంగఁ ద • చ్ఛాయ తదస్థిపైఁ

గదిసిన నాతఁడు • గళవళించి

ఆ. యవిదపిందుతోడ • నవవిమానముతోడఁ

దనదువిద్యతోడ • ధరణిఁ బ్రెల్చి

తివిచి లేవ లేక • తిక మక గుడువంగ

వాలఖిల్యమాని • వానిఁ జూచి.

308

క. నారాయణ కవచసమా

ధారణపుణ్యాస్థి దీని • దగ్గట నీకుం

గూఁదెసినె విష్ణుభక్తుల

వారక చేరంగ నెట్టి • వారికిఁ దరమే.

309

ఇంద్రవజ్రము. సంధించి నీయంగక • సంధులెల్ల

బంధించి తన్మూత్ర • బలంబుపేర్చి

వ్నందంబు మాన్పింపఁ ద • దన్య మేదీ

సింధుప్రవాహణాన్నతి • చేతఁ దీర్చు.

న. కావున నీ విప్పు డీపుణ్యశల్కంబులు భక్తియంక్తుడవై

కొనపోయి ప్రాజ్ఞుఖంబునఁ బ్రవహించెడు నిరస్వతీజలం

బుల నిక్షేపణంబు నీసి కృతస్నానండ్డవై యాచమంబు

నీసిన నీసర్వాంగబంధనంబు లుడుగు ననిన నతం డట్ల చేసి

తన విమానం బెక్కి నిజస్థానంబున కరిగెంగావున.

క. అనుదినము దీనినెస్వరు

వినిరేని బఠించిరేని • విస్మయ మొదవ

ఘనభూతజాల మెల్లగు

మునుకొని వాగల నుగాంచి ♦ మ్రొక్కుచు నుండున్. 312

ఆ. విశ్వరూపువలన • నైశ్వర్యకర మైన
యిట్టి విద్యఁ దాల్చి ♦ యింద్రుఁ డపుడు
మూఁడులోకములకు ♦ ముఖ్యమైనట్టి శ్రీ
నచుభవించి మించె • సధికమహిమ.

313

సీ. భూపాల యావిశ్వ • రూపున కరుదైన

తలలు మూఁ డనువొందఁ ♦ గలిగియుండు
సారిది సురాపాన ♦ సోమపానంబులు

నన్నాద మనఁగను • సమరవరుల
తోఁ గూడి భుజియించి • తూకొని వారితో

యజ్ఞభాగంబు ప్ర ♦ త్యక్ష మొంది
కైకొను చుండి దు ♦ ష్కర్ముడై యాయజ్ఞ
భాగంబు రాక్షస • ప్రవరులకును

ఆ దల్లినిఁదఁ గలుగుతాత్పర్యవశమున
దివిజవరుల మొఱిగి • తెచ్చి యిచ్చు
నది యెఱింగి యింద్రుఁ • డతిభీతవిత్తుఁ డై
తఁకుఁ గాని యరిని • తలలుద్రుంచె.

314

క. భాసురుడనక మహాత్మా

గ్రేసరుఁ డన కమరవిభుఁడు • ప్రియకర్మగర్భి
వేసరఁ డనక మహేంద్రుఁడు

భూస్థురుతల లపుడు రోష ♦ మునఁ దెగ నడిచెన్. 315

వ. ఇట్లయ్యెంద్రుఁ డప్రియకృత్యం బగు దేవహేళసంబును

గాంచి శ్రోధంబు సహింపంజాలక విశ్వరూపుతలలు
 ఖడ్గంబునం దె గ న డి చి న సో మ పా నం బు సే యు
 శిరంబు కపింజలం బయ్యె, సురాపానంబు సేయు శిరంబు
 కలవింకం బయ్యె, నన్నంబు భక్షించు శిరంబు తిత్తిరి
 యయ్యె. నిట్లు త్రివిధపక్షి స్వరూపంబు దాల్చి బ్రహ్మ
 హత్య యేతెంచి యింద్రునిఁ జుట్టుకొని తమ్ముఁ బరిగ్రహిం
 పుమని నిర్భాఢింప నపుడు త్రిలోకనాయకుం డగు యింద్రుండు
 దానిం దప్పించుకొన సమర్థుం డయ్యు నంజలి
 యొగ్గి యతిభీతచిత్తుండయి యమ్మహాదోషంబు నైకొని
 తద్దోషం బొక్కసంవత్సరం బనుభవించు యంతం బాపు
 కొనువాడయి భూజలవృక్షస్త్రీలం బ్రాప్తించి మద్దురి
 తంబు చతుర్విధంబులం బుచ్చుకొనుఁ డనిన భూమి తల
 యందుఁ జేయంబడినఖాతంబు తనంతన పూఁడునట్టి పరం
 బును, జలంబు సర్పంబు దనయందుఁ బ్రక్షాళితం బైన
 బావనం బగునట్టి వరంబును, వృక్షంబులు భేదింపం బడి
 పునఃప్రరోహంబు గలుగువరంబును, స్త్రీ లెల్లపుడుం
 దమకుఁ గామసుఖంబు గలుగునట్టి వరంబును గోరిన నతం
 డట్ల కా నొసంగిన నతని దుష్కృతంబు ధరణి యారిణ
 విధంబునను, నుదకంబు బుద్బుద ఫేనరూపంబునను, మహీ
 రుహంబులు నిర్యాసభావంబునను, నింతులు రజోవికారం
 బునను నట్లు చతుర్భాగంబులం బంచికొని రంత. 316

మ. హతపుత్త్రిం డగు విశ్వరూపజనకుండాత్వవృద్ధిఃఖాయతో
 ద్ధతరోషాలదహ్యామానుఁ డగుచుం దా నింద్రుపై మూరణ

క్రతుహోమంబొనరింపనందుఁ బొడమెంగిల్పొంతకాకారవి
శ్రుతకీలానలసింహురేక్షణగుణ • తుభ్యత్రిలోకో గ్రుఁడై.

సీ. యుగముగ్రుం గెడునాఁడు • జగములు వొలియించు

నంతకుమూర్తిపై • నింతయనుచు

బటవును బొడువును • బ్రతిదినంబును నెక్క

శరపాతమంగంబు • విరివిగొనుచుఁ

గడుదగ్గశైలసం • కాశదేహమునందుఁ

గరము సంధ్యారాగ • కాంతి బెరయ

మును గాఁకరాగిచే • గనుమించుమించులఁ

గఱకుమీసలు కచా • గ్రములు మెఱయ

తే. జండమధ్యాహ్నమార్తాండ • మండలలోగ్ర

చటులవిష్ణురలోచనాం • చలవిధూత

దళదిశాభాగుఁ డుజ్జ్వల • తరకరాశ

భిమరసునిశితద స్తోమ • వదనగుహుఁడు.

సంక 18

ఉ. నింగికి నేలకుం బొడవునిట్టల మై శిఖిలందుఁ బర్వత

త్తుంగతరాగ్నిజాలములఁదొట్టిలుచుక గ్రహపంక్తి జారని

స్సంగతరాశశాతఘనసద్భ్రమిమండ చండశూల యు

ప్పొంగుచుఁగేలలీలఁగొనిఁభూమి చలింపఁగసోలియాడుచుక

సీ. పదపడి విరివిగా • వదనంబుఁ దెఱచుచు

నాకాశ మంతయు • నప్పశించుఁ

గడనాల్క నిగిడించి • గ్రహతారకంబుల

నయ మెల్ల దిగజ్ఞాఱి • నాకి విడుచు

నలవోకయును బోలె • నట్టహాసము సేసి

మెఱసి లోకములెల్ల • మ్రొంగఁజూచు

దనరు దిగ్దంతిదం • తములు సెక్కలువార

నుగ్రదంష్ట్రలు ద్రిప్పు • నుక్కుమిగిలి

తే. త్వష్ట బలితంపుఁ దపమునఁ • బుష్టి నొంది

యఖిలలోకంబు లెల్లఁదా • నాక్రమించి

వృత్రనామాఖ్య దేవతా • శత్రుఁడగుచు

దారుణాకారుఁడఖిల దుర్దముఁడు మెరసె

మత్త కోకిలము. అట్టివృత్రునిమీఁద దేవతలల్కతోఁ బెనుమూక

నైచుట్టి ముట్టి మహాస్త్రవిద్యలు • సూపి యేపున నేయ నా

గొట్టువీరుఁడు వార లేసిన • క్రూరశస్త్రము లన్నియుం

జుట్టిపట్టుక మ్రింగి శూరతఁ • జోక నాశ్చ మహాగ్రుఁడై.

క. భక్షితదివ్యాస్త్రం డగు

రక్షో నాయకుని నమర • రాజప్రముఖుల్

వీక్షింత వెఱచి వఱచిరి

రక్షకుఁ జింతించికొనుతు • లయ మొప్పారణ. 322

వ. ఇట్లు సర్వసాధనంబులతోడ సాధుజనంబుల వృత్రాసురుం

డు మ్రింగిన నచ్చెరువడి చేయునది లేక తత్తోజోవిశేష

విభవంబునకు భయంబు నొంది కందినడెం దంబునం గుం

దుచుం బురందరప్రముఖులార్తరక్షకుం డగు పుండరీకాక్షు

నకుఁ గుయ్యిడు వారలై. 424

లయగ్రాహి. వీఁడు లడుదుర్దముఁడు • వాఁడిమనకైదువులు •

పోడి. చెడఁగా మెసవిఁబూడు గనకున్నా

డేడ బ్రదు కింకఁ బెను • గీడు బొడమెన్ మనకుఁ •

దోడుపడ నొక్కరుఁడు • లేడు హరిదక్కఁ

వేడుదము శ్రీధరునిఁ • గూడుదము సద్భటులఁ •

బాడుదము గీతముల • జోడుపడ నంతఁ

వీడు చెమత్తోవ దయ , తోడ నెఱిగించు ఘనుఁ

డోడక సురాలయము • పాడుపడ దింకన్.

క. అని తలపోయుచుఁ దమలో

ముచుగుచుఁ దిక్మకలు గొనుచు • మారరిపుకడకున్

గునుకుచుఁ దిరుకుచు నేగిరి

ఘనరాక్షసుఁ గన్న కన్నఁ • గన బెగ్గిలఁగన్. 325

వ ఇట్లు భయార్తులై యమర్త్యువాతంబు సని చనిముందట
నభంగభంగరంగ దుత్తుంగడిండిరమండలసముద్దండాడంబర
విడంబితనారాయణ నిరంతర కిర్తిలతాకుసుమ గుచ్ఛస్వ
చ్ఛంబును ననఘరత గోవింద చగణారవింద సేవాసమాకుల
కలితఫలిత మహాపుణ్యాఫలాయమానసముద్దీపితావర్త వర్తి
తదక్షిణావర్తరుచిరశంఖమండలమండితంబును నతినిష్ఠురకతి
నవానాపృథురోమ రాజీవశకుల తిమితిమింగిలకిర్కటకమర
కచ్ఛపమకరనక్రవక్రగ్రహగ్రహణ ఘుమఘుమా యమాన
దారుణగమనవిషమిత విషమతరంగఘట్టనఘట్టితసముద్దూ
తిశీకరనికరనీరంధతారకిత తారావధంబును మహాచ్ఛ్రీ
యశోచ్ఛ్రయశిఖరా గ్రప్రవహిత దుగ్ధనిర్మలసమ్మార్జిత
పురాణిపురుష విశుద్ధవిశుద్ధాంతవిహారాధురీణనవసుధాధౌత
భావశ్శేధగద్ధగాయమాన రమ్యహర్మ్య నిర్మాణ కర్మంబును

నతిపవిత్రగుణవిచిత్రనిజకళత్రప్రేమానందసందర్శితముకుంద
 పరిసవదంతరంగ కరుణారసపరిమళిత భావబంధురవిద్రుమ
 వల్లీమతల్లి కాంకుర శోభితంబును బ్రసిద్ధ సిద్ధ రసాంబు
 వాహసంగమసముత్థితగంభీరఘోషపరిపూరితసకలరోదోంత
 రాశంబును సమాద్ర మేఖలాఖిలప్రదేశవిలసితనవీనదుకూలా
 యమాసంబును హరిహరప్రముఖ దేవతానిచయపరిలభ్యా
 న్మృతమహైశ్వర్యదానధౌరేయమహానిధానంబును వైకుంఠ
 పురపౌరవార మనోహర కామ్యఫల ఫలితమందార పారి
 జాత సంతానకల్పవృక్షహరిచందనఘనవనానుకూలకూలం
 బునునై యొప్పుచు, గుబేరుభాండాగారంబునుంబోలెఁ బద్మ
 మహాపద్మశంఖమకరకచ్ఛపముకుందకుందనీలవర సమగ్రంబై
 విష్ణుకరకమలంబునుం బోలె సుదర్శనాసర్వప్రగల్భంబయి
 కైలాస మహీధరంబునుం బోలె నమృతకళాస్థాన శేఖర
 పదార్పణంబై యింద్రవైభవంబునుం బోలెఁ గల్పవృక్ష
 కామధేయచింతామణిజనిత విశేషంబై సుగ్రీవసైన్యంబునుం
 బోలె నపరిమితసిబిడహరిసంచారం బై నారాయణోదరం
 బునుంబోలె నిఖిల భువనభారభరణసమృద్ధి బయి శంకరు
 జటాజూటంబునుం బోలె గంగాతరంగణి సమాశ్రయం బై
 బ్రహ్మలోకంబునుం బోలెఁ బరమహంసకులసేవ్యం బయి
 పాతాళ లోకంబునుం బోలె ననంతభోగిభోగయోగ్యం బై
 నందనననంబునుం బోలె నై రావతమాధవీరంభాదిసంజ
 ననకారణం బయి సౌదామినీనికరంబునుం బోలె నేత్రభంక
 షంబయి విష్ణునామకీర్తనంబునుం బోలె సర్మలస్వభావం

బయి క్రతుశతగతుండునుం బోలె హరిపాదభాజంబు
యొప్పు చున్న దుగ్ధవారాళి డాసి శ్వేతద్వీపంబు దర్శించి
యందు సకలదిక్పాలకాదిదేవతలు దేవదేవు నాశ్రయించి
యిట్లని స్తుతయించి రంత. 326

సీ. పంచమహా భూత • పరినిర్మితం బైన

ముజ్జగంబుల కెల్ల • మెజ్జ యైన
బ్రహ్మయా నేమును • బరంగ నందఱుఁ గూడి

యెవ్వనికె వూజ • లిత్తు మెపుడు
నట్టి సర్వేశ్వరుం • డాగను వినుతుండు

సర్వాత్మకుఁడు మాకు • శరణ మగును
అతిపూర్ణ కాము న • హంకారదూరుని

సముని శాంతునిఁ గ్గపా • స్పదుని గురుని

తే. మాని యన్యుని సేవింపఁ • బూచు నట్టి

కపటశీలుని సతిపాప • కర్మ బుద్ధి
శునకవాలంబు వట్టుక • ఘనతగాబ్ధిఁ

దరియఁ జూచుట గాడె తా • దామసమున. 327

చ ఉదకమయతబునక వసుధ • నోడగఁజేసితనర్చు కొమ్ము
నక వదలక యంటఁ గట్టి మచు • వల్లభుఁ గాచినమత్యస్ని
మూర్తి సమ్మదమున మమ్ముఁ బ్రోచు నను • మానము
మానఁగవృత్తు చేతియాపద దొలఁగింది నేడుసుర పాలుర
పాలిటి భాగ్య దైవమై.

మత్తకోకిలము. రంతు సేయుచు వాతఘాతక. రాశభంగురభంగదు
ర్దాంతసంతతి నాగరోదక • తల్ప మొంది పసిండు ధా

తంతవానిని బొడ్డుఁదమ్మిన • యాచి కాచిన నేర్పరిం
తంతవాఁ డనరానియొంటరి • యాదరించు మముంగృహణ్.

తే. నిన్నధిష్ఠానమునఁ గల్గు • నీదుమాయ
ననుసరించి విశ్వంబు సృ • జన మొనర్చి
నార మీవు! మా యందు ను • న్నం దెలియము
భేదబుద్ధిని గల్గుట • సాధురక్ష. 330

క. మమ నుద్ధరింపఁ బ్రతియుగ
ము మనుజుర్యగ్దివిషజ • మునిజనులందున్
సమత నవతరించుదువు ని
జమాయ నిత్యుడగు నీకు • శరణము దేవా. 331

తే. దేవతల మైన మేమిట్టి • దేవదేవు
సర్వలోకశరణ్యుని • శరణు చొచ్చి
బలిత మైనట్టి వీనియా • వదలఁ బాసి
మీఱి శుభముల జేకొను • వార మీవుడు. 332

వ. ఇట్లు స్తుతియించుచున్న దేవతలకు భక్తవత్సలుండైన
వైకుంఠుండు ప్రసన్నుండయ్యె నప్పుడు. 333

స్తో. తగు శంఖచక్రగ • దాధరుం డగువాని

శ్రీవత్సకౌస్తుభ • శ్రీలవాసిఁ
గమనీయమాణిక్య • ఘనకరీటమువాని

దివ్యవిభూషణ • దీప్తివాని •

మండితకోటిర • కుండలంబులవాని

సిరి యురస్థలమునఁ • జెలఁగువాఁ •

దనుఁబోలు సేవక • తండంబు గలవాని

జిలుఁగైన పచ్చని • వలవవానిఁ

ఆ దెల్లదమ్మనిరులఁ • దెగడుకన్నులవాని

నవసుభాద్రసంపు • నవ్వువానిఁ

గణియె వేల్పుపిండు • కప్పరపాలుతోఁ

గన్నులందు నున్న • కలుపు దీట.

334

సీ తన సేవకులలోనఁ • దడఁబడు రూపంబు

శ్రీవత్సకౌస్తుభ • త్రిఁ దెలుప

వికచాబ్జములతోడ • వీడ్వడు కన్నుల

కడలు దైవాశ్రయ • కరుణఁ దెలుప

నెల్లఁగములకు • నిల్లయినభాగ్యంబుఁ

గాఁపురిం బుండెను • కమల దెలుప

మూఁడుమూర్తులకును • మొదలైన తేజంబు

తాతఁ బుట్టించిన • తమ్మి దెలుప

ఆ. బుద్ధిఁ బోల్పరాని • పుణ్యంబుఁ దత్పాద

కమలజాత మైన • గంగ దెలుప

సప్రవేయుఁ డభవుఁ • డవ్యక్తుఁడవ్యయుఁ

డాదిపురుషుఁ డఖిల • మోది యొప్పె.

335

వ. ఇట్లు జగన్మోహనాకారుం డయిన నారాయణుని కృపావ

లోక నాశ్లాదచరిత స్వభావ చరితులై సాష్టాంగదండప్రణా

మంబు లాచరించి ఫాలభాగపరికీలిత క ర క మ లు లై

యిట్లునిరి.

336

ఆ. దుగ్గమంబు యున • స్వర్గాదిభా ములఁ
బుట్టఁ జేయఁ జాలు • నట్టి సుణము
గలిగి మొగ్గుచున్న • ఘనుడ వై నట్టి నీ
కరయ మ్రొక్కనార • మాదిపురుష.

337

సీ దండంబు యోగింద • మండలనుతునకు
దండంబు శార్దూళి • దండునకును
దండంబు మండిత • కుండలద్వయునకు
దండంబు విష్ణుర • భండనునకు
దండంబు మత్త వే • దండ రక్షకునకు
దండంబు రాక్షస • ఖండనునకు
దండంబు పూర్ణేందు • మండల ముఖునకు
దండంబు తేజః ప్ర • చండకును

తే దండ మద్భుతపుణ్యప్ర • ధానునకును
దండ ముత్తమనైమంత • ధామునకును
దండ మాశ్రితరక్షణ • తత్పరునకు
దండ మురుభోగినాయక • తల్పునకును.

338

ఉ. చిక్కిరి దేవతావరులు • చిందటవందట లైరి భేచరుల్
మ్రుక్కిరి సాధ్యసంఘములు • సోలిరి పన్నగులాజభూమిలో
మ్రుక్కిరి దివ్యకోటి గడు • మ్రగ్గిరియత్నులు వృత్రుచేత నీ
చిక్కిరినవారి నైన దయఃసేయుము నొవ్వక యుండనోహరీ.

క. మొదలాటిన రక్కసులకు

మొదలై మా కావదలకు • మూలం బగుచుం

దుద ముదలు లేని రక్కసు

తుది మాపఁ గదయ్యు తుదకుఁ • దుది యైన హాసీ 340

తే. అకలు దిక్కుల కెల్ల ది • కైనమాకు

నొక్కదిక్కును లేదు కా • లూఁదనైన

దిక్కు గావయ్య నేడు మా • దిక్కుఁజూచి

దిక్కుఁ లే కున్నవారల • దిక్కు నీవ. 341

క. నీదిక్కు గానివాఁకి

సేదిక్కును లేదు వెదుక • నిహపరమ లకు

మోదింపఁ దలఁచువారికి

నీదిక్కే దిక్కుసుమ్ము • నీరజ నాభా. 342

తే. అరయ మా తేజములతోడ • నాయుధములు

మ్రొంగి భువనత్రయంబును • మ్రొంగుచున్న

భీకరాకారు వృత్తునిఁ • బీచమడఁచి

యెల్లభంగుల మాబన్న • మీఁగు మధవ. 343

ఆ. పరమపురుష దుఃఖ • భంజన పర మేశ

భక్తనరద కృష్ణ • భవవిమూర

జలరుపోక్ష నిన్ను • శరణంబు వేడెద

మభయ మిచ్చి కావ • వయ్య మమ్ము. 344

వ. భగవన్నారాయణ వాసుదేవ యాదిపురుష మహానుభావ

పరమనుంగళ పరమ కళ్యాణ నీకు నమస్కారము. పరమ

కారుణికు లయిన పరమహంస లగు శర్మవాజకులచేత నా

చరితంబు లగు పరమసమాధి భేదంబులం బరిభావిత పరి

స్ఫుటిత పరమహంస ధర్మంబుచేత నుద్ఘాటితతమఃకవాట

ద్వారంబునంగు నచావృతాత్మ లోకంబున స్వయాభివృద్ధి కం
బగు నిజసుఖానుభవమొనర్చుచున్నది. నీవీహారయోగంబు
దురవభోధంబునూర్చి నుండును, నట్లగుటంజేసి సరాశ్ర
యుల మగు మాచే నపేక్షింపఁ బడనిదియు, మాకు సమ
వాయుసాహాయ్యంబునం దనరుగదియు నగుణంబు నగు
దేహంబును నీవ స్మరించి పెంచి ద్రుతువు. నీవు దేవదత్తుని
మాడ్చి గుణవిసర్గ పతితుండ వై పారతంత్ర్యంబున స్వస్థ
తింబులయిన శుభాశుభ ఫలంబులం బొందుదువు. నీవాత్మా
రాముండ, పుష్యమశీలుండవు, సమంజసధర్ముండ, పుదా
నీనుండ వై తేజస్వినుడువు. దేవా ! యీరెంటను విరు
ద్ధంబు కనంబడదు. అపరిమితగుణ గణంబులఁ గలిగి
స్వతంత్రుండవై తర్కింపరాని మాహాత్మ్యంబు గల నీన
యర్వాచీనవికల్పవితర్కవిచార ప్రమాణాభాసంబు
లగు తర్కశాస్త్రంబుల వ్యాకులంబు లగు నంతఃకరణంబే
యాశ్రయంబుగ గలిగి దురవగ్రహవాదులైన విద్వాంసుల
వివాదావసరంబులకు సమస్తమాయామయుండవై కేవలం
బగు నాత్మమాయచేఁ గప్పంబడి యెవ్వరికిం గనంబడ
కుండువు. స్వరూపద్వయాభావంబునం జేసి రజ్జుఖండం
బున సర్పభ్రాంతివలె సమవిషమమతుల మతంబు ననుస
రింతువు. సర్వవస్తువులయందు వస్తురూపంబున నుండుచు
సర్వేశ్వరుండవై సకలకారణభూతుండవై సర్వభూత ప్రత్య
గాత్మవగుటంజేసి సర్వగుణావభాసోపలక్షితుండవై నీ
వొక్కరుండవ పర్యవశేషితుండవగ్గుదు. మాధవా ! భీన

స్మహిమ మహామృతరస సముద్ర బింధుమాత్రా స్వాదసం
 బున నిజనునో నివ్యందమాన రంతర సుఖవిస్మరిత దృష్ట
 శ్రుతవిషయ సుఖ తేశాభాసునినే కాతులనగు పరమ భాగ
 వతులు భవచ్ఛరణాంబుజ సీనాశ్శంబును విడిచి యీ
 సంసారంబున మఱిలం జిక్కుపడరు. త్రిభువనాత్మ భవన
 త్రివికమ త్రిలోక మనోహరానుభావ దండధర భవదీయ
 విభూతులగు దైత్య ననుజ మరుజాదులకు ననువక్తమ సమ
 యం బిదియని యెఱింగి నిజమామాబలంబుచే సురనర
 మృగ మితతి జూచుకృతుల ధరించి యపరాధంబు
 మేఱకు వారల దంశింతువు, అటు నిస్స డీచ్యత్రుని జయిం
 పుము దీనదయాళో! పితామహా! భవచ్ఛరణ నళినయు
 గళ ధ్యానాను బద్ధహృదయ నిగళులమును, నిజమూర్తి
 ప్రకటన స్వీకృతులమును నగు మాహృదయ తాపంబును
 ననుకంపానురంజిత సానురాగ విశద రుచిరశిశిరస్మితావ
 లోకసంబున భవన్ముఖనిర్గతిమధుర వచనామృతకళచే నడం
 గింప నర్హుండవు జగదుత్పత్తిస్థితిలయః మిత్తంబగు దివ్య
 మయావినోదివైసఃల జీవఃకాయంబుల సంతర్హదయం
 బుల బ్రహ్మకృత్యగాగ్ని స్వరూపంబుల బాహ్యప్రధాన
 రూపంబున దేశకాలదేహవస్థాన విశేషంబులఁ దదుపాదా
 నోపాలం భకతలచే సర్వప్రత్యయసాక్షివై యాకాశశరీ
 రుండవై సాక్షాత్సరబ్రహ్మంబువై పరమాత్ముండవై
 యుండు నీకు విస్ఫులింగనంకాశులమగు మేమే మని విన్న
 వించు వారము. పరమగురురూపా? వివిధవృజిన సంసార

పరిశ్రమోపశమనీయంబగు భవచ్ఛరణ శతఫలాశ్చాఢ్యం
గామంబున నాశ్రయించెద మన పెక్కువిధంబుల విను
తించి యిట్లసిరి. 345

క. భువనత్రయంబు సూచి ది
ట్టపు చెడి నేయునది లేక • డాగెను మూలక
భవసంహర యటు గావున
దవిలి యనుపురంబుః జేర్చు • త్యాఘ్ని నికృష్టక. 346

క. ఆయువు దేజంబును ది
వ్యాయాధములు మ్రింగె నాజ • యందుం గృష్ణా
చేయఁ గల మెద్ది చెప్పు మ
జేయఁడు వృత్రుండు మాకు • జేరునె జయముల్. 347

క. భవపాంథాశ్రయహంసా
త్మ వర్తిష్ఠగతీదహర ప • దసలయ కృష్ణా
నవనిరిజదళసేతా
పరిత్ర యాద్యంతశూన్య • భన్యసుకీర్తి. 348

వ. అని యిట్లతి మనోహరంబులయిన వచనంబుల భక్తి పరి
వశులయి వినతి సేయుచున్న దేవతలం జూచి యప్పుర
మేశ్వరుం డమృతప్రాయంబు లగు గంభీరభాషణంబుల
నిట్లనియె. 349

క. మదుపస్థానం బగు మీ
సదమలసుజ్ఞానమునకు • సంతోషమునం

బాదలె మదిఁ బ్రీతి నొందితి

వదలక నాభక్తి వొడమి • వ్యర్థం బగునే. 350

వ మఱియుఁ బ్రీతుండనైన నాయందు భక్తులకుం బొందరాని
యర్థంబు లేదు, విశేషించి నాయందు నేకాంతమతి యైన
తత్త్వసిద్ధుం డన్యంబులం గోర కుండు. గుణంబులయందుఁ
దత్త్వవిజ్ఞానగోచరుం డైనవాఁడు విషయనివృత్తచిత్తుం డై
యపథ్యంబుఁ గోరు గోగివలె సంసారమార్గంబు నిచ్చిం
పండు, కావున మీకు శుభం బయ్యెడు. దధీచియను
బుసిన తమ్ముండు గలం డతనిశరీరంబు మద్విద్యాతిశయా
మహాత్మ్యంబునను దేజోవిశేంబునను సారవంతంబై యున్న
యది. అతని నడిగి తచ్ఛరీరంబుఁ బుచ్చికొనుం, డతండు
పూర్వకాలంబున నశ్విన దేవతలకు నశ్వశిరోనామం బను
బ్రహ్మస్వరూపం బగు నష్టశక్తిం బయిన విద్య యుపదే
శించిన వారలు జీవన్ముక్తిత్వంబు నొందిరి. మఱియుఁ ద్వ
ష్టపుత్తుం డనున విశ్వరూపునకు మదాత్మకం బయిన
యభేద్యకవచంబు నిచ్చెఁ గావున నతండతివధాన్యుం డశ్వ
దేవతలచేత గూచింపఁబడి దేహంబు వచింపక మీకిచ్చు,
నతని శిష్యంబులు విశ్వకర్మ నిర్మితంబులై శతధారలు గల
యాముధశ్రేష్ఠం బయి మస్తేజోపబృంహితం బయి వృ
త్రాసురశిరోహారణకారణంబయియుండు, దానంజేసి మీరు
పునర్జన్మతేజో స్త్రీయుధ సంపదలు గలిగి వెలింకెదరు,
విశేషించియు మద్భక్తవరు లయినవార లేలోకంబుల నె
వ్వరికి నజయ్యులు. కావున మీకు భద్రం బయ్యెడు మని

యాదేశించి భూతభావముండైన భగవంతుండు వారల కదృః
శ్వుండయ్యె. నప్పుడు దేవతలు దధీమునికడకుం జని య
శ్వులం బురస్కరించుకొని యిట్లనిరి. 351

ఆ. దేహి సుఖము గోరి • దేహంబు ఘటియించు
దేహి విడువ లేడు • దేహ మెపుడు
దేహి యస్మదీయ • దేహంబుకొఱకు నై
దేహ మిగదయ్య • దేవతలకు 352

ఉ. ఎక్కడ నెల్లలోకముల • నెన్నఁడు గోరనకోర్కి నేడు మా
తెక్కలిపాటుకై తపిరి • దేహము వేడఁగ నచ్చినారమే
మెక్కడి దీప్తవర్మగతియెక్కడ దైవకృతంబు గాక యీ
కొక్కపుదాన మీవరుసఁగోయక వేడుదురేజగంబులన్? 353

క. నీచగతి యెల్లభంగుల
యాచన యని తెలిసి తగని • దడుగుదు రేనిన్
యాచకవర్గములోపల
నీచకు లనఁబడరె యెంత • నేర్పరు లైనన్. 354

క. అమగంగ రానివస్తువు
బడుగరు బతిమాలి యెట్టి • యర్థులు నీను నే
మడిగితిమి దేహ మెల్లను
గదు నడిగెడువారి కేడ • కరుణ మహాత్మా. 355

ఉ. నావుడు నాదధీచియు మానంబున సుతస్యమంది నవ్వి సఁ
భావితవాక్యపద్ధతుల • బల్కుచు నిట్లనఁ బేర్చితోడ నొ

దేవతలార ప్రాణులకుఁ దెచ్చివృత్తుభయంబు పూనుట
బావములఁ దలంపరు కృపామతి నెన్నఁచి మీమనంబులన్

ఆ. ఎలమిఁ బ్రదుక నిచ్చు • యించిన వారికి

దేహ మెల్లభంగిఁ దీపు గాడె •

యచ్చుతుండు నచ్చి • యర్థించె నేనియుఁ

దన్న నిచ్చునట్టి • దాత గలఁడె.

357

వ. అదియును గాక.

358

సీ. అర్థంబు వేడెను • నద్దులు గలరు గా

కంగంబు వేడెడి యర్థి • గలఁడె

తగుకోరికల నిచ్చు • దానశీలుఁడుగాక

దనదేహ మీ నేర్పు • దాత గలఁడె

యీ నేర్పువాఁడు దన్నిచ్చిన రోయక

చంపెనునట్టి యా • చతుఁడు గలఁడె

చంపియుఁ బోవక • శల్యంబు లన్నియు

నేటి పంచుకపోవు • వారు గలరె

ఆ. రిమన లోక మెల్ల • రక్షించు వారికి.

హింస నేయుబుద్ధి • మెట్టు వొడ మె

భ్రాంతి యైన యట్టి • ప్రాణంబు పై దీపు,

తమకుఁ బోలె నెదిరి • దలంప వలదె.

359

వ. అనిన దేవత లిట్లనిరి.

360

తే. సర్వభూతదయాసర • స్వాంతులకును

• బుణ్యవర్తను లగు మీమ్ము • పోటివారి

కమలసక్తిః కి కామలః • కలఘుమతుల

కియ్యరాస పదార్థము • లెవ్వ గలవు.

361

ఆ. అడుగరానిసాము • నడుగ రాదని మానః

డడుగువానిమాట • అడుగనేల

భ్రాంతి నడుగుచోటః • బ్రాణంబు లేనియు

నిచ్చువాఁడు దాఁప • డిచ్చుఁగాని

362

వ. అని పరసంకటంబు దలంపక నిలింపులు గార్మకరత సవి
నయ వాక్యపరంపరలఁ బ్రార్థించిన నతండు దరహాసిగభా
సితవదనుండఁ యఖిలలోకధర్మం బెఱింగియు నొక్కింత
కాలంబు ప్రతివాక్యం బిచ్చితి, దీని సహింహం దగుదురు
మీ యట్టి వారలకుం బ్రിയం బగునేని నెప్పుడైన విడువం
దగినశరీరంబు విడుచుట యేమిదుర్లభం, బధువువంటైన
యీశరీరంబుచేతం గీర్తి సుకృతంబుల నెవ్వ డార్జివ
కుండు నతిండు పాపాదూలకంబు నతికష్టండు. మీ య
ట్టిపుణ్యశోకలచేత నాశ్రింపంబడిన యీశరీరం బ్రహ
మే యథ రాష్ట్రా ద్వి తం బే దే వాంబుచేతనేనియు సకల
భూతంబులు శోకానుభవంబున శోకించు, వృక్షానుభవం
బుల హన్వించు. నట్టి మహాకష్టదైన్యాకంఠబైన యీశరీరం
బుకాక శునకస్యగాలాదులపాలు గాకుండ మేలయ్యెనని
నిశ్చితాత్ముండయి దధిచిత్వాలోకనంబుచిత నిరసితబంధనుం
డయి బుద్ధిగ్రయమానసంబులతోఁ గూడిన తేత్రెఱ్ఱని
బరబ్రహ్మస్వరూపం బైన భగవంతునందు నేకీభూతంబు
సేసియోగజ్ఞానంబున శరీరంబు విడిచె. నప్పుడిందుం డతని

శల్కంబుల విశ్వకర్మనిర్మితంబయి నిశితశతధారాసమాన్వ
తంబయి వెలుంగు వజ్రాయుధంబు నైకొని భగవత్తేజోప
బృంహితుం డయి యైరావతారూఢుం డై సకలదేవోత్త
మగరుడగంధర్వఖచర కిన్నరకింపురుష సిద్ధవిద్యాధర పరిసే
వితుండఁ బు సకలమునిజనంబులు పనుతిఁగఁగ్రదింఁగహర్ష కా
రియై భవదయగ్రహసంక్రాప్తమహోత్సవ వికసితవదనార
విందుండై వృత్రాసురుపై నడచెనప్పుడు. 363

ఉ వృత్రుఁడు మానవాన్వయపఁ విత్రుఁడు లోకజిఘాసకక్రియా
సూత్రుఁడు నిగ్రహగ్రహణ • సుస్థిర వాక్యవివేకమానచా
రిత్రుఁడు దేవలోరగద • రీకృతవక్త్రుఁడు రోషదూషితా
మిత్రుఁడు శత్రురాకఁ గనిఁ మిక్కిలియైనయుగాంతకాకృతిన్.

క. మొందు గల దనుజనాయక

మండలములు గొల్వనడచె • మహిమోద్ధతి పే

దండములనడుముఁ జను నడ

గొండయునుం బోలె నిబిడ • కోపోద్ధతుఁడై.

365

క. కాలగళుఁ డడరి కడువడిఁ

గాలునిపైఁ గవియుమాడ్కి • ఖరతరవసం

చాలితేపూర్వదిగంఠరుఁ

డై లీల మహేంద్రమూఁద • నతఁ డరిగె నృపా.

366

ప ఇట్లు కుద్రగణంబులు వసుగణంబులు నాదిత్యగణంబులు
చశ్వదేవతలు బిత్తదేవతలు మరుద్గణంబులు విశ్వేదేవులు
ఋభువులు నహ్నియమ నైర్మతి వరుణ వాయు కుబేరే
శానాదులు సిద్ధసాధ్యకిన్నరకింపురుషగరుడగంధర్వ ఫేచరక్షము

శింబు లగు నింద్రసైన్యంబులతోడ నముచియు నంబరుండు
 ను ననర్వుండును ద్విపూర్ణుండును వృషభుండును హయగ్రీ
 వుండును శంఖశిరుండును విప్రచిత్తియు నయోముఖుండును
 బుగ్గోముండును వృషపర్వుండును హేతియు బ్రహేతియు
 నుత్కంటుండును ధూమకేశుండును విరూపాక్షుండును గపి
 లుండును విభావసుండును నిల్వలుండును బల్వలుండును
 దండశూకుండును వృషధ్వజుండును గాలనాభుండును మహా
 నాభుండును భూతసంతాపనుండును వృకుండును సుమా
 లియు మాలియు మున్నగు దైతేయ దానవ యక్ష రాక్ష
 నాద్యసంఖ్యయు లగు సృతాసురుబలంబు లంతంతం దల
 పడి మహాయుగ చతుష్టయంబున దేతారంభంబున సమ
 రంబు నేసి రప్పును. 367

చ. అసురులకు సురావలికి నయ్యె మహారణమప్పుడొండొరుల్
 ముసలగ దాసికుతశర • ముద్గరతోమరభింశి వాలప
 ట్టిన పటుశూలచక్రముల • లేవలు సూపియదల్చి యార్చుచున్
 మసలక కప్పి రస్త్రముల • మార్కొని మంటలు మింటనఁటగన్

క. ఒండొరులఁ గడవ నేసిన

కాండము లాకాశపథము • గప్పి మహాలోక

తండంబు లొలసి నిష్ఠుర

భండనముఖ మొప్పె జూడఁ • బ్రళయోచితమై 369

చ. సురవరు లేయు బాణములు సూక్ష్మకగోచరమై నభస్థలం
 బఱిముఱిఁ గప్పి లేపి దివ • సంతముఁ జేసిన లీలన్దాసులే

శ్వరబలియూధపీరులును • సాయకశంకులచేత నాని రూ
పతి శతధూళిఁ జేసిపలుఁ పైనతమంబొనరించి యూర్పుచున్.

చ సమరమవాంధులై సురనిశాచరవీరులు సైనికాగ్రసం
గ్రమితిమహిపరాగములుఁ గ్రమ్మినచు మృలికంపుజేఁకటుల్
దమకనుదోయి కడ్డముగ • దారొక్కనినం జలమేది పోరి రా
క్రమితఁ జాంతరంగపరిఁ ఘట్టితరోషమహున్ పొపునన్.

క. అతిగతితరక ధారా

క్షతములతోఁ గానఁబడిరి • సైనికులు మహా
ద్ధశరోషనహ్నికీలలు
వితతం బై పిక్కఁబల్లి • వెడలెసిభాగిన్.

372

సీ. తవనొచు శింజినీ • టంకారవములు

భటసింహ నాదంబుఁ • బరిభవింప
భీషణోత్తమనాయ • హేమావిఘోషంబు
కరిబృంహిత స్ఫూర్తి • గ్రందుకొలుప
సమర నిశ్చంకాంక • శనిఖనినాదంబు
నేమి స్వనంబుల • నిహ్నవింపఁ
దుములమై నెలఁగెడు • దుందుభిధ్వానంబు
లట్టహాసంబుల • నాక్రమింప

తే. ఘట్టితశస్త్రాస్త్రనిష్ఠుర • ఘట్టనోర్థ
ఖరకణ్డోరోరువిస్ఫులిం • గంబు లడరి
దివ్యళోటీరమణిఘ్నణి • ధిక్కరింప
సమర మొనరించి రసురులు • నమరవరులు.

373

వ. ఇట్లు ప్రళయసంరంభవిజృంభిత సముత్తుంగరంగ త్తరంగి
 తభైరవారావనిష్ఠూగమహార్ణవంబును బోలె యుగాంత
 సంక్రాంతియుంఁగూపవన పరకంపిత దీప్త స్థిరాత నిబిడ ని
 ష్ఠరసీరదంబులుం బోలె నుభయస్థైర్యంబులుం గలసి సం
 కులసమరంబు నలుపునమయంబున యుగాంతకృతాంతసన
 లప్రాణిసంహార కారణలీలయుం బోలె బదాతిరాహుత్త
 గజారోహక రథక మహారథకవీడు లొండొరులు చండ
 గతిం గాండంబులు పఱపుచు గదలం జదువుచు గత్తుల
 గత్తళంబులఁజనుఁగం బొడుచుచు నడిదంబులఁబొడుచుచు
 గుతంబులం గ్రుచ్చుచు గుఠారంబుల వ్రచ్చుచు ముసలం
 బుల మోడుచు ముద్గరంబులం బొడుచుఁ జక్రంబులం
 ద్రుంచుచు సబళంబుల నొంచుచు సురియల మెఱుముచు
 శూలంబులఁ దుఱుముచు వాజుల కుఱికియు వాలంబుల
 నఱికియు దొడలు తుడిచియుఁదొండంబులుఁ ఖండించియు
 నేడ తెడయించియు మెడఘ్న గెడయించియు నడుములు
 ద్రుంచియు నాసికలు ద్రెంచియు బదంబుల విఱిచియు
 భార్గ్వంబులం జఱిచియు గజరంబులఁ బఱిపియు గాత్రంబు
 ల నుఱిపియు గంభంబులఁ బగిలించియుఁ గొమ్మలఁ బెక
 లించియు హస్తంబులఁ దుండించియు సంగంబుల జించియు
 రణంబుల నలియించియు రథకులం బొలించియు సారథులం
 జంపియు స్తైర్యంబులఁ జంపియు శిరంబు నొగలించియు
 సీసకంబు లగిలించియు ఛత్రంబుల నుఱుమాడియుఁ జామ
 రంబులం దునుమాడియు స్థైర్యంబులఁ జదిసియు సాసా

సులమిదిపియు సదుములు ద్రుంచియుమఱియును బరస్పర
గుణవిచ్ఛేదనంబును నన్యోన్య కోదండఖండనపటుత్వంబు
నునుభయైంద్రవధ్వజసారధిరధిక రథవికలనంబును నొండొ
రులపాదజానుజంఘామాస్తమస్తకనిర్దళనంబును రక్తమాం
సమేదః పుంకసంకలితసమరాంగణంబును నై యతిఘోర
భంగిం బెనంగి రప్పుడు.

374

చ. సమజయమున్ సమాశజయః సామ్యః శ్రమమున్ సమానవి
క్రమము సమాస్త్రుశస్త్రబలంగర్వమునై కడఁఘోరభంగి నా
సముచిహరాగ్రసైన్యగణః సాధుత్తోడ విశాచరేశ్వరో
త్తములునురంబు సేసిరొగిదారొకనివృత్తుబలంబుప్రాపునన్.
వ. అప్పుడు.

376

లయగ్రాహి.

మొత్తముగఁ బాటు వెను , నెత్తురుమహానదులుఁ
దత్తముతో నుఱికిఁ , కుత్తుకలు మోవం
జిత్తముల నుబ్బి వెన , నెత్తుకొనుభూతముల
నత్తుకొని శాకిలు , జొత్తిలెడి మాంసం
బుత్తలమాతో మెసంగి , నృత్తములు నేయు మద
మత్తఘనడాకినులు , నృత్తిగతిఁ బ్రేవుల్
బిత్తరములం దిగిచి , మెత్తమెదడు ల్గొనసి
గుత్తగొనుచుండభయఃపృత్తిగలనొప్పెన్

వ. ఇట్లు దేవదానవులు నర్మదాతీరంబునఁ గృతయుగంబునం
దలపడి త్రేతాయుగంబు సొచ్చు నంతకాలంబుఁ బోరు
దారుణంబుగాఁ జేయుచుండ నంగ వృత్రాసురు భుజ

బుంబు పెంపునఁ దెంపు చేసి కంపింపక నిలింపులపైరక్కను
 లగుంపులు సొంపు పెంపు చూపి మహావృక్ష సామాగిరి
 శిఖరంబులు వర్షిచింస. 378

మ. గిరిపామాణమహీజమల్ గురియగా గీర్వాణు లన్నింటి ని
 మ్మరనారాచపరంపరల్ వటపుచుం జూర్ణంబుఁగావింప ని
 ర్భరలీలందమజేయు సత్త్వములుదో ర్భంగంబులైపోవఁగా
 దెరలక రాక్షసయోధవీరులు మదోదేకంబు సంఛిన్నమై.

క. ప్రచురముగ రాక్షసావళి

ఖచరులపై నేయు నిబిడ • కాండావళి దు

ర్వచనుఁ డెడనాడు మాటలు

సుచరిత్రునియందుఁ బోలెఁ , జొగి వయ్యె నృపా. 380

వ. అప్పుడు.

381

వలమయూరము.

అంత సుర లేయు నిబి • డాస్త్రములపాలై

పంతములు దక్కి హత • పౌరుషముల్ ని

శ్చింతగతి రక్కసులు • సిగ్గుఁగి భూమి

గంతుకాని పాటి రష • గాఢరులార్వన్.

382

క. కాండలఁ బోలెడు రక్కసు

లాండ్లొరుల గడవఁ బాటి • రుక్కటి పటుకో

దంపముఖసాధనంబులు

భండనమున నైచి దివిజ • పతు లార్వంగన్. 383

వ. ఇట్లు సమరతలంబు వాసి తనప్రాపు మాసి తీసి పుటచు

చుండు దండనాయకులం జూచి యనుటినుతిం బకపక
సగి వృత్రాసురుం డిట్టచియె. 384

ఉ. క్షుల్లఃవృత్తిమీకగునె • శూరుల కిమ్మెనుగిరి భోగముల్
గొల్లగఁ జేయు చావునుది • గోనవారల కేగల్గ నీ
తిల్లడ మంది యీ సమరధర్మము మానిత లంగ బాకియే
మలుసు దుర్ధమప్రథన • మత్తుఁడువృత్తు ప్రాపెరుంగనే.

క. చావుధువ మైన ప్రాణికి

జావులు రెం డరిసికొనుఁడు • సమరమునందు
భావింప యోగమ దురు

జానంగా లేని చెఱగు • చావుం జావే 385

వ. అని నానుదేన తేజోవీరేష విశేషితులై దవానలకిలలం
బోలె వెలుంగుచు నెఱచి వెన్నిచ్చి పఱచు ననురుల
వెనుకొని తఱుము సురవీరులం జూచి హుంకరించి స్వర్గా
నుభవంబున నిచ్చ లే కుండెనేని మదవలోకనస్పర్శనమా
త్రబు ముందర నిలుతురు గాక యని యేచి కల్పాంతాన
ల్పఘనఘనాటోపంబునుం బోలె గఱోర కంఠ హుంకారభ
ర్జనంబులక గర్జిల్లుచు బ్రళయ కా. పవన షడిభాసితమహాశి
ఖిశిఖావళులఁ దృణీకరించు కుఱిలావ లోకనంబుల నాలో
కించుచుం గాలపరిపక్వలీలాలోలుం డయిన శూలిపాలిక
నాభీల మూర్తియై సకల జీవభార భరణ దుర్భర భగ్న
బ్రహ్మాండభాండమహాధ్వానంబుగా నాస్ఫోటించిన్. 387

ఉ. కూడ జగంబులన్నియును గ్రుంకిరి సూర్యసుధాంశులద్రు
లూటాడె నభిష్ఠిలం బగిలె • నంబుధు లింకెనును గ్రహళివ

ఘోషాదే వడిఁ దిశిల్ పఁతెనుర్వర క్రుంగె నజాండభాండము
 ల్లాడె విభాత బెగ్గడితెనాదచ్చుచు వృత్రుఁడు బాబ్బవెట్టిసక.
 లయగ్రహి.

కూలిరి వియచ్చరులు • సోలిరి దినాధిపతులు

వ్రాల్చి రమరవ్రజము • తూలి రుర గేంద్రుల్
 ప్రేలిరి మరుత్తు లెద • జాలి గొని రాశ్వినలు

కా లుగి రుద్రు లవలీలబడిరాన్
 ప్రేలిరి దిశేశ్వరులు • కీ లెడలినట్లు సుర

జాలములు పెన్నిదుర • పా లగుచు భారా
 భీలగతితోడఁ దను • కేలిధనపుల్ విడిచి

నేలఁబడి మూర్ఖులను • దేలిరి నుహతాత్మా.

వ. ఇట్లు కఠోరకంఠనాదం బొనర్చిన నశనిపాతంబునం గూలు
 • వ్రాణిచయంబుభంగి నంగంబులెఱుంగఁ రణరంగంబునం
 బడి బిట్టుమూర్ఛిల్లిన దివిజరాజసెన్మంబుల వృత్రాసురుండు
 సఁగరరంగద్వార్ముండయి మహీవలయంబు పదాహతుల
 గజగజవడంక నిశితశూలంబు గేల నంకించుచు మదించిన
 భద్ర మాతంగంబు కమలవనంబు చొచ్చి మట్టి మల్లాడు
 విధంబున నిమిలితాత్ముఁ డయి తనపదతలంబుల రూఢం
 బులు మాయం జమురుచు వెక్కసంబుగఁ గ్రీకించువా
 నిం గని వ్రజ వ్రజశత్రోపమనిష్ఠురగదాదండం బాభీలభం
 గిఁ బ్రశ్ఠయకాలమార్తాండచండ పరివేష ఘోరంబుగాఁ
 (దిప్పి నైచిన. 390

మ అది మింటఁ బెనుమంటలంటబట్టపై • యాభీలవేగంబునం

గదియన్ వచ్చినలీల నామకరసం • క్రాంతంబు గావించి బె
ట్టిదుండై చేరిసురారిదానిఁ గొనికా • ఓన్మోరుపాతంబులం
జదియన్ మోఁదె గజేంద్రమస్తకము ను • తానైక నా
(హయ్యుఁ డై. 391

ఆ. అగ్గజంబు గులిశ • హతిఁ గూలు కులమహీ
ద్రంబుఁ బోలె రక్తధార లురుల
మస్తకంబు నగిలి • మద మఱి జిఱజిఱఁ
దిరిగి భీతితోడఁ • దెరలి పఱచె 392

ఉత్సాహము

గజముదెరలి దాని కొఱలి • కంప మొంది పాఱఁగా
భజన నిండ్రుఁ డంకుశమునఁ • బట్టి బిట్టి నిఱచుచున్
నిజసుధారసైక పాన • నిర్ణయార్థకరమునన్
ఋజుత మీఱ నిమిరె నదియు • రీతిమెఱసిక్రమ్మఱన్. 393
వ ఇవ్విధంబున నైరావతంబును నేద దేచ్చుచు నదుర నిలు
చున్న భిదురపాణిం గనితోఁగబుట్టవుఁ జంపిన తెంపుఁ
దలంచి మోహశోకంబుఁ విపర్యాసంబుగా నవ్వుచు నా
హవ కామ్యార్థియై వృత్తం డిట్లనియె. 394

శా. నాకుం బెద్దననీకు సద్గురువు దీ • ననవాతరక్షున్ శుభా
లోకుం జంపితివిట్లు పాపమతివై • లోభంబుతోనియ్యెడన్
లోకుల్ నవ్వఁగ మద్భుజాపటిమగ్గఁ • లోనై తివీశులమం
దాకంపింకఁగనిన్నుఁ గ్రుచ్చిఋణము • క్తాత్ముండనై పేర్చెడన్

౪. ఎట్టి తులు వమునఁ గానీ
నెట్టన తనబ్రగుకు కొఱకు • నివలె గురువు .

జుష్టమును బుణ్య ప్రాప్త్యును

బట్టి వధింపంగఁ గలడె • పశువు బోలెన్.

396

చ. దయయును సత్యమున్ విడిచిఁధర్మముమానియశంబుఁబా
సిశ్రీ

జయములఁ బాఱఁ దోలి పురుషత్వముగానకలొకనిందితా
హ్వాయుఁ డగు వానిచావునకుఁ నార్యులు గుండుదురే సృగా
లముల్

ప్రియమున నెఱునే శవముఁ బ్రేలక చేరు నకంకగృధ్రముల్

క. నిక్క మగు పాపములచే

జక్కితివి నిశాతశూల • శిఖరాగ్రమునన్

ప్రమక్కించి నీదుమాఁసము

గుక్కలు నక్కలును బెఱికి • కొని తినఁ జేతున్. 398

ఉ. దీకొని నీకు నేఁచటఁదిక్కలి వచ్చిన నారు గల్గి రే
నేకమతిం బిశాచములఁకెల్లను దృష్టిగ మన్ని శాతశూ
లైతమహాగ్నికీలల నఁనేకవిధంబుల సోమయాజి నై
మేకలఁ జేసివేల్చెదనఁ మేయమదోద్ధతి వాలియఃయ్యనిన్.

క. కాక ననుఁ గులిశధారల

దీకొని నిర్జింపఁ గలిగి • తేనియు భూతో

ప్రదేకంబు నేసి శూరుల

ప్రాకటపదపద్మధూళి • భాగం బగుదున్.

400

వ. అని మఱియు వాసుదేవ కృపాలబ్ధమర్చిరీక్ష్యుఁడైన వ్రజ
హస్తుని గని యిట్లనియె.

401

నీ సందీయం బేటికి • జంభారి వేవగ

భీదురంబు వ్రేయు యా • భీలభంగి
సతిలోభి నశీన • యర్థరాశియు బోలె

గడపకు మిదివృథ • గాదు సుమ్ము
మురమర్దనుని తేజ • మున నాదధీచి వి

ద్యాతిశయంబున • నధిక మయిన
యది గాన హరిచే ని • యంత్రితోన్మతఃడనై
గౌవుము శత్రుని • గీటుకంచి

ఆ. యెందుఁ గలఁడు విష్ణుఁ • డగును జయశ్రీలు
నొందుగాఁగ వచ్చి • పొందుచుండు

గాన భక్తవరదుఁ • గమలాక్షు నర్చే శు
పదములందు మనముఁ • బదిలపఱుతు.

402

నా ట్లప్పుడు వ్రజధారలం ద్రొపంబడిన విషయభోగంబుల
గలవాఁడ నయి శరీరంబు విడిచి భగవద్దామంబు నొందెద.
నారాయణుని దాసుండ నైన నాకు స్వర్గ మత్యైవా తా
శంబులం గల సుపద్యోగంబులు సచ్చింపం బడవు.
త్రైవర్గీ కాయాస రహితం బయిన మహేశ్వర్యంబు
ప్రసాదించు, గావున ననుపమేయం బయిన భగవత్ప్ర
సాదం బయ్యల కగోచరం, బద్ధేవుని పాదైక మూలంబుగా
నుండు దాసులకు దాసాను దాసుండ నగుచున్న వాఁడ
నని యప్పుర మేశ్వరు నుద్దేశించి.

403

చ. అరయుఁగ భక్తపాలనము • లైనభగవద్గణజాలమాత్మస
స్మరణము సేయవాకునిను • సన్నతిసేయ శరీరచెల్లఁ గి

- కరపరివృత్తి సేయ మదిఁ గాంక్ష యొనర్చెదఁగానియొల్లనే
 నరిది ధ్రువోన్నతస్థలమున బజ్జపట్టణమిందభోగమున్ .404
- ఉ. ఆకలి గొన్నకేపులు రయిబున నీకలు రానిపక్షులున్
 దీకొని తల్లికిన్ మఱి విదేశగతుం డగుభర్త కంగజ
 వ్యాకులచిత్త మైనజవరాలును దత్తర మందా భంగి నో
 శ్రీర పంకజాక్ష నినుఁజేరఁగ నామది గోరెడుం గదే.
- క. నాకుచ సఖ్యము పుణ్య
 శ్లోకులతోఁ గాని తత్త్వ • శూన్యము సంసా
 రైకవిమోహులతోడం
 గా కూడ నొనర్చు మయ్య • కంజదళాక్షా. 406
- వ. అని పలుకుచు. 407

మహాస్రగ్ధర.

హరిపై సర్వాత్ముపై నత్యగణిగుణుపై • సంతరంగంబుపర్వన్
 సరిమేనుప్పొంగ జావున్ జయమును సరిగా • సంతసంబందుచున్
 భీకరుడై కాలాస్నివోలెం • గనలుచుఁగవిసెన్ • గర్వదుర్వారు
 డైదు ర్భరలీలన్ భూమిగంపింపఁగ దిశ లద్రువన్ • భండనో
 ద్దండవృత్తిన్. 408

- క దొరకొని ప్రళయోదకమున
 హరిపైఁ గైలభుఁడు గవియు • హంకారమునన్
 సురనాథుమీఁద వృత్రా
 సురుఁడు మహోద్వృత్తి నడచె • శూలాయుధు డై.
- శా. కల్పాంతాన్నియఁ బాలెచుల్కలెగయఁ • గాఁడొప్పుచున్
 దీన నో | యల్పా చచ్ఛితి వంచు శూలమురయం • బౌధం

గ. బైవెచినంబోల్పు గోటిరవివ్రకాశత దిషంబోవంగ వీక్షిం
చియా! వేల్పుల్ వొంగంగ వజ్రధారదునిమెన్ విన్నాణ
మొప్పారంగన్. 410

ఆ. శూల మప్పుడతడు • స్రుక్కక శిండించె
పూనితోన కదిసి • భుజము ద్రుంచె
నసుర గనలి యేక • హస్తదై వరిముంబు
గొని మహేంద్రుగిట్టి • హనువు లడిచె. 411

వ. ఇట్లు ప్రళయకాలభీషణుని వేష వేష్టంబుగా రోషంబునం
బరిముంబు దిప్పి కుప్పించి గజకుంభస్థలంబు భగ్నంబు నేసి
యింద్రు హనుప్రదేశంబును నిష్కరాహతి నొంచిన. 412

క. గజము మద ముడిగి తిరుగుచు
గుజగుజనై గీతవెట్టె • గులిశము నేలన్
భజన చెడి విడిచె నింద్రుడు
గజబిజతో బెగడె నసుర • కడిమి జగంబుల్. 413

క. గరుడుడు పొదివిననాగము
కరణి వృత్రానురేంద్రు • కడిమికి లోనై
తిరుగుడు వడ్డహరిం గని
పురపుర నాహా యటంచు • బాగిలిరి దివిజుల్. 414

వ. అప్పుడు. 415

ఆ. గజముపాటు నూచి • కడుదీనగతిఁ జూచి
పనికరంబు జూట్ • పడుటఁ జూచి
యుద్ధధర్మ మెఱిగి • యున్నశత్రునిఁ జూచి
సిగ్గుతోడ వజ్ర • శిరము వాంచె. 416

వ. ఇట్లు యేద్రరంగంబున శత్రుసన్నిధిం గరంబు జాటిపడిన
వ్రజంబుఁ బుచ్చి కొనక నిన్వేరవడి లజ్జించి యున్న పాకశా
సనుం జూచి వృత్రుం డిట్లనియె. 417

క. దురమునఁ గైదువు పదలిన
శర ణన్నను వైరిజనులఁ • జూపరు శూరుల్
వెలుగందనేల కులిశము
కర మరుదుగఁ బుచ్చి కొనుము • కాచితి నింద్రా. 418

సీ. వ్రజంబుఁ గైకొని • వైరి నిర్జింపు మి
ట్లడలంగ వేళగా • దమరినాథ
యమర దేహధీను • లెన మూర్తుల శెల్ల
నీశు లక్ష్మీశు స • ర్వేశుఁ బాసి
కడతేర జయములు • గల్గునె యెంద్రుఁ
దలపోసి చూడుమా • తత్త్వబుద్ధి
లోక పాలసమేత • లోకంబు లెవ్వని
వశగతివలఁబడ్డ • పక్షులవలె

తే. జక్కిచేష్టలు సోయుచుఁ • జింత గాంతు
రట్టి మృత్యుబలంబుల • నాత్మజయము
తమదిగాఁ గోరి యజ్ఞాన • తంత్రులగుచుఁ
గమలలోచనులీలాపి • కారములను. 419

తే. మెఱయ య శ్రవణయం బైన • మృగముభంగి
తారునిర్మిత మైనట్టి • తరుణిపోల్కి
శక్ర యెఱుఁగుమి యిల భూత • జాల మెల్ల
ధవళ పంకేరుహాక్షతం , త్రములు గాఁగ • 420

వ. మఱియు * భూతంబులచేతను నింద్రియంబులచేతను నవ
 సుందైన పురుషుండు ప్రకృతిగత వేఱు నేయంబడిన
 యాత్మం బరమేశ్వరానగ్రహంబు వాసి సుఖించు
 చుండు, నవిద్వాంసుం డైనవాఁడనవరతఁబుఁ దన్ను స్వతం
 త్రుంగాఁదలంచుచుండు భూతంబులవలన భూతంబులుపుట్టు
 చుండు, నాభూతంబులు భూతంబులచేత భక్షింపంబమ
 చుండుఁ. బురుషున కాయువు శ్రీయును గీర్తియు నైశ్వర్యం
 బును మొదలయినవి యనుభవింప నంతకాలంబు ప్రాప్తం
 బంతకాలంబు నివసించు, నాప్రాప్తంబు దీక్షితపురుషుండు
 జాలింబొందిన సవియుండకపోవుచుండుం. గావునగుణంబును
 నవగుణంబునుఁ గీర్త్యవకీర్తులును జయాపజయంబులును
 సుఖమః ఖంబులును జాప్యబ్రహ్మకులును సమంబు లయి
 కలుగు చుండు, సజ్జాని యైనవానికి సత్త్వరజస్తమోగుణం
 బులు గలిగి యుండు. నట్టివానికి గుణమయంబులయిన
 నింద్రియాదులె యాశ్మయని తోఁచు చుండుం గావున
 వాఁడా గుణంబులచేత బద్ధుండగు, నాగుణంబులను సాక్షి
 మాత్రం బగు శరీరంబు వేఱని మెవ్వఁ డెఱుంగ నోని
 వాఁడాగుణంబులచేత బద్ధుండు గాఁడు. గావున గుణంబు
 లును గుణియును భోక్తయును భోగ్యంబును జయంబును
 నపజయంబును హర్తయునుహన్యంబును నుత్పత్తిస్థితిలయక
 ర్తయై సర్వోత్కృష్టమండైన యప్పురమేశ్వరుండ కాని
 యన్యఁబు లే. దివ్యుడొక్కహస్తంబు నాయుధంబును

బోయినను భవత్పాశాఃపారాంబునకు సమర్థుఁడ నగు
నన్నుం జూడు మ', వృత్రాసురుఁడు మఱియు నిట్లనియె.

తే వానానంబులు సారెలు • వాశిశరము

లూరితాక్షము లనువులె • యొడ్డనములు

గాఁగ బోరెడు నీద్యూత • కర్మమఁదు

నెసఁగు జయముఁ బరాజయ • మెవ్వడెఱుఁగు. 422

చ. అనవుడు వృత్రాసురటలకుఁ నద్భుత మఁదిసురేంద్రుఁ డెంత
యుం దనమదిఁ గుఱ్ఱితఁ బుడిగి దైవముగా నతఁడలంచికై
కొనియెఁ గరఁబునన్ దిగునఁ గూలినవజ్రము నప్పుడాత్మలో
దనరె జగంబు లన్నియును • దుబుచుబొందిరిభేచరావళుల్.

క. రాహుగ్రహవక్త్రగుహ

గేహాంతము వాసి వచ్చి • కిరణానలి స

ద్బాహుశ్య మొప్ప వెలిఁగెడు

నాహరిదశ్యుండు బోలె • హరి యెప్పె నృపా. 424

వ. ఇట్లు కరకిలితవజ్రాయుధరుజ్జ్వండలమండితదిజ్జ్వండలుండయి
జంభారి గంభీర వాక్యంబులం విస్మయమందస్మిశముఖార
విందుం డయి వృత్రున కిట్లనియె. 425

క. ఓదానవేంద్ర నీమతి

వేదాంతముఁ బోలె దత్త్వ • విజ్ఞానకళా

మోదము నీ వతిభక్తుఁడ

వాదిగువురుషునకుఁ బతికి • నబ్జాక్షునకున్. 426

ఉ. లోకము లెల్ల నింపి తనఁలోనుగ సర్వముఁ జేసిప్రాణులన్
దీకులఁ బెట్టి యెల్లెడలఁ దీవులు సూపెడి విష్ణుమాయనేఁ

డేకమణిం దలంచి తిది • యేల మహాసురనూపు మాని సు
 జ్ఞోకుఁ బురాణపూరుషుని శోభనమూర్తిధరింపుమింపునన్
 ఏనియసుంబు సల్పితివా యెట్టి మహతప మాచరించితో
 పూని రజోగుణభరితఁ • బొందని నీమతి శాంతదాంత స
 న్మానసమానసానుభవ • సుతమరాళుని లోకభావ స
 మ్మానునమేయ నాదనుజ మస్యచ భ క్తిపాసంగెంతయున్.

క. నారాయణ రూపామృత

వారాహారమునఁ దేలు • భక్తుఁడు గా భూ
 దార కరఖాతికోదక

పూరంబుల నెల తృప్తి • బొందు మహత్మా. 429

వ. అని పలుకు సుగేండు నుపలక్షించి వృత్రాసురుం డా
 యాధన దుర్మషణ సంఘషణ మాణ మానసుం డై
 వైరిం బుఁకొల్పుకొని వామహస్తంబులం బరిఘంబుఁడిప్పు
 చు నొప్పరంబునకుం గుప్పించుచు బ్రహ్మాండకర్పరంబు
 నిష్ఠురభైరవారావంబునం బగిలించుచు సముత్తుంగమత్త
 మాతంగపు గవంబు వృషభంబు పైఁ గవియు
 భంగి సురవృషభుపేగురంబుపలక్షించి భీషణాశనినిపాతవే
 గంబున గొట్టిన నిద్రుండు శులిశధార సప్రసికంబుఁడు
 నిమి తోడన శేషఘాతావి శేషభాసురంబున బాహుదం
 డంబు ఖండించె. నెప్పుడు వృత్రుండు భిన్న బాహుద్వయ
 మూలుఁడై రత్తధారావలి దోగుచు వజ్రచేతంబక్ష
 హతంబై దివంబునండి జాటుచున్న కులపర్వతంబునుం
 బ్బోలఁజూపట్టి ప్రళయకాలసంహారనిటలచ్చటచ్చటార్భట

కఠోరకీలాభీలాగ్ని సమానక్రూరకుశల నిరీక్షణదుర్ని
 రీక్షుం డు భూమి గ్రిందిచాడను నాకాశంబు మీది
 చాడను హత్తించి నభోమంలంబునుం బోలె దుది మొద
 లెఱుంగ రాక వికృతంబుగా వక్త్రంబు దెఱచి మందరమ
 ధన మధ్యమానవిషధరజనిత విషవిషమజిహ్వభీలం బగు
 నాలుక నభయంబు నాకుచు గాలసంహారకారుణం
 డయిన కాలునిభుజాదండమండితం బగు కాలదండంబునుం
 బోని దంష్ట్రలచేత జగత్త్రియంబును మ్రింగెడువాడునుం
 బోలె సతిమాత్రనుహకాయుండయి సర్వతంబులం దలంగ
 మీటుచు నడగొండయుం బోలె సభోభాగ భూభాగంబుల
 నాక్రమించి యప్పుడు. 430

ఉ. కాలమునాటిమృత్యువుము • ఖంబునఁబోలెనువిస్ఫులింగ
 ముల్ గ్రాలగ దేవసంఘములుగంపము నొంద జగంబులెల్లనా
 హుతితారవం బెసఁగ • నభగజంబును నాయుధంబుతో
 నాలుకజుట్టిజుట్టి సురనాధుని మ్రింగెమహాదృతాకృతిఁ.

ఆ. లోక మెల్ల నడుపు • చీకాకుపడె దనుం
 బడరె నుడుగణంబు • లవనఁ బడియె
 సోనువాన గురిసె • సూర్యచంద్రాగ్నుల
 రశ్మి లడఁగె దిశలు • రభసమయ్యె. 432

వ. ఆప్పుడు. 433

ఉ. కందఁడు భీతిఁ గుందఁడు ప్రకంపమునొందఁడు పెద్దనిద్దరం
 జెందఁడు తత్తరింపఁడు వి • శేషముఁ దప్పడు జైవవీజయా

నందఁగైకవిద్యను మ • సంబునఁ దాల్చుచు నేండ్లఁ గాని సంత్ర
కందునఁ దానిశాచరునిగర్భములో హరిక్షితాగృహై
వ. ఇట్లు కవచరూప శ్రీనారాయణకృపాపాలితం డయి
యోగబలంబున బరభేది యతని యుదరంబు సజాయు
ధంబున భేదించి యైరావతనహితం డయి వెడలి యతని
కంధరంబు తొగ నెడువ వజ్రంబుఁ బ్రయోగించిన నది
నిష్ఠురవేగంబున వృత హరిణార్థంబుగం దిరుగుచు సూర్యా
దిగ్రహనక్షత్రంబులకు దక్షిణోత్తరగతిరూపం బయిన
సగనస్సరసంధియందు నహోరాత్రమధ్య బున నృత్యశిరం
బు పర్వతశిఖరంబునుం బోలెఁ ద్రుంచి కూలం ద్రోచె
నప్పుడు. 435

మ మొసెన్ మందుభులంబరంబునగడు • మోసిందిగంధర్వు
లుసురలు సామ్యులుసిద్ధులు మునివరుల్ • సాంపాగనృత
ఘ్ను భీకరతేజో విభవప్రకాశక రవి • ఖ్యాతైక మంత్రంబు
లందిర మొప్పం బరియించుచుం గురిసి రెం • తేగ్రోత్త
పూసోనలన్. 436

ఆ. ఏమి సెప్ప నప్పు • డింద్రదారితనువున
నొక్క దివ్యతేజ • మబ్బి వెడలి
లోక మెల్లఁ జూడ • లోకులు నూడ నీ
లోక మరసి విష్ణు • లోను సొచ్చె. 437

వ. ఇట్లు లోకభీకరుండై వృతాసురుండు గూలిన నఖిలలో
కంబులుఁ బరితాపంబు లుక్కి సుస్థుతిం బొందె. దేవర్షి

పితృగణాంబులు దానవుల తోడం గూడి యింద్రునకుం
జెప్పక తమమాస్థానంబులకుం జని రనిన విని పరిక్షిన్నరేం
ద్రుండు శుకయోగీంద్రున కిట్లనియె. 438

ఆ ఏమికారణమున • నింద్రుతోఁ బలుకక
సురలు వోయి రట్టి • సురగణాంబు
లెందుచేత సుఖము • జెందిరి వ్రజికిఁ
జేటు గలుగుటెట్లు • జెప్పవయ్య. 439

వ. అనిన శుకం డిట్లనియె. వృత్రపరాక్రమ చకితులయిన
నిఖిల దేవతలును మహర్షి గణాంబులును మున్న వృత్రప
థార్థం బింద్రుని బ్రాధ్ధించిన నతండు బ్రహ్మహత్యకుం
జాలక తొల్లివిశ్వరూపునింజంపిన పాపంబు స్త్రీలయందును
భూమియందును జలంబులందును ద్రుమంబులందును విభ
జించి వెట్టితి నిపు డీహత్య యేమిటం బాపుకొనువాడ
నా కిశ్యో బనిన మహర్షు లశ్వమేధయజ్ఞంబు సేయించి
యజ్ఞ పురుషుండయిన శ్రీనారాయణుడేవుని సత్తుష్టునిం
జేసి యీహత్యం బాపం గలవారము. స్వభావంబున శ్రా
హ్మణ పితృగోమాతృ సజ్జనహంత లయినవార లేదేవునిం
గీర్తించి శుద్ధాత్ములగుదు, రద్దేవుని నశ్వమేధమహర్షర
ముఖంబున నశ్రద్ధా నివృత్తుడవై సేవించిన నీకు ఖలుండైన
యింద్రురాత్ముని హంసించిన హత్య యేమిసేయం గల దని
యొడ్డుబడిచిన, నింద్రుండు వల్లె యని యవిధంబున
వృత్రునిం బరివార్చి బ్రహ్మహత్యం బొంది యాపాపంబు
భరియింప నోషక దుర్దశం బొందె నప్పుడు. 440

సీ పాపంపుఁ జండాలు • రూపంబు గలదాని

ముదిమిచే నొడలెల్లఁ • గదలుదాని
క్షయకువ్వరోగ సం • చయకృతం బగుదాని

నురురక్త పూరంబు • దొరఁగుదాని
వెరసిన వెంఁడుకల్ • వెరసినతల దాని

నటఁ బోకు పోకుడు • మనెడు దాని
గదురుకంపులఁ బ్రేవు • లదరఁ జేసెడుదానిఁ

దా నెందు బాటినఁ • దలుముదాని

ఆ. నాగుణంబు లెల్ల • భోగింప కేరీతి

నరుగ నెంతవాఁడ • ననెడుదాని

బిట్టు దిరిగి చూచి • భీతిల్లి సిగ్గుతో
దేవనాయకుండు • దెలి పఱచె.

441

వ ఇట్లతివికృతత్వంబుతో బ్రహ్మహత్య వెరుదగుల నిండ్రుండు
నభోభాగ భూభాగదిగ్భాగంబు లెల్లం దిరిగి చొరం
దెరువు లేక దీర్ఘ నిర్ఘాతాటోప నిశ్శాసనదూషి
తుండై యీశాన్యభాగంబునకుం బఱచి యదైస నమేయ
పుణ్యగణ్యం బయిన మానస సరస్సునం బ్రవేశించి యం
దొక్క కమలనాళంబు సొచ్చి యందుఁ దంతు
వులం గలసి రూపంబు లేక యలబ్ధభోగుండై బ్రహ్మ
హత్య విమోచనంబుఁ జింతించి కొనుచు సహస్రవర్షంబు
లుండె. నా చండాలియు నది పరమేశ్వర దిగ్భాగం
బగుట • జేసి యందుం చొర రాక కాచియుండె. సంత
కాలంబుఁ దిదివంబున నహుషుండు విద్యాబల తపోబల

యోగబలంబులు బాలించు చుండి సంపదైశ్వర్యమదాం
 ధుండై యింద్రుని గోరి యింద్రుండు వచ్చునందాఁక
 నాకుం బత్నివి గమ్మునిన, నాశచీదేవి బృహస్పతి ప్రేరిత
 యును బ్రహ్మర్షి వాహ్మశిబిః నెక్కి నచ్చి నన్న భోగింపు
 మనిన, సతఁడట్లచేసి కుంభసంభవ శాపహతుఁడయి
 యజగరమోని యందఁ బుట్టె. సంత నింద్రుండు బ్రహ్మ
 షిఁ గణోపహూతుఁ డయి త్రిదివంబునకు వచ్చె. సంత
 కాలంబు నారాయణచరణాంబుల ధ్యానపరుండయి చిం
 తించుచుఁ దద్దిశాధినాయకుం డయిన శంకరుచేత రక్షి
 తుండయి యుండుటం జేసి తద్దోషబలంబు దటిఁగి సహ
 స్రాక్షుం బీడింప లేదయ్యె. నప్పు డింద్రుండు నిజైశ్వ
 ర్యంబునుం బొంది బ్రహ్మర్షి పరివృతుండయి మహాపురు
 షాపరాధంబు సేసి హయమేధా ధ్వరంబునకు దీక్షగైకొని
 బ్రహ్మ వాదులచేత యజింపఁ బడు చున్నవాఁ డయి
 సర్వదేవతామయుం డయిన నారాయణుం బరితృపుం జేసి
 మంచు విరియించు మార్తాండుని చదంబునఁ దాష్టవధ
 రూపపాపంబు నాశంబు నొందించి సకల దివిజయక్ష గంధ
 ర్వసిద్ధమునిజ నసంస్తాయమానుం డయి త్రిభువనైశ్వర్య
 భోగ భాగ్యంబులఁ గయికొనియె నప్పుడు. 442

చ. సతతమరీచి ముఖ్యమునిఁ సంమముచేత యథాచితఁబుగాఁ
 గృతఘనవాజి మేధమునఁ గేశవునిశుఁబురాణపూరుషు
 హితు జగదీశు యజ్ఞపతి • నిష్టఫలప్రదు సతతరంగసం
 గతు భజియించి వజ్రగతఁకల్మషుఁడై నెగడకామహీశ్వరా.

నీ మఱియుఁ బుట్టింపంగ ♦ మనసు వెట్టిన యట్టి
 క్రూరకర్మాంభోది • కుంభజుండు
 అంగారములు నేయు ♦ నాహుతిఁ గననోపు
 బహుపాప కానన • పాపకుండు
 కందక దిగ మ్రింగ • గట్టునఁ దేవంగఁ
 గల్మష గరిళగం • గా ధరుండు
 ఘనగుహాంతరముల • కాలూన నియ్యసి
 కలుష దుస్తరతమో • గ్రహవిభుండు

ఆ. సకల ముక్తిలోక ♦ సామాజ్యసమధిక
 సహజభోగ భాగ్య • సంగ్రహైక
 కారణానమేయ ♦ కంజాక్ష సర్వేశ
 కేశవాది నాను • కీర్తనంబు.

444

నీ. అఖలదుఃఖైక సం • హార కారణమును
 నఖిలార్థసంచ యా • స్తోదకరము
 విమలభక్త్యుదేక • విభవ సందర్శనం
 బహుపమభక్త వ • ర్ణనరతంబు
 విబుధహింసానేక • విజయ సంయుక్తంబు
 గ్రస్తామరేంద్ర మో •క్షక్రమంబు
 బ్రహ్మహత్యానేక • పాపాబ్ధితారణ
 కారణ సజ్జన • కాంక్షితంబు

తే. నైన యీయితి హాసంబు ♦ నధికభక్తి
 వినినఁ జదివిన వారికి • ననుదినంబు

నాయురారోగ్యకరము జ • యాభివృద్ధి
కర్మనాశము సుగతియుఁ • గల్గు చుండు.

445

సీ. నావుడు యోగీంద్ర • నామనం బీవృత్తు
వివరంబు నీచేత • విన్న మొదలు
కడు నద్భుతంబునఁ • గళవళం బందెడుఁ
గొటలు రజస్తమో • గుణములందు
వర్తించు నీహీన • వర్తికి నేరీతి
మాధవ పదభక్తి • మది వసించె
సత్త్వస్వభావులై • సమబుద్ధులై తపో
నియమప్రయత్ను లై • నిష్ఠచేత

తే. నిర్మలాత్మకు లైనట్టి • ధర్మపరుల
కమరులకుఁ బుణ్యమునులకు • సంబుజాత్ము
భూరికైవల్య సంప్రాప్తి • మూల మైన
భక్తి వీనికిఁ బోలె నే • ర్పాటు గాదు.

446

సీ. భూస్థలిఁ గల రేణు • పులకన్న దట్ట మై
కడు మెప్పు శీవ సం • ఘములు గలవు
ఆజీవములలోన • సరయ ధర్మాయత
మతి వసించినవారు • మనుజజాతి
యా మనుష్యులలోనఁ • గామంబుఁ బెడఁబాసి
మోక్షార్థు లగువారు • మొదల నరిది
మోక్షమార్గం బొత్త • మూలంబుగా నుండు
వార్ధిలో ముక్తులు • లేరు తలచు

తే. ముక్తు లైనట్టవారిలో • యుక్తి దలపఁ
జాల దుర్లభుఁ డమితప్ర • శాంతిపరుఁడు
సరిమనుజుఁ ననిరతుండు • భద్రగుణుఁడు
రమణ శ్రీవాసుదేవప • రాయణుండు

447

తే. సకలలోకాపకారి దా • స్సాగతుండు
వృత్తుః డేక్రియ సుజ్ఞాన • వేదియయ్యె
సమరమునఁ బొరుషుఁబుచే • నమరవిభుని
నెట్లు మెప్పించె దీని నా • కెటుగఁ జెల్లమ

448

•- చిత్ర కేతూ పా ఖ్యా న ము -•

వ. అని పరీక్షింప రేండుండు శుకయోగీంద్రు నడిగె నని సూ
తుండు శౌనకాదిమునులకుఁ జెప్పి మఱియు నిట్లనియె.
నట్లు గజపురవల్లభుండు సంప్రశ్నంబు సేసిన బాదరాయణి
హరిస్మరణశ్రద్ధాపరుం డయి యిట్లనియెఁ. దొల్లి కృష్ణ
ద్వైపాయన నారద దేవలమహర్షులు నా కెఱింగించిన
యతిహాసంబు గలదు, దాని నెఱింగించెద సావధానుండవై
యాకర్ణింపుము.

449

చ. అమితవిభూతిః జూని నమ, రాధిపుఁ బోలుచు శూర శేనదే
శములకు భర్తయై ప్రజలు, సంతసమందఁగ సార్వభౌముడై
క్షుఁమ దన కెల్లకాలమును • గామదుహంబుగ జిత్రకేతునా
మమునఁ బ్రసిద్ధికెక్కె గుణ • మండనుఁడంచితకీర్తి గాముడై.

సీ. మానితతారుణ్య • మదనతురంగులు

కందర్పవిజయైక • ఖడ్గలతలు

మదనసమ్మోహన • మగ్రతాధిదేవతల్
 పంచశిలీముఖు • బంచైకజై
 లసమాస్త్రుఁ డఖిలంబు • నడగించు బొమ్మలు
 నాత్మ సంభవుని క • ట్టాయితములు
 పుండ్రక్షుకోడండు • భూరి తేజంబులు
 శంబరవిద్యేషి • సాయకములు

తే. నాఁగఁ బాలుపారు నొకకోటి • నలినముఖులు
 దనకుఁ బత్నులు గాగ న • త్యంతవిమల
 కీర్తివైభవ సన్మార్గ • వర్తి యగుచు
 జగతిఁ బాలింపు చుండె నా • జనపభుండు.

451

తే కడిమి వేవేలు భార్యలు • గలిగి యుండి
 పరఁగ సంతతి యెందును • బడయ లేక
 చిత్తమునఁ జాలఁ బాయని • చింత వొడమి
 బడలఁ జొచ్చెను వేసవి • మడుపుబోలె.

452

ఉ. రూపముసత్ప్రతాపముమధుత్పతి భోగముయావనంబుసం
 దీపితచారువర్తనము • దిగ్విజయంబును సత్యమున్ జగ
 ద్వాప్యపితకీర్తియున్ సతులు • వైభవముఖ్యములెల్ల మాన్పఁగా
 నోపక యుండె నాన్యపతి • నొందినసంతతి లేనిదుఃఖమున్.

వ. ఇట్లు సంతతి లేక యతిదుఃఖమానసుం డయిన యానరే
 ద్రుని మందిరంబున కంగిరస మహాముని వచ్చి యతనిచేత
 నతిథిసత్కారంబులు వడసి కుశలం బడిగి రాజ్యంబు భవద
 ధీనంబకదా, పృథివ్యప్రేజోవాయ్యాకాశమహావహంకారంబు

లని యేఁగి యేఁగిచేత రక్షింపంబుడ జీవుడునుం బోలె
 నమాత్య జనపదమగ్గద్రవిణసంచయదండమిత్రంబు లనేడి
 సప్తక్షతృతులచేత రక్షితుండవై ప్రశ్న తి పురుషుల
 యందు భారంబు నెట్టి రాజసుఖంబు లనుభవించువు
 గదా, మఱియు వారప్రజా మాత్యభృత్యమంతి పౌరజా
 నపదభూపాలురు నీకు నశవర్తులుగదా, సర్వంబునుం గలిగి
 సార్వభౌముండ నైన నీవదనంబున విన్నదనంబు గలిగి
 యున్నయది కితం బేమి యనిన నామునిప్రవరుఁడు నతం
 డిట్లనియె. మీతపోబలంబున మీకు నెఱుంగ రాకయున్న
 యదియుం గలదే యని తల వంచి యూరకున్న నతని
 యభీప్రాయం బెఱిగి యా భగవంతుం డైన యోగ
 సుండు దయాళుండయి పుత్రకామేష్టి వ్రేల్చి యష్టశేషం
 బని యగ్రమహిషి యైన కృతద్యుతి కిచ్చి నీకుం బుష్కం
 డుగలిగెడి నతనివలన సుఖదుఃఖంబు లనుభవంపం గల నని
 నెప్పి యమ్మఁగఁతుండు సనియె. నాకృతమృతి యను
 దేవి గర్భంబు ధరియించి నవమాసావసానంబునం గుమా
 రునిం గనియె. నాకాలంబున రాజున సమస్తభృత్యామా
 త్యజనంబులు బరమానందంబు బొంది. రవుడుచిత్రకేతుడు
 గృతస్నానుండయి సకలభూషణభూషితుం డయి సుతు
 నకు జాతకర్మంబు నిర్వర్తించి బ్రాహ్మణులకు నపరిమిత
 హిరణ్యరజతదానంబులు వస్త్రాభరణంబులును గ్రామీంబులు
 ను గజంబులును వాహనంబులును ధేనువులును నాకేసి
 యుచ్చదంబుల ద్రవ్యంబును దానంబుచేసి ప్రాణిసముద్ర

యంబునకుఁ బర్జన్యండును బోలె దక్కినవాలకు నిష్టకా
మంబులు వర్షించి పరమానందహృదయం డయి యుండె
గుమారుండును మాశృషితృ బంధుజనంబులకు సంతో
షంబు చేయుచు దినదినప్రవర్ధమానుండయి పెరుగుచుండె.
సంతం బుత్రమోహంబునం గృతమృతీయందు బద్ధాను
రాగుండయి మహీధవుండు వర్తింపు చుండం దక్కినభార్య
లుసంతానసంతోషవికిలలై యీమోహంబునకుం గార
ణంబు పుత్రుండ యని యీర్ష్యం జేసి దారుణచిత్తలయి
కుమారునకు పిషంబు బెట్టించిన సుఖనిద్రితుండును బోలె
బాలుండు మృతిఁ బొందె. నప్పుడు నేగుటయు దాది
బోధింపఁ జని యాకుమారుని వికృతాకారంబుఁ జూచి
విస్మయ శోకభయార్తయై పుడమిం బడి యాక్రందించె.
నప్పుడు.

454

త ర ల ము .

పుడమి : ట్టక నిర్వసం బడి • పొక్కుచుం గడుదీనయై
యడఁకు నేమియు లేనివాక్కులనావు రంచు విలాపమం
దెడలు దోష భృశాతుగోన్నతి • నేడ్చినన్ విని భీతితోఁ
గడుపు బిట్టవియంగ భూపతి • కాంత గ్రక్కున నేగుచున్.

ఆ. బాలుఁ డొక్కరుండు • పరిణామశీలుండు

వశక ర్థ తపసి • వరమువలనఁ

బుట్టి మిన్న కల్లు • నొల్లెసి యున్నట్టి యా

కొడుకుఁజూచి తల్లి • యడలఁ జొచ్చె.

456

ఉ. కుంకుమరాగరమృకుచఃకంఠములం గడుఁ గజ్జలంబుతోఁ
బంకీల మైనబౌష్పములంపాల్పడ మజ్జన మాచరించుచుం
గంకణపాణిపల్లవయుఁగంబున వక్షము మోఁదికొంచు నా
పంకరుహాక్షి యేడ్చెఁ బరిఁభావితపంచమసుస్వరంబునన్.

క. ఆయార్తరవమునకు భూ
నాయకుఁడు భయంబు నొంది • నయ ముసిగి సుతున్
దాయఁగ వేగంబున జని
పాయనిమోహంబుతోడ • బాలునిమోదన్. 458

స్వోణి.

నాలి యోపుత్రసీ • వార్త దఁభోభియై
కూలఁగా వ్రేయ కీ • కొద్ది నన్నెక్కిన్
జాలి నొందించె నా • జాడ లిం శ్రెష్టిదో
తూలుమిశగ్లికిన్ • దుఃఖ మెట్లారునో.

వ. అని తల మొల మెఱుంగక పలవించుచు భృత్యామాత్య
బంధుజనంబులం గూడి యుడలుచు నున్న యారాజు
దుఃఖం బెఱింగి యంగిరసుండు నాడునితోడం గూడి
చనుదెంచి మృతుండయిన పుత్రునిపదతలంబున మృతుం
డునుం బోలెఁ బడియున్న యారాజుం గనుంగొని యిట్ల
నియె. • 460

సీ. నీకు నీఁడెవ్వఁడు • నీ వెవ్వఁకి శోక

సంతాప మందెను • సార్వభౌమ

పుత్త్రమిత్రాదులు • పూర్వజన్మంబున

నెవ్వనివారలో • యెఱుంగఁ గలవె

మొదలవేసదీ గ • మున కాడకు

సికతంబు గూడుచు • జెదరు చుండు

నారీతిఁ బ్రాణుల • కలికాలగతిచేత

బుట్టుట చచ్చుట • పొసఁగు చుండుఁ

ఆ. గాన భూతములకుఁ • గలుగు భూతంబులు

మమతతోడ విష్ణు • మాయఁ జేసి

దీని కడల నేల • ధృతిఁ దూలగా నేల

బుద్ధిఁ దలఁప వలదె • భూతసృష్టి.

461

వ. మఱియు నేను నీవును దక్షిణవారలును బ్రవర్తమాన
కాలంబునం గలిగిన జన్మంబు నొంది మృత్యువు నలన
విరామంబు నొందం గలవార మై యిప్పుడ లేక పోవు
దుము, చావు పుట్టువులకు నికరంబు లే. దీశ్వరుండు
దన మాయచేత భూతజాలంబుల వలన భూతంబులఁ
బుట్టించు, వాని నా భూతంబుల చేతన రక్షించు, వాని
నా భూతంబుల చేతన హరించు. స్వతంత్రంబు లేసి
తన సృష్టిచేత బాలుండునుం బోలె నపేక్ష లేక యుండు.
దేహి యైన పితృదేహంబుచేత దేహి యైన పుత్రదేహం
బు మోతృదేహంబు వలనం గలుగు చుండు. నా ప్రకా
రంబునబీజంబు వలన బీజంబు పుట్టు చుండ దేహికి నివి
శాశ్వతం బై జరుగుచునుండు. • బూర్వ కాలంబున

సామాన్య విశేష విభాగంబులు సన్మాత్రం బైన నస్తువు
లం దేవిధంబునం గల్పింప, బడియె, నాప్రకారంబున
దేహంబునకు జీవునకు నన్యోన్యవిభాగంబు పూర్వకాలం
బున నజ్ఞానకల్పితం బయ్యె. జన్మఫలంబులనఁ జూచుచున్న
వారికి దహనక్రియల నగ్ని పెక్కురూపంబులం గానంబ
దుభంగి నెక్కండయున జీవుండు పెక్కుభంగుల వెలుంగు
చుండు, నివి యన్నియు నాత్మజ్ఞాంబు నాలక దేహి
దేహ సంయోగంబు స్వప్నంబునందు భయావహం
బైన ప్రయోజనంబు నడుపు చుండి మేల్కొంచి
యాస్వప్నార్థం బైన ప్రయోజనంబు తనదిగా దనియెఱుం
గుభంగిఁ జీవుండే తా నని జ్ఞానగోచరుం డైనవాఁడెఱుం
గుం గావున నన్నియును మనోమాత్రం బని తెలిసి మో
హతమాంబు వాసి భగవంతుం డైన వాసుదేవుని యందుఁ
జిత్తంబు వెట్టి నిర్మలాత్మకుండు నగు మన బోధించినఁ
జిత్రకేతుండు లేచి వారల కిట్లనియె.

462

సీ. యతివేషములు పూని • యతిగూఢగతి నిందు

నేతెంచినట్టి మీ • రెవ్వరయ్య

కడఁగి నన్ బోలిన • గ్రామ్యబుద్ధుల నెల్ల

• బోధింప వచ్చిన • పణ్యమతులొ

రనుణఁ గుమారనా • రద ఋషభాదులొ

దేవలాసితు లను • ధీరమతులొ

వ్యాస నసిష్ఠుడు • రావస మృక్కదుజ

గౌతమ శుక రామ • కపిలమునులొ

తే. యాజ్ఞవల్క్యుండుఁ దరణియు • నానుణియును
జ్వవనరోమశు లాసురి • జాతుకర్ణ
దత్త మైత్రేయ వరభర • ద్వాజబోధ్య
పంచశిఖుయా పరాశర • ప్రభృతిమునులొ.

163

క. షీరలలో నెన్వరు సుర
చారణగంధర్వసిద్ధ • సంఘంబులలో
నారలొ యీసుజ్ఞానము
కారణ మై యెవరియందుఁ • గలదు తలంపన్.

464

శ. పొందుగ గ్రామ్యవశుత్వము
నంది మహాశోకమందు • నడగిన నాకున్
ముందట దివ్యజ్ఞానముఁ
జెందించినవారొ మిమ్ముఁ • జెప్పుడు తెలియన్.

465

వ. అనిన నంగిరసుం డిట్లనియె. నేను బుత్త్రకాంక్ష వైననీకు
బుత్తుని బ్రసాదించిన యంగిరసుండ, నితండు బ్రహ్మపుత్తుని
డయిన నారదభగవంతుండు, దుస్తగం బైన పుత్త్రశోకం
బున మగ్నుండ వైన నిను ననుగ్రహించి • పరమజ్ఞానం
బుపదేశింప వచ్చితిమి. నీదుఃఖం బెఱింగి పుత్తునిచ్చితి
మేనిఁ బుత్త్రుండు లయిన వారితాపంబు నీచేత ననుభ
వింపంబడు. నిష్కారంబున లోకంబున సతులును గృ
హంబులును సంపదలును శబ్దాదులయిన విషయంబులును
రాధ్యవైభవంబును జంచలంబులు. మఱియు • రాజ్యంబును
భూమియును బలంబును ధనంబును భృత్యామృత్య

సుహృద్భావమును మోడలయిన కోకమోహభయపీడలం
జేయుచుండుఁ గాని సుఖంబుల నీనేరవు. గంధర్వనగరం
బునుం బోలె స్వప్నలబ్ధ మనోరథంబునుం బోలె నర్థంబును
బాసి కానంబడుచు మనోభవంబు లయిన యర్థంబులం
గూడి స్వార్థంబు లయి కానంబడనేరవు. కర్మంబులచేత
ధ్యానంబులు నేయుచుండు, మనంబులు నానాకిర్మంబు
లగుచు నుండు. నీదేహి దేహంబు ద్రవ్యజ్ఞానక్రియాత్మ
కంటై దేహికి వివిధక్షేప సంతాపంబులం జేయుచుండు.
గావున నీవు నిర్మలం బయిన మనంబుచేత నాత్మగతి వెదకి
ఘృవం బయిన పదవినొందు మనియె. నప్పుడు నారదుం
డిట్లనియె. నుపనిషద్గోప్యం బగు నేనిచ్చు మంత్రం బెవ్వం
డేని సప్తరాత్రంబులు పఠియించు, నతండు సంకర్షణం
డైన భగవంతునిం జూచు. నెవ్వని పాదమూలంబు సర్వా
శ్రయం బై యుండు. నట్టి శ్రీమన్నారాయణుని పాదంబు
లు నేవించి యీ మోహంబు వదలి యతిశీఘ్రంబున
నుత్తమ పదంబు నొందు. మిప్పు డిక్కుమారునకు నీకును
బ్రయోజనంబు గలదేనిం జూచుము.

వ. అని నారదుండు మృతబాలకుని కథేబరంబుఁ జూచి యో
జింపుండ నీకు శుభం బయ్యెడు. నిందుఁ బ్రవేశించి యాయు
శ్శేషంబు నేనుభవించి పిత్రధీనంబైన రాజ్యాసనంబునఁ
గూర్చుండు మనిన నజ్ఞేవుం డిట్లనియె.

తే కర్మవశమున నెందు సు • ఖంబు లేక
దేవతీర్థబృయోనులఁ • దిరుగ్గు నాకు

వెలయ నేజన్మమందునా • వీరు తల్లి
దండ్రులయినారు చెప్పవే • తాపసేంద్ర.
తే. బాంధవజ్ఞాతి సుతులును • బగతు రాత్తు
వరులుదాసీన మధ్య స్థ • వర్గములును
సరగ వినుచుందు కొక్కొక్క • జన్మమునను
నెఱయఁ బ్రాణికినొక వావి • నిజము గలదె.

తే. రత్నములు హేమములు నను • రాగశీల
నమ్మకంబుల నీవల • నావల నగు
భంగ నరులందు జీవుండు • ప్రాప్తుఁ డగుచు
నలమిఁ దిరుగుచు నుండుఁ దా • నెందుఁ జెడఁచు.

సీ. ఒక్కడై నిత్యుడై • యొక్కడఁ గడలేక
సొరిది జన్మాదుల • శూన్యుడగును
సర్వంబునం దుంఁడి • సర్వంబు దనయందుఁ
నుండంగ సర్వాశ్ర • యుం డనంగ
సూక్ష్మమై స్థూలమై • సూక్ష్మాధికములకు
సామ్యమై స్వప్రకా • శమున వెలిఁగి
యఖిలంబుఁ జూచుచు • నఖిల ప్రభావుడై
యఖిలంబుఁ దనయంద • యడఁచికొనుచు

తే. నాత్మమాయాగుణంబుల • నాత్మమయము
గాఁగ విశ్వంబుఁ దనసృష్టి • ఘనతఁ జెందఁ
జేయు చుండును సర్వంసం • జీవనుండు
రమణ విశ్వాత్ముఁ డయిన నా • రాయణుండు.

క. సతు లెవ్వరు సుతు లెవ్వరు
పతు లెవ్వరు నిత్య శత్రు • బంధుప్రియ సం
గతు లెవ్వరు సర్వాత్మక
గతుఁ డై గూనాక్షయైన • మనఁ డొక్కచిహ్నం. 471

చిత్రకేతుండు శప, బాచరించి భవస్థిసాదాబు నొందుట.

వ. మఱియు సుఖవఃఖి ముఁ బొందక సర్వోపాసీయండయు
సరమాత్మయై యు మా సప్తరషేశ్వరూపుండు నయిన
నాకును మీకు నెక్కడిన బంధు. మీకు దుఃఖింబునకుం
బని లేదని కలిక యాశ్చర్యమ నొయినం, చిత్రకేతుండును
బంధువులు నతినిష్ఠితచిత్తులై శోకంబును విడిచి మోహం
బులం బొసి యమునానద యందు నెక్కుమారునకు
నుతరికర్కంబును నిష్కర్షించి. చిత్రకేతుండు గాఢ శంకం
బునం బడి వెడలిన యేనుగునం బొలె గృహంధకూపం
బునం దుంకి వెడలి కాలిందీ నదికిం బోయి యందు విధి
పూర్వకంబుగ గృతస్నానండు మహానంబుతోడ నారద
నను నమస్కరించిన నశ్చమ ప్రసన్నుండయి భగవద్మ
త్రం బు విధి పూర్వకంబు గా నత ని కి ను ప దే
శించి యంగిరసుతోడం గూ? బ్రహ్మలోకంబునకు జరియె.
జిత్రకేతుండును నారదో? దేశ స్థానంబున నిరాశామండయు
సమాధిని యుండును నారాయణగూ? బయిన యావిద్య
నారాధించి సప్తరాత్రాం తంబున నప్రతిహతం బయిన
విద్యాధిరాధి పశ్యంబున భాస్వదత్తు దివ్యవిమానంబునం
బడిచి సాగాయశామగ్రహంబున బొంది మనోగమం బు

నం ద్రిజగదంబులం జరియించు చుండఁ గొన్నిదినంబులకు
నొక్కచోట. 472

సీ. తారహారపటీర • ధవళ దేహమువాని
రమణీయ నీలాంబ • రంబువాని
మణికిరీటస్ఫుర • స్మస్తకంబులవానిఁ
గంకిణకేయూర • కరమువానిఁ
గర్భరమయదీప్త • కటి సూత్రములవానిఁ
దరళయజ్ఞోపవీ • తములవాని
నతిసుప్రసన్న వ • క్రాంబుజంబులవానిఁ
దరుణవివృత్త నే • త్రములవాని

ఆ. సిద్ధమండలంబు • సేవింపఁ బుణ్య ప్ర
సిద్ధి వెలసినట్టి • సిద్ధచరితుఁ
బద్మలోచనునకుఁ • బాదపీఠం బైన
ఘనునిఁ బన్నగేంద్రుఁ • గాంచె నతఁడు. 473

ఆ. కన్నమాత్ర నతఁడు • కల్మషంబులఁ బాసి
విమలచిత్తుఁ డగుచు • విశేషభక్తి
నిట్టరొమములకుఁ • బట్టగు చానంద
బొప్పనేత్రుఁ డగుచుఁ • బ్రణుతి సేసె. 474

క. సంకోమాశ్రుచేత న
సంతున్హి బరిషిక్తుఁ జేసి • యతఁడు ప్రమోదం
బెంతయు నరికట్టిన నొక
కొంతయుఁ బలుకంగ లేక • కొండొకవడికి. 475

చ. మది మేకయింతమాత్రమున ముంబుగ జేయుచు బాహ్యవర్త
నంగదిసినయింద్రియంబులనొక్కతకు జెచ్చివనోవిలాసమున్
గురుగుగ ద్రోచిత స్త్రీమునఁ కూర్చుచు శాశ్వతవిగ్రహంబునా
సదయుబ్రహ్మాంతులొకగురుఁ సన్నతీసేయదొడంగఁగిమ్ములన్.

క. విజితుడ నై భక్తులచే

విజితుడ నైనాడ విలుడు • నేమక వారున్

విజితులు నీచే గోరులు

భజియింపనివారు నిన్నుఁ • బడయుమరెహరీ.

476

ఉ. నీవిభవంబు నీజగమునిండుట యుండుటనాశ మొందుటల్
నీనిమలాంశజాతములు • నెచ్చి జగంబు సృజించువారలో
దేవ భవద్గుణాబుధులతీరము గానక యీశ ముద్ధిలో
వావిరి జర్ప సేయుదురువారికి వారలు దొడ్డవార లై.

క. వరమాణవు మొదలుగ గాని

పరమము దుది గాగ మధ్య • పరికిర నచే

స్థిరుడవు త్రయీవిమడ వై

సరి సత్సాద్యంతమధ్య • సద్భ్రవగతి వై.

476

తే. ఉర్వి మొదలైన యేషు నొం • దొకటికంటె
దశగుణాధిక మై యుండు • దాని నుడ

కోశమందు రజాండంబు • కోటులెవ్వ

నందు నణమమాత్రమగు ననం • తాఖ్యుడతఁడు

477

ప. మఱియు నొక్కచోట విషయతృప్తాపరు లైన సీరపశు
వులు పతతత్త్వంబు వైన నన్ని మూని యైశ్వర్యకాములయి
తక్కిన దేవతల భజియింపుదురు. వారిచ్చునంకదలు రాజ

కుంబునుం బోలె వాంఛా నూడి నాశంబునం బొందు
 చుండు విషయకాముని నిన్ను నేనిచ్చి రేని వే చినవిత్తనం
 బునుం బోలె కేహంతో తృప్తికొండ కుండుదురు. నిర్గు
 ణుండనను జ్ఞానవిజ్ఞానరూపంబు నొంది యున్ననిన్ను గుణస
 మేతునిం గా జ్ఞానులు భావి పు కురు. శిభదనం బేరూపు
 ననయిన మోక్షులు ప్రసాదించు జితమతి వలన నీవు
 భాగవతధర్మం బేప్రకారంబున నిర్ణయించితి, పాపకా
 రంబున సర్వోత్కృష్టుడ వలన నీన్ను సనత్కుమారా
 దులు మోక్షులగుటకు నేనిచ్చు చున్నా. శ్రీభాగవత
 ధర్మంబునందు జ్ఞానహీనుం డొక్కఁడును లే, డన్యథామ్య
 ధర్మంబులందు విషమబుద్ధిచేసి నేను నీవు నాకు నీకు నని
 వచించు చున్నవాడ ధర్మనిరతుం డు యైచు
 చుండు. స్థావర జంగమప్రాణి సమూహంబునందు సమా
 బయిన భాగవత ధర్మంబుల వర్తించుచున్న మనుజునికి
 భవద్ధర్మనంబువలనఁ బాపంబు యైచుట యేమి చిత్రం
 బిపుడు భవత్పాదావ లోకనంబున నిరస్తాశయమగుండ
 నైతి. మున్నుండ నయిన నాకుఁ బూర్వకాల్పంబున నార
 దుం డుగ్రహించి భగవద్ధర్మంబు దయసేసె, నది నేడు
 నాకు సరదుండ వైన నీకతంబున దృష్టం బయ్యె. ఖిద్యో
 తంబులచేత సూర్యుడు గోచరుడు గానిమాడ్కి జగ
 దాత్మకుండ వైన నీమహత్త్వంబు మనుజులచేత నాచరిం
 పంబడి ప్రసిద్ధం బైనదిగా. దుత్పత్తి స్థితిలయకారుణుండవై
 భగవంతుండ వయిన నీకు నమస్కరించెద ననిమాటియును.

తే. అరయ బ్రహ్మదు లెవ్వని • ననునయిచి
భక్తియుక్తుల భయమున • బ్రస్తుతింతు
కనని యెవ్వనితలమీఁద • నా వంఁదఁ
బోలు నా వేయుశిరమాల • భోగి గొల్తు.

462

క. ఈ విధమున వినుతింపఁగ

నావిద్యాధరులభర్త • కనియె ననఁతు

నోవిమలబుద్ధి నీ దగు

ధీవిభవంబుచకు మెచ్చి • తిం బ్రియ మార్త .

463

ఆ అరయ నారదుండు • సంరగుండును

దత్త్వ మొసఁగినాడు • దానికతన

నన్న జూడ గల్గె • నాభక్తిమది గల్గె

నాపథంబు నీకు • నమ్మ గలిగె.

464

నీ. పూని నారూపంబు • భూతజాలంబులు

భూతభావనుడ నే • బొందవడగ

బ్రహ్మంబు మఱియు శ • బ్రబ్రహ్మమును శాశ్వ

తం బైన తనువులు • దగిలె నాకు

నఖిలలోకములందు • ననుగతం బై యుండు

లోకంబు నాయందు • జోక జెందు

నుభయంబు నాయందు • నభిగతం బైయుండు

నభిలీన మగుదుని • య్యభయమందు

తే. వెలయుచిద్రించువాడొక్క • విశ్వమెల్ల

జూచి మేల్కొచ్చితానొక • చోటివాని

గా వివేకించుమాస్కి నీ • జీవి శేష
మాయ దిగనాడిపరమధ • ర్ముంబుఁ దెలియు.

ఆ. నిద్ర వోవువేళ • నిరతుడై డేహి దా
నెట్టి గుణము చేతఁ • సిందియములఁ
గడచినెట్టి సుఖము, • గనునెట్టి బ్రహ్మంబుఁ
గడిమి మెఱయ నన్నుఁ • గా నెఱుంగు.

ఆ. స్వప్నమందు నెట్లు • సంచార మొనరించు
మేలుకాంచి దృష్ట • మోలి నెఱుంగు
సుభయ మెఱుంగునట్టి • యుత్తమజ్ఞానంబు
తత్త్వమట్టిదైన • తలఁపు నేను.

సీ. అరయంగ నెవ్వని • కలవిగానట్టి యీ
సలలితమానుష • జాతిఁ బుట్టి
యాత్మగత్స్వజ్ఞాన • హతుఁ డైనవానికే

గలుగునె యెందు ను • ఖం బాకింత
వెలయఁ బ్రకృతిని • వృత్తి మ్మాగ్నంబుల
సుఖమును దూఱింబు • సొరిదిఁ దెలిసి

పనిచెడి సకల్ప • ఫలమూలమునఁ బాటు
కడు సుఖదుఃఖమో • త్తములకొఱకు

ఆ. దంపతిక్రియామ • తంబు వర్తింతురు
దాన మోక్ష మేల • దక్కెయుండు
నఖిలదుఃఖహేతు • వయిన యాకర్షణంబు
నెఱిగి నన్నుఁ దలఁప • రిచ్చులోన.

వ. మఱియు విజ్ఞానాభిమాను లయిన మనుష్యులకు న్న

సూక్ష్మం బయిన యాత్మగతి నిజస్థానత్రయలక్షణంబునఁ
జతుర్థాంశంబు నెఱింగి యైహికాముష్మిక విషయంబుల
చేతను వివేకబలంబులచేతను నియక్తుండై జ్ఞాన విజ్ఞానసం
తృప్తుం డైన పురుషుండు నాకు భక్తుండగు నీ విధంబులు
గలవారలు యోగనైపుణబుద్ధి గల వారలు నై సావ్యర్థం
బయిన యాత్మచేతం బరమాత్మను దెలియుచుందురు. నీవు
నీక్రమంబున మద్భక్తిశ్రద్ధాపరుడవై విజ్ఞాన సంపన్నంబు
లైన వాక్కులచేత నన్ను స్తోత్రంబు సేసి ముక్తుండవైతి,
వని యాశేషభగవంతుండు విద్యాధరపతి యైన చిత్రకే
తుం బలికి యతిని కదృశ్యుండై పోయెను.

వ. ఏదిక్కున సర్వాత్మకుండైన యనంతుం డంతర్థానంబు
నొందె, నాదిక్కునకు విద్యాధరభర్త నమస్కరించి గగన
చక్రుండై చని లక్షలసంఖ్య లైన దివ్యవర్షంబు లవ్యాహత
బల్బేద్రియుండై పరమయోగపురుషులుచు దివ్యమునీందు
లును సిద్ధచారణ గంధర్వులును వినుతి సేయం గులద్రోణా
దీశైలంబులను రమ్యప్రదేశంబులను సంకల్పసిద్ధి ప్రదేశంబు
లను వినోదించుచు శ్రీనారాయణదత్తం బగు దివ్యవిమా
నంబునందుఁ జరియించుచు నుండి.

489

శా. ఆడించుక హరిదివ్యనాటకగుణ • వ్యాపార స్మృత్యంబులం
బాడించుక జలజాతనేత్రబిరుద , ప్రఖ్యాతగీతంబులం
గూడించుక సతతంబుజిహ్వలతుదిక్ • గోవిందనామావళుల్
క్లింకించుక వరయక్షకామినులచేఁగృష్ణార్పితస్వాంతుండై.

సీ. వాసిండు నాశ్మఁ బో • వైష్ణవజ్ఞానంబు
 నాశించు భాగవ • తార్చనంబు
 భూషించు నేపొన్ద్రు • ఋండరీ కాక్షుని
 భాషించు హరికథా • ప్రౌఢ మెఱసి
 ఘోషించు సూరినామ • గుణనికాయంబులు
 పోషించుఁ బరతత్త్వ • బోధ మరసి
 సేవించు శ్రీకృష్ణ • సేవకానీకంబు
 సుఖమునఁ జేయు నీ • శునకు బలులు

తే. పాడుఁ బాషించు వైకుంఠ • భర్తనటన
 గూఢవర్తనగుణనామ • దీపితోరు
 గీతజాత ప్రబంధసం • గీతవిధులఁ,
 గేశవప్రీతిగాఁ జిత్ర • కేతుఁ డపుడు.

491

చిత్రకేతుం డీశ్వరధికా, రంబున గాఢచే కాప మొందుట.

మ. హరిఁ గీర్తించుచు నల్లనల్లమదిలో • నబ్జాక్షుపేక్షించుచు
 బరమానందమునొందుచుఁ జగములం • బఖ్యాతివర్తించుచు
 సురరాజ్ఞోపమమూర్తియక్షగణముల్ • సొంపార విద్యాధరా
 వృరసల్ గొల్వఁగః బాడఁగాసితగిరి • ప్రాతంబునంబోవుచున్ 492
 శా. ఆవిద్యాధరభర్త గాంచె హరసీ, హారామృతాహాసమున్
 శ్రీవిభ్రాజితమున్ నిరస్తగిరిజా • సేవాగతాయాసమున్
 దేవానీకవికాసమున్ శుభమహా • దేవాంఘ్రిసంవాసమున్
 భూవిఖ్యాతవిలాసముందిభ్రువనీ • పూతఁబుగ్గెలాసమున్.

క. ఆరజతభూధరంబున •

నీరేజభవానురాది • సకరము గొల్వొ

బేరోలగమున నుండిన

శాత్రువులుఁ డయిన హరుఁడ • గనియె సకేంద్రాద్రి 494

సీ తననిజరూపము • తనియును దెలియక

వామంబు నేసెను • నేదరవముఁ

గరుణావలోకనా • కాంక్షితులై యున్న

బ్రహ్మాదిసనకసం • ప్రణతిరవము

సారశివానంద • సల్లాపముల నొప్పు

ప్రమథగణాళియా • ర్భటసంబు

డనురుమృగంగాది • ధనుధమధ్యనితొడి

పటుధృతి నాట్య వి • స్ఫారరవము

తే. మానుగాఁ జామరలు వీచు • మాతృకాది

కామినీజనమహితకం • కణావంబు

మొడు జెలఁగంగఁ గన్నుల • పండువయ్యెఁ

గొండరాచూలి పెనిమిటి • నిండుకొల్వు. 495

వ. ఇట్లు బ్రహ్మాదిసురనికర సేనితులై యూరు చీక బున నున్న

ధవాని గొఁగిట జేర్చొని యొడ్డొలంబున నున్న పర

మేశ్వరుఁ జూచి చిత్త కేతుండు పకపకనగి యద్దేవి విను

చుండ నిట్లని చె 496

సీ. శామకొప్పుగా లోక • గురుఁడును గడ లేని

ధర్మస్వరూపంబు • దాస యగుచు

జడలుధరియించియు • సరి లేనితపమునఁ

బొడ వైన యామోగి • ఘంగవ్రలుచు

బ్రహ్మచారులుఁ గొల్వ • భాస్విన్య కొల్వఁ
• మిథునరూపంబున • మెలఁతతోడఁ

బ్రాహ్మకుండనుబోలె • బద్ధానురాగుడై
లాలితుం డయ్యె ని • రజత నట

ఆ నకట ప్రకృతిపురుషు • డైన దా నేకాంత
మందు సతులతోడ • నలరు గని
యిట్లు ధర్మసభల • నింతులతో గూడి
పరిధవింప లేదు • భ్రాంతి నొంది.

497

క అన విని సర్వేశ్వరుఁడా
తని వేమియు ననక నన్ని • తత్సభవారల్
గనుఁగొన నూరకయుండెను

మనుజేశ్వర యీశుద్ధైర్య • మహి మెట్టిదియో. 498

వ. ఇట్లు తనపూర్వ కర్మ శేషంబున నిండియజయుండ నని
పట్టిన యహంకారంబున జగద్గురువుం బెక్కు ప్రల్లదంబు
లాగుచున్న చిత్రకేతుగ జూచి భవాని యిట్లనియె. 499

క. మముబోటి లజ్జ లుడిగిన

కుమతులం గర్తయగుచు • గోపింపం గా

నమితాజ్ఞానిపుణుం డగు

శమచండా వీడు నేడు • జగముల కెల్లా.

500

క. భృగువారద కపిలాదులు

నిగమాంతజ్ఞులును యోగ • గర్తయనిపుణుల్

త్రిగుణాతీతు మహేశ్వరు

నగ రెన్నఁడు వారు ధర్మ • నయ మెఱుంగ రొక్కో. 501

సీ. ఎవ్వని పదపద్మ • మిందాది విబుధుల
 చూడగ్రపంక్తుల • నీడఁజూచు
 నెవ్వని తత్త్వంబు • దెనయంగ బ్రహ్మాని
 యోగి మానస పంక్తి • నోలలాడు
 నెవ్వని యాపంబు • నేర్పాటుగానక
 వేదంబు లందొద • వాద మడుచు
 నెవ్వని కాటకా • మిలొకముల నెల్లఁ
 దఃపి యెంతయు ధన్య • తములఁ జేయు
 తే, నట్టి నర్వేశుఁ బాపసం • హరుధీరు
 శాశ్వతైశ్వర్యు నాత్మ సం • సారు సీశు
 నెగ్గువల్కిన పాపాత్ముఁ • డెల్లభంగి
 దండనార్హుండు గాకెట్లు • దలఁగఁగలఁడు.

502

తే నిఖిలలోకాశ్రయంబు స • న్నిహిత సుఖము
 సకల భద్రైకమూలంబు • సాధుసేవ్య
 మైన కంజాక్షు పాదప • ద్మార్చనంబు
 ననుసరింపంగ ఖలుఁడు పీఁ • డర్హుఁ డగునె.

503

వ. కావున నోరిదురాత్మక యీపాపంబునం బాసస్వరూపం
 బైన రాక్షసయోగం బుట్టు మని శపియించి యింత నుండి
 మహాత్ములకు నవజ్ఞ సేయకుండుమని పలికిన, జిత్రకేతుండు
 విమానంబు డిగ్గి వచ్చి యద్దేవికి దండ ప్రణామంబు లాచ
 రించి కర కమలంబులు దోయిలించి యిట్లనియె. నోజగ
 న్మాతా భవచ్ఛాప వాక్యంబు లట్ల కెఱిగింపఁ. బ్రాచీన
 కర్మంబులం బ్రాప్తంబైన సంసార చక్రంబుచేత నజ్ఞాన

మోహితులయి తిరుగుచున్న జంతువులకు సుఖదుఃఖంబులు
 నైజంబులయి ప్రవర్తిల్లు చుండు, నిందులకుఁ బరతంత్రుల
 యైన వారాత్మ పరసుఖదుఃఖాలు నెవ్వరు కర్త, లీగుణం
 బులనిమిత్తమై శాపానుగ్రహంబులును స్వర్గసరకంబులును
 సుఖదుఃఖంబులును సమంబులు, భగవంతుండొక్కండ తన
 నూయ చేత జగంబుసృజించుచుండు, వారివారికి బంధాది
 రాగంబులు గలుగంజేయుచు దాచువానికి లోనుగాకనిష్క
 శంకుండయి యుండు. నీవిధంబునం బుట్టుచున్న నరునకుం
 బత్నీబంధుశత్రు మిత్రోదాసీనత్వంబు లెక్కడివి, వారి
 వారికర్మవశంబునం బరమేశ్వరుండు గల్పించుచు సర్వం
 బునందు సర్వసముగజై యుండు, నష్టరమేశ్వరునకు సుఖ
 దుఃఖంబులచేత రాగంబులేదు రాగానుబంధం బైనదోషం
 బును లే దనిమాయాగుణ విస్మయంబు జంతువులకు సుఖదుః
 ఖంబులకు బంధమోక్షంబులను గల్పించుచుండుం, గావున
 నీకు నమస్కరించు చున్న నన్ను ననుగ్రహింపము,
 శాపభయ శంకితుండొ గారు, జగన్మాతవసున నిన్నుఁ బలి
 కినదోషంబునకుశంకించుచున్న వాడనని దండప్రణామంబు
 లాచరించి పార్వతీపరమేశ్వరులం బ్రసన్నులొజేసి తనవి
 మానం బెక్కి చనియె నప్పుడు పరమేశ్వరుండు బ్రహ్మాది
 దేవర్షి దైత్యదానవ ప్రమథిగుణంబులు విచుచుండఁ బార్వ
 తికి నిట్లనియె. నీకునిప్పుడు దృష్టం బయ్యెఁగదా నారా
 యణదాసదాసానుచరులనిస్సృహభావంబు హరితుల్యా
 ర్థదర్శనులై నిస్సృహులయిన భాగవతులకు స్వరాప

వర్గసరక భేదభావంబులు లేవు, ప్రాణులు దేహసంయో
గంబు నారాయణలీలం జేసి యుడి ద్వంద్వాని సుఖదుః
ఖంబు లాస్మయందు నష్టానంబుల భేదంబు నేయబడియె.
నిట్టి విపర్యయంబులు భగవంతుం డయిన వాసుదేవుని భక్తి
గలవారిం జెందవు మఱియును 504

ఉ నేనుఁ గుమారవారదులు • నిరజగర్భుఁడు దేవసంఘముఁ
మానితయోగివర్కముని • మండలి మున్నగునార మెల్ల నా
దానవవిద్విడంశ జని • తంబుఁమయ్యుఁ దదీయతత్త్వముం
గానఁగ నేరమీశు ఘనఁగర్వమునఁ దలపోసి చూచుచుఁ.

క ఆతనికిం బ్రియుఁ డప్రియుఁ

డే తెరువున లేడునిఖిల • మెల్లను దాన్లై
భూతముల కాత్మ యగుటయు

భూతప్రియుఁ డొక్కఁ డాది • పురుషుఁడు తన్వీ. 505

ఆ. అరయఁ జిత్రకేతుఁ • డతిశాఁతుఁ డతిలోక

సముఁడు విష్ణుభక్తి • సంగతుండు

నితని నేమి నెప్ప • నీశుండ నగు నేను

నునిద యుచ్యుత ప్రి • యుండఁ జుమ్మి. 507

క. కావున భగవద్భక్తుల

భావమునకు విస్మయంబు • పని లేదు మహా

ధీనిభవ శాంతచిత్తులు

పావన పరతత్త్వ నిపుణ • భవ్యులు వారల్. • 508

వ. అనిన విని యద్రినందన విస్మయంబు మాని శాంతచిత్త
ఘమ్యో. నటు పరమ భగవతుం డయిన జిత్రకేతు డదే

వికిం బ్రతిశాపం బియ్య సమర్థుండయ్యను మరల శపింపక
యతిశాంతరూపంబున దచ్చాపంబుశరంబునధరియించె నిట్టి
నాధులక్షణంబులు నారాయణపరాయణు లయిన వార
లకుం గాక తక్కురులకుం గలుగనేర్చునే. యట్లు శాపహ
తుం డయిన చిత్రకేతుండు త్వష్ట నేయు యజ్ఞంబున దక్షి
ణాగ్నియందు దానవయోగిం బుట్టి వృత్రాసురుం డన
విఖ్యాతుండయి భగవదానజరిణతుం డయ్యెం గావున. 509

సీ. సరనాథ యీవృత్ర • సకు రాక్షసాకృతి
గలిగిన యీపూర్వ • కారణంబు
చిరపుష్కర డయినట్టి • చిత్రకేతుమహాను
భావంబు భక్తితో • బరంగ విష్ణు
చదివినవారికి • సకలదూషకర్మముల్
శిథిలంబు లై కడు • జెదరి పోవు
సకలవైభవములు • సమకూరు దమయంతః
దొల్కొడ కోర్కెల • తోడఁ గూడి

ఆ. నిర్మలాత్మలగుచు • నిత్యసత్యజ్ఞాన
నిరతు లగుచు విగత • దురితు లగుచు
బంధుమిత్రహిత • పాతామలను గూడి
యనుభవించు చుండు • రథికుసుఖము.

510

స వి త్య వం శ ప్ర వ చ నా ది క థ.

సీ. విషయ్య సరనాథ • విశదంబుగా ద్వష్ట
వంశంబు సెప్పితి • వానివెరుక

సవిత్పండు వృశ్చియు • సాత్రి వ్యాహృతి
 యనుభార్యలందు నిం • పారువేడ్క
 నగ్ని హోత్రంబుల • నరయంగఁ బశుసోమ
 పంచయజ్ఞంబులఁ • బరంగఁ గనియె
 భగ్గుడు సిద్ధికయను • భార్యకు మహిమాను
 భవులవిభవులఁ దాఁ • బడసెముపురఁ

ఆ దనయ నొక తెఱ గాంచెఁ • దదనంతరమున నా
 తరళనేత్ర సద్వ్ర • తస్వధామ
 పుణ్యశీల సుగుణ • పూరితచారిత్ర
 యఖిలలోకపూజ్య • మూఠిషాఖ్య.

511

న. మఱియు ధాతకుఁ గల కుహూ సిసీ వాలీ రా కానుమతు
 లనియెడు నలువురు భార్యలతోఁ గుహూదేవి సాయ మను
 సుతునిం గాంచె, సిసీవాలిదర్శాఖ్యునింబడసె. రాకప్రాతరా
 ఖ్యునిఁ గాంచె, ననుమతి పూర్ణ మాఖ్యునిఁ గనె.
 విధాతక్రియ యను భార్యయందు నగ్ని పురీష్వాదులం
 గనియె. వశిష్ఠునకుఁ జన్మి యను భార్యయందుఁ బూర్వ
 కాలంబున బ్రహ్మపుత్రుం డయిన భృగువును, వల్మీకంబు
 నం జనియించిన వాల్మీకియు నుదయించిరి. మిత్రావరుణు
 లకు నూర్వసియందు శేతోద్గమం బైన దానిఁగుంభంబును
 బ్రవేశింపం. జేయ నందు నగస్తుండను వసిష్ఠుండును జని
 యించిరి. శ్రత్యేకంబ మిత్రునకు శేఫలియందు నుత్సర్గసం

భవులైన యిష్టయుఁ బిష్పముండును ననువారలు జనియించిరి. శక్రునకుఁ బాల్గొనియందు జయంత ఋషభ విదుషులను ముగ్గురు పుట్టిరి. వామనుం డయిన యురుక్రమదేవునకుఁ గీర్తి యను భార్యయందు బృహస్పతికుండు పుట్టె, నా బృహస్పతికునకు సౌభాగాదులు పుట్టిరి. మఱియు మహానుభావుం డయిన కశ్యపప్రజాపతికి నదితీయందు శ్రీమన్నారాయణుం డవతరించిన ప్రకారంబు వెనుక వివరించెద. దితిసుతు లైన దైతేయులవంశంబు నెప్పెన. నే దైతేయ వంశంబునం దైనను బ్రహ్మదబలులు సరమభాగవతు లై దైత్యదాసవవందితులై వెలసి రా దితి కొడుకులు హిరణ్యకశిపు హిరణ్యాక్షు లనఁ బ్రసిద్ధి నొంది. రెండు హిరణ్యకశిపునకు జంభాసురతనయ యైన దత్తకుఁ బ్రహ్లాదానుష్లాద సాష్లాద హ్లాదు లను నలుగురు గొడుగులును సహింక యను కన్యకయు జన్మించి, రా సింహింకకు రాహువు జనియించె, నా రాహువుశిరం బమ్మత పానంబు సేయ హరి దన చక్రింబునం దుగ్రించె; సంహ్లాదునకు గతి యను భార్యయందుఁ జంచజనుండుపుట్టె; హ్లాదునకు దమని యను భార్యయందు వాతాపీల్వులులు పుట్టిరి వారల నగస్త్యుండు భక్షించె; ననుహ్లాదునకు నూర్మి యను భార్యయందు బాహులమహిషులు గలిగిరి; ప్రహ్లాదునకు దేవి యను భార్యయందు విరోచనుండు పుట్టె, నతనికి భలి జన్మించె, నాబలికి సశేనయను భార్యయందు బాణుండు జ్యేష్ఠుండుగా నూర్వురు గొడుగులు పుట్టి, రాబలి ప్రభావంబు వెనుక వివ

రించెద; గానాసురుండు పరమేశ్వరు నారాధించి ప్రసాద
గణంబులకు ముఖ్యుం డయ్యె మఱియు నాదితీసంతానంబు
లగు మహాత్ము లేకోనకుంచాశెత్సొంఖ్య గలవార లందఱు నన
వత్సలై యుండ్రుతోఁగూడి దేవత్వంబు నొంది రనిన విని
పరీక్షింప రేంద్రుండు శుకయోగీంద్రున కిట్లనియె. 512

ఆ. ఏమి కారణమున • నిండ్రునికి మహా
చ్ఛయము నాత్మ మగుచు • శాంతి నొంది
యరయఁ దత్సమాన • మగుచు నర్చించెను
దీని వినఁగవలయుఁ • దెలుపవయ్య. 513

వ. అనిన శుకుం డిట్లనియె. 514

సీ. నరనాథ విను తన • నందచు లందఱు
నమరేంద్రుచే హతు • లగుచు నుండఁ
గోపశోకంబుల • గ్రుళ్ళు నఁ దలలోన
మృదువు దితీ నాల • మఱుగఁదొడఁగె
బ్రాతృహంతకు డతి • పాతకుం డీయింద్రుఁ
జంపక నాకేల • సొంపు గలుగు
వీని భస్మము సేయు • వానిఁ గా నొకసుతుఁ
బడసెదనని చాల • భక్తిఁగోరి

ఆ. ప్రియము సేయఁ దొడఁగె • బెక్కుభావంబులు
భాషణముల నధిక • పోషణము
భక్తియుక్తిచేత • బరిచర్మగతిచేత
నతులంచేత నతుల • రతులచేత.

చ. కలికకటాక్షవీక్షణి • కారముల హృదయానురాగసం
కలితపిశేషవాఙ్మధుర • గర్జనలక లలితానందమం
డలపరిశోభితామృతవి • డంబితసస్మితసుప్రన్నతా
ఫలరుచిరప్రధానముల • భామిని భర్తమనంబులొగొనన్.

తే. అఖల మెఱిగిన కశ్యపు • నంతవాని
హితపు తలకెక్కరతుల సం • గతులచేఁ ద
నవశుఁ గావించె వ్రేల్మిడి • నబ్జవదన
కతుఁ డ్రమముంప నేరిని • నతులగలరె.

517

క. ఏనిలఁ పెనుఁగక నిలిచిన

భూతంబులఁజూచి ధాత • పురుషులమనముల్

భీతి గొలుపంగ యువతి

వ్రాతంబు నృజించెఁ తులు • వారల కరుడే.

518

వ. ఇట్లు నిజసతిచేత నుపలాలితుండై కశ్యపకజాపతి యా
సతికిఁ బరమప్రీతుండై యిట్లునయె. నోతన్వీ నీకఁ బ్రసన్నుం
డనైతి. వరంబుగోరు విచ్చెద నాథుడు ప్రసన్నుండైన
స్త్రీలకుం గోరిక సంభవించుట కేమి గొఱత, సతికిం
బతియె దైవంబు, సర్వభూతంబు మానసంబు కు వాసు
దేవుండే భర్త, నామరూపవికల్పితులైన సకలదేవతా
మూర్తులచేతను ఋషులచేతను భర్తృరూప ధరుండయిన
భాగవతుడు సేవింపంబడు చుడు. విశేషించి స్త్రీలచేత
బహిరూపంబున భజింపఁబడుఁ గావునం బతివ్రత లైన
సుందరులు శ్రీయస్కామలై యేక చిత్తంబున నాత్మేశ్వ
రుండయిన యప్పరమేశ్వరుని భర్తృభావంబున సేవించు

చుండుదు కేచును నీ కీ భావంబున వరదుండె నైతి నుశ్యల
లయిన వనితలకుం బొంద రాని వరంబు నీకిచ్చెద వేడు
మనిన నాకశ్యపునకు దితి యిట్లనియె. 519

ఆ. వరము గోర నాకు • వరదుండ వేనియు
నిందుఁ ద్రుంచునట్టి • యిద్ధబలుని
నమితితేజుఁ దనయు • నమరత్వసంప్రాప్తు
నందుఁ జెకనివాని • కమ్ము నాధ. 520

వ. అనవుడా 521

క. ఉట్టి పడునట్టివర మీ
కట్టిడి నన్నెట్టు వేడె • గలగట యనుచున్
మిట్టికడి యతడు మదిలోఁ
బుట్టిన తల్లడముతోడ • బొక్కుచునాత్మన్. 522

చ. ప్రకృతినిఁ గర్మపాశముల • బద్ధుడ నైతి గదయ్య నేడునే
వికటసతీస్వరూపమున • వేడులు గొల్చినమా యనిందియా
ధికమతియైనవాఁడు దిన • తెంపునఁ జిత్త మువెచ్చపెట్టి పా
తకములఁ గూల కున్న ననుదైవమునవ్వదెలోలితాత్మునిన్.

నీ. ఖండశర్కరతోడి • గలహించుపలుకులుఁ
బద్మలలాస మే • ర్పటచుమోము
దుహిన్దాఁశుకళలతోఁ • దుల దూగుచెయ్యులు
జెమటఁగొన్నెత్తురు • నేయుమేన్దు
నిలు నేల్లఁ గరగించు • నిప్పులు నేర్పులు
పువ్వుల కరుదైన • ప్రోది సేత

తమకంబు రెట్టించు • తరి తీపుతలఁపులు

నెనసినమదిలోని • యచ్చొంతె

అ. గలిగి కలువ నున్న • కాలహిపోలికి

జలఁగు చున్నసతుల • చిత్తవృత్తిఁ

దెలియ వశమె యెంత • ధృతి గలవానికి

నాకగాదు నిజుల • లోకములకు.

524

ఆ. కోరిసతుల కెల్లఁ • గూర్చువా రెవ్వరు

పతుల నైన సతుల • హితుల నైన

బలిమిఁ జేసి యైన • బరహస్తమున నైన

హింస సేతు రాత్మ • హితముకొలుకు.

525

వ. అని చింతించి దీనికి కేమని క్షతివాక్యం బిచ్చువాడ మద్వ

చనం బెందునమోఘంబు త్రిలోకపరిపాలనశీలుం డయిన

భీదురవాణి వధార్హుండె యేమి దీనికి నైనది యొకటిగల్పిం

చెద నని దిశింజూచి యోతనమధ్య నీకు నట్లదేవబాంధ

వుండయిన యింద్రహంత యగు పుత్రుండు గలిగెనుఁ

నొక్కసంవత్సరం బీవతంబు నాచరింపుము దానిప్రకారం

బెల్ల నేను జెప్పెద విను మెల్లజీవులవ. న హింసాభావ బు

లేక యతిధర్మవాక్యంబు లుసిగికోపంబుమాని యన్యంబులు

వలుకక నఖరోమచ్చేదనంబు సేయక యస్థికపాలాదు

లయిన యమంగలంబుల నంటక జలఁబుఁబుసొచ్చి కాని

ఘట్టోదకకూపోదకంబుల స్నానంబు సేయక దుర్జన సం

భాషణంబు వర్జించి కట్టినకోకను ముడిచిన్ పువ్వులను

గ్రమ్మఁగఁగియింపక భోజనంబులయందు విచ్చిష్టాన్నిం

బును జండికాని వేదితాన్నంబును గేశశునః మార్జాలకంక
 క్రిమిపీలికాది విదూషితాన్నంబును నామిషాన్నంబును
 వృషిహిహితాన్నంబును నను నీపంచవిధ సమీధానంబులు
 వర్జించి దోయిట నీళ్ళుదావక సంధ్యాకాలంబుల ముక్త
 కేశి గాక మితభాషిణియై యలంకారిహీన గాక నెలు
 పలం దిరుగక పాదప్రత్యుశనంబు సేసికొని కాని శయనిం
 పక యార్ధ్రపాదయై పవ్వలింపక పశ్చిమశిరస్కయయ్యును
 నగ్న యయ్యును సంధ్యాకాలంబుల సుదీపక నిత్యంబును
 ధౌతవస్త్రంబులుగట్టి శుచియై సర్వమంగళ సంయుక్తయై
 ప్రాతః కాలంబునఁ దూర్పు మొగంబై లక్ష్మీనారాయణుల
 నారాధించి యావాహనార్ఘ్య పాద్యోపస్థానసున్నాన
 వాసోపవీతభూషణపుష్ప ధూపదీపోపహారా ద్యపచారం
 బుల నర్చించి హవిశ్శేషంబు ద్వాదశాహుతుల
 వేల్పించి దండప్రణామంబు లాచరించి భగవన్మంత్రంబును
 దశవారంబు లనుసంధించి స్తోత్రంబు సేసి గంధ
 పుష్పాక్షతంబుల ముజ్జైదువులం బూజించి పఠిని సేవించి
 పుత్త్రింగుక్షిగర్భంగా భావించి యివ్విధంబున మార్గశీర్ష
 శుద్ధపతిపదారంధగా నొక్క సవత్సరంబు సలిపి యా
 ద్వాదశమాసాంత్యదివసంబున విధ్యుక్తంబుగా నుద్యాప
 నంబు సేయవలయు, నీవీపుంసవసం బనియెడి వ్రతంబు
 ద్వాదశమాసవర్యంతం బేమఱక సల్పిన నీవు గోనకుమా
 రుడుంగలిగెడు ననిన, దితి యావ్రతంబుతోడ నెగర్చుంబు
 ధరియించి వ్రతంబు సలుపుచు నుండ నిండుండు మాత్ర

భీష్మాయం బెఱింగి యాయమ్మ నసారహంబును రహస్యం
బున సేవించుచు వ్రణంబునకుం దగిన పుష్పఫలసమిత్తు
శేషత్రాళి కుర్రాబులు మొదలయిన వస్తువితతి ద్రికాలం
బులం దెచ్చి యిచ్చుచుఁ బుండరీకంబు హరిణికేం బొంచి
యన్న భంగి దద్వితభంగంబునకై కాచి శుశ్రూష
సేయుచు నాయమ్మగర్భంబు ధరియించిన తేజోవిశేషంబు
నకు దిగులు గుఱుచుచు గృశించుచునుండఁ నంతనొక్క
నాడు.

సీ. నామాక్షి యుదిస • వ్రతధారణోన్నత
పరిచర్యవిధులచే • బడలి యలసి
యొంటి సంధ్యావేళ • నుచ్చిష్టయై పద
ప్రత్యక్షనాదులఁ • బాసి మఱచి
తనకర్మమోహంబు • దవిలి నిద్రింపంగ
ః • ం దూడ సయ్యన • నెడరు గాంచి
మోగ మామూబలో • ద్యుక్తఁడై యాయుంతి
యుదర్కబు జొరఁబడి • యుగ్రుడగుచు

తే. దివిరి దేదీప్యమాన మై • తేజఃక్లు
నర్భకుని సప్రధారల • నడిచె నేడు
దునుకలుగ వాడు దునిపియుఁ • దునుక ధునుక
చెడక యొక్కొక్క బాలుఁడై • చెలఁగు చున్న 527

క వాకేష్వు రగుచుఁ గయ్యిడ
నో రేడ్వకుఁ డనుచుఁ ద్రుంచె • నొక్కొక్కనినా

శూరుం డేడేసి చునుక

గా రయమున వారు సెడక • ఖండితు లయ్యున్. 528

క. ఖండము లన్నియు నందఱు

జండాంశుసమప్రకాశ • శాశ్వతు లగుచు

మెండుకొని నిల్చి యని రా

ఖండలునకుఁ గరుణవృట్టు • కతి మతి దోషకా. 529

వ. ఆందఱు ముకుళితకరమల్పలై నీకుం దోడుఁబుట్టువులము
మమ్ము హింసింపం బని లేదు నీకుం బారిషదులమై మరు
ద్గణములమై నిన్ను నేవించెదము మమ్ము రక్షింపుమనిన
నారాయణ ప్రసాదంబునం జెడని మరుద్గణంబుల పలుకు
లకుఁ గృపాశుండ్లై యింద్రుడు వారల సహజదరులంగాఁ
గైకొని మఱి హింసింపక మానె. నశ్వత్థామ శరాగ్నివలన
నారాయణ రక్షితుండ వయిన నీవునుం బోలెఁ గులిశధా
రలశకలంబు లయిన కుమారుం డన్నిరూపంబులై సంవత్స
రంబునకు నొక్కొంత కడమగా హరిం బూజించిన నుద్భవిం
చినవారు గావున నింద్రుతోడం గూడ నేకోనపగచాశదే
వత లయిన మరుద్గణంబులు దితిగర్భంబు వెలువడిరంత
దితి మేల్కొంచి యనల్పప్రకాశులై యింద్రుతోడం గూడి
వెలుంగుచున్న కుమారులం జూచి సంతోషింపక యిం
ద్రుంజూచి నీకు మృత్యురూపంబయిన పుత్రుంగోర్చి దుష్ట
రాబయిన వ్రతంబు సలిపితి సంకల్పించిన పుత్రుండొక్క
రుండీ సప్త సప్త సంఖ్యగల కుమారు లగుట కేమికతంబు

నీవెఱింగిన భంగిన తథ్యంబు పలుకు మచిన నింగుంజిల్లి
 నీయెఁ. దల్లిభవద్వతంబుఁ జింతించి సమయవిచ్ఛేదనంబున
 గర్భంబుఁ జొచ్చి పాపచిత్తుడనై వజ్రధారల గర్భంబు
 విదళనంబు నేసిన నాశకలంబులు సెడక మహాశ్చర్యంబుగా
 నివ్వధంబునం గుమారకు లైరి. మహాపురుషపూజాసంసిద్ధి
 కార్యానుషంగి గాకుండునే భగవదారాధనంబు గోరికలఁ
 బాపి యెవ్వరు గావించును వారి హాపరంబుల సర్వార్థకుశ
 లులగుదు రమ్మహాపురుషవ్రతసముత్పన్న తేజంబు నడంప
 నెవ్వండోపుఁ, గావున దుర్మదంబున బాలిశస్వభావుండనై
 దోషంబు నేసిన నాదౌర్జన్య కర్మంబు సహింపఁ దల్లికన్న
 నెవ్వరు సమర్థులు, పాపాత్ముండనగు నన్నంగావుము, నేను
 వీరలతోఁడివాఁడనని నిష్కపటంబుగాఁ బ్రార్థించిన నద్దేవి
 యట్లకాక యని శాంతచిత్తయయ్యె. నింగుండును వార
 లం గూడి త్రిదినంబునకుం బోయి సోమపానహవిర్భాగం
 బులు వారలకుం బంచిపెట్టి కూడి సుఖంబుండెనని చెప్పి
 పరీక్షిన్న రేంద్రునకు శుక యోగీంద్రుండు వెంశియు
 నిట్లనియె.

530

క. పారి వరదుఁ డునవ్రతమట

హరియంశజు లగుచు నెగడు • నమకులజన్మ

స్ఫురణంబట పడియించిన

నరయఁగ నురుద్ధిక్ష్ణకర్మ • హత మగు టరుదే.

531

చ. అని విష్ణుకథాశ్రవణ కుతూహలాయమానమానసులైన
శౌనకాది మహామునులకు సూతుడు చెప్పినని శుకయో
గీంద్రుండు పరీక్షిన్నరేంద్రునకుఁ జెప్పిన నతఁడు. 532

క. వనజాత్మనకుఁ బ్రియవ్రత
మిని యంటిఁ పుంసవసము • నది విన వలతున్
మునినాథ సాంగముగ నా
ఈ నెఱుంగం జెప్పు మన శు • కుండ్లినియె. 533

తే. సతులు పతియాజ్ఞ మార్గశీ. ర్షంబునందు
శుక్లపాద్యమి మొదలుగా • శుద్ధరదన
లగుచు జల మాడి ఛౌతశుక్లవసన లయి
వివ్రజనులను రప్పించి • వేమ కలర. 534

ఆ. ఈవ్రతంబు సేయ • నెంతరు సంతాన
కామ లగుచు సార్వ • కామికంబు
పగలు రాత్రి వారిని • భక్తిఁబూజింతురు
కలిమి చెలువ యోడ • గడు ముదమున. 535

చ. దేవా! గుచట నీమనర్పందగు కార్మములు లేమి, జేసి
నిరపేక్షురిడవై పూర్ణకాముండవై లక్ష్మీపత్నివై సంకల్ప
సిద్ధుండవై యున్న నీకు నమసాకరము. ఈశ్వరా సింహ
కృపాభూతి తేజస్సహజాదిగుణసహితుండవు. విభుండవగు
నీకు జోత మహామాయయు మహాపురుష లక్షణయుఁ
బ్రియదామయు మహాభాగయు లోక మాతయు విష్ణు
పత్నియు నగు నీకు వందన మ్మి లక్ష్మీనారాయణులం
జించి ఓం నమో భగవతే మహాపురుషాయ మహాను

భావాయ మహా విభూతపతయే సహనుహావిభూతిభి ర్భులి
ముపహాగాణీయసు మంత్రంబునఁ బ్రతిదినంబును నానాహ
నాస న్నాఘ్నపా ద్భాచమసీయ స్నాననాసోపవీతగంధ
పుష్ప ధూపదీపోపహారా ద్యుపచారంబుల సమాహితి
చిత్తలై యొనర్పనలయు. మఱియు ఓం నమో భగవతే
మహావిగుమాయ మహావిభూతయే స్వాహా యను మంత్రం
బున బండ్రొండుమాలు ల్పియందు హవిశ్శేషంబు
నాహుతి చేయవలయు. సర్వసంకదలం బడయం గోరు
వారలు, మహావిభవులును బురాణదంపతులు నగు లక్ష్మీ
నారాయణులం భక్తితో నిర్ణమును బూజింపవలయు.
నిటులం బూజించి దండంబువలె భూమిం బడి నమస్క
రించి దశ నారంబులు మంత్రంబు జపించి యట్లుపై స్తుతింప
నగు

536

క. జగములకుఁ గారణం బయి

జగములకుం బర మగు చను • శాసక మగుచున్
మిగిలిన పురుషోత్తముని

దగిలిన భక్తిన్ నుశింతుఁ • దాసము లడఁగన్. 537

తే నూత్ముశక్తి దురత్యయ • సంపునులు

నడపుటం జేసి నివ ప • గుడవలంచు

నిఖనయజ్ఞము లిజ్యక్తి • యాఫలములు

తత్ఫలాసి వలంచు నే • దలఁతు మదిని

538

ప దేవా నీ కీదేవి గుణవ్యక్తి యగు నీవు వ్యంజకుండవును ఫల
భుజుండ వగుచువు, నీవు సకలశరీరంబుల నుండు సాత్త్వి

లక్ష్మీ దేవి శరీరంబుల నుండు నిందియంబుల నాశ్రయించు
నది. నిన్నిదేవి నామరూపస్వరూపయై యాశ్రయించి
యున్నది మూర్తిపురుషు చ్ఛ్వాకంబులకు వరదూరం బర
మృగ్యు లగుటం జేసి సంతానవరంబును బ్రసాదింపుఁ డని
స్తోతించి యుపహారంబుల సమర్పించి యాచమనం బిచ్చి
యర్పింపవలయు. సంతకుఁ బైస వివిధస్తోత్రంబుల భక్తి చే
జేసి యజ్ఞోచ్ఛిష్టంబు నా ఘ్రాణించిక
ఁగిగుగహారంబూజంపవలయు. నిజపతిని నీశ్వరబుద్ధిచేఁ బర
మభక్తిని బ్రేమశీలయై తదనుకూలయై భజింపవలయు.
నీసతంబు నొక్కరైనను దంకతు లిరుప్పురైనను విషవ
జేయందగును భార్య యీవ్రతంబును జేయుట కన్వర్త
యయ్యెనేనిఁ బురుషుఁడు చేయ వలయు. నిది విష్ణువ్రతం
బగుటంజేసి నడుమ విడిచిజేయరాదా, అధిక నియమంబున
బ్రాహ్మణసువాసినులఁ బ్రసాదినంబును స్రగ్ధ ధబలిమండనం
బులచే సర్పింపవలయు. తనముంట్ల నుంచినదేవు నెదుట
నుంచు వేదద్యంబులనాహరించి యుద్వేగింపవలయు. నటు
లఁ జేయుటచేతఁ జిత్తశుద్ధియు సర్వకామావాప్తియుఁ
బ్రాప్తించును. వివిధంబునఁ బండ్రెండుమాసంబులు పూజా
పథుల సలిపి కార్తికమాసము కడపటిదినమునఁ దెల్లవారి
తేది యుష్మదేవతే శ్రీకృష్ణు సర్పించు హవ్యసయ
స్సున నేతితోఁ గూడిన చరువునను భార్యణస్థాలీపాతివిధానం
బునను ద్వాదశాహతుల నిచ్చి భక్తిచే బ్రాహ్మణులకు
భోజనంబిది పతితో వారిలకు సదాన్వితంబు లగు సోద

పాత్రలం దిలల దత్తంబు చేసి బ్రాహ్మణాశీర్వాదంబు
 గైకొని వారలకు నమస్కరించి వారల యనుజం గొని
 యాచార్యునెదుట బంధువులతోడ చరు శేషంబు స్వీక
 రింప వలయును. ఈ వ్రతంబును నిష్ఠాతో జేయు పురుషు
 లభీష్టితార్థంబు లందుదురు, కన్య యీవ్రతం బాచరించె
 నేని సమస్తలక్షణ యుతుం డగుపతిగ బొందును. విధవ
 పాపవిముక్తియగు మృతప్రజజీవసుతులనధనంబును మర్భ
 గసుభగయు నగును. లోగు లనామయు లగుదురు. ఇది
 పఠించిన వారల కర్మలకుఁ బితృదేవతలు తృప్తి నొందిన
 వారలయి సమస్త కామంబుల నొసంగుదురు. పరీక్షిస్తా
 మా రాజా యీదితి చేసిన మహద్వ్రతంబు నీకుం జెప్పం
 బడె ననుటయు.

539

క. రాజీవ రాజపూజ్య

శ్రీజిత గోపీకటాక్ష , సేవాంతర వి

భ్రాజితమూర్తి మదోద్ధత

రాజకులోత్సాహ రామ • రాజాఖ్యనిధి.

541

తరలము. మురవిదారణ ముఖ్యకారణ • మూలతత్వపిచారణ

దురితతారణ దుఃఖవారణ • దుర్మదాసురమారణ

గిరివిహారణ కీర్తిపూరణ • కీర్తనీయ మహారణ

ధర్మనిధారణ ధర్మతారణ • తాపసస్తుతి పారణ. 542

తోటకము. కరుణాకర శ్రీకర • కంబుకరా

శరణాగతసంగత. బాద్యహారా

కరిరక్షితశీత • భక్తముగా

కరిరాజశుభప్రద • కాంక్షగా.

542

గర్వము. ఇది శ్రీసకలసుకవిజనమిత్ర శ్రీనాగరాజా విమల
కసువయామాత్యపుత్ర బుధజన్మసంగాసుషంగ సింగయ
నానుధేయ ప్రణీతం బైన శ్రీ మహాభాగవత చారాణంబు
సందు నజామిలో పాఖ్యానంబును, బ్రచేతసులఁ జంద్రుం
డామంత్రణంబు నేయుటయు, దక్షోత్పత్తియు, బ్రహ్మ
సర్గంబును, దక్షుండు ఐహారిం గూర్చి తెపంబు
నేయుటయు, నతనికి నప్పర మేశ్వరుండు ప్రత్యక్షుండు
టయు, హర్యశ్వశబళాశ్వల జన్మంబును, వారలకు నా
నుండు బోధించుటయు. నారదువచనప్రకారంబున వారు
మోక్షంబు నొందుటయు, దద్వృత్తాంతంబు నారదువలన
నివి దక్షుండు దుఃఖాకాంతుం డగుటయు, దదనంతరంబ
బ్రహ్మవరంబున దక్షుండు శబళాశ్వసంజ్ఞా సహస్రసం
ఖ్యలకుఁ గు పుత్తులం గాంచుటయును. సృష్టిస్మాణే
చ్ఛానిమిత్తంబున దక్షుపంపున వారలగ్రజన్ములు సిద్ధిబాం
దిన తీర్థరాజం బైన నారాయణసర స్సునకుఁ జనుటయు,
వారికినారదభగవంతుండు బ్రహ్మజ్ఞానంబునుపదేశించుటయు
వారు పూర్వజు లేగినప్రకారంబున మోక్షంబు నొందు
టయు, దద్వృత్తాంతంబును దక్షుండు దివ్యజ్ఞానంబున
నెఱింగి నారదోపదిష్టంబుని తెలిసి నారదునిశపింపుచుటయు
నారదుండు దక్షుశాపంబుప్రతిగ్రహించుటయుదక్షునకుమరల
బ్రహ్మవరంబున సృష్టివిస్తారంబు కొఱకుఁ గూర్తు లు

వండు జనియించుటయు, నందుఁ గల్యణపునకు సిచ్చిన పడు
 మువ్వర వలన సకల లోకంబులు నిండుటయు, దేవాసుర
 సరతిర్యజ్ఞగ్రామిగాదుల జన్మంబులును, దేవేంద్ర తిరస్కా
 రంబున బృహస్పతి యధ్యాత్మ మాయచేతం గానరా
 కుండుటయు, దద్వృత్తాంతంబు రాక్షసులు వివి శుక్రోప
 దిష్టులై దేవతలపై నెత్తినచ్చుటయు, దేవాసుర యుద్ధం
 బును, నాచార్య తిరస్కారంబున దివిజరాజ పలాయనం
 బును, బలాయమాను లైన దేవతలుబ్రహ్మసన్నిధికిం
 జరుటయును, బ్రహ్మవాక్యంబునఁ ద్వష్టకుమారుండయిన
 విశ్వరూపు నాచార్యునింగా దేవతలువరించుటయును
 విశ్వరూపుప్రసాదంబున సింద్రుండు నారాయణవర్మం
 బును మంత్రకిపచంబు ధరియించి రాక్షసులజయించుటయు,
 బరోక్షంబున రాక్షసులకు ననుకూలుం డయిన విశ్వ
 రూపు సింద్రుండు వధించుటయు, విశ్వరూపుపథా
 నంతరంబున, సింద్రునకు బ్రహ్మహత్య సంప్రాప్తం
 బయిన సింద్రుండు స్త్రీభూజలద్రుమంబులయందుఁ బంచి
 పెట్టుటయు, విశ్వరూపుండు హతుఁ డగుటకుఁ ద్వష్టగో
 పించి యంద్రపథార్థంబు మారణహోమంబుసేయ వృత్రా
 సురంకు జనించుటయు, వృత్రాసురయుద్ధంబునఁ బరాజి
 తులై యంద్రనహితు లయిన దేవతలు శ్వేతద్వీపంబునకుం
 జనుటయు, నందు శ్రీహరి ప్రసన్నుండు దధీచివలన భిదా
 రంబు కైకొని నుపదేశించుటయు సింద్రుండు వృజాయు
 ధంబున వృత్రుని సంహరించుటయు సింద్రుండు బ్రహ్మహ

త్యాగీశీశుం డయిన మానససరస్సు ప్రవేశించుటయు,
నహుషుండు శతాశ్వమేధంబులం జేసి యింద్రాధిపత్యంబు
వడయుటయు, నహుషుం డగస్త్యశాపంబున సురరాజ్య
చ్యుతుండఁబు యజగరయోనిం బుట్టుటయు, నింద్రాగమ
నంబును, సశ్వమేధంబులు, నింద్రుండు మరలఁ ద్రిలోకా
ధిపత్యంబు వడయుటయును, జిత కేతూపాఖ్యానంబును,
మరుద్గణంబులజన్మప్రకారంబును, పుంసవనవ్రతానుష్ఠాన
క్రమంబు పరీక్షిన్మహారాజునకు శుకుండు సెప్పుటయు నను
కథలం గల షష్ఠ స్కంధము.

సంక్షేపము.

హరిః ఓం తత్సత్; శ్రీనివా సార్పణ మస్తు

172

మనసు ఫౌండేషన్ పుస్తకాల పరిశీలనాపట్టిక

పుస్తకం సంఖ్య	TPLA120B158
పుస్తకం పేరు	శ్రీమదాంధ్ర భాగవత వద్యములు
తారీఖు	28/10/24
ముందు లెట్టు	No
వెనుక లెట్టు	No
మొత్తం పేజీలు	179
పెద్ద సైజు పేజీలు	No
భాక పేజీలు	(11/1) 172
లేని పేజీలు	No
తయారు చేసినది	P. Jagannatha
పేజీలు విడదీసినది	P. Jagannatha
స్కాన్ చేసినది	Harishchandra
పరీక్ష చేసినది	PRATHYUSHA
పేజీలు పరిశీలించినది	
లైబ్రరీంగు చేసినది	
ప్యాకింగు చేసినది	No
పరిస్థితి	Good